Ab 1786
Nr. 1-12

ateitis

Eina nuo 1911 metų

1-2

DVIGUBAS JUBILIEJINIS NUMERIS

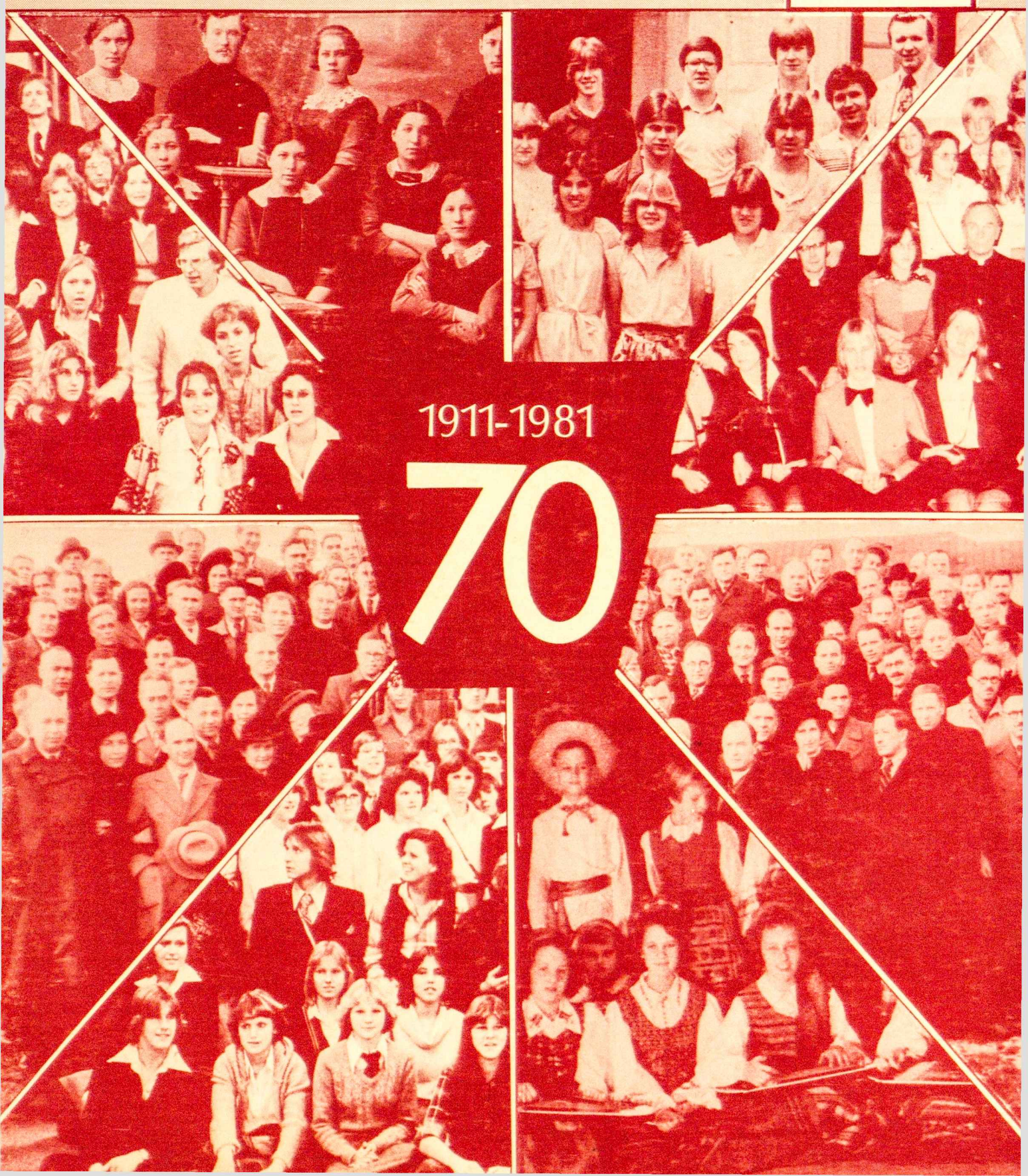

VOL. LXXI

1-2

ateitis

Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos-lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas.

1911-1981

ANTAI... — K. Trimakas 2
Ateities 70 m. sukaktį minint — J. B. Laučka 4
Ateitis ir mes: Jos gimtadienį švenčiant — K. Trimakas 10
Ateitininkų 70-ties metų veiklos reikšmė — P. Kisielius 12
Eilėraščiai — A. Jakštas, V. Mykolaitis-Putinas, S. Nėris, Aistis, M. Vaitkus, A. Vaičiulaitis, A. Miškinis, F. Kirša, B. Brazdžionis, G. Tulauskaitė ..... 14—17
Ateities Jubiliejinio kongreso tikslas — K. Trimakas 18
Veikiame rėčio ar korio principu? — A. Damušis 20
Tikintysis lietuvis okupuotoje Tėvynėje — Ištraukos iš LKBK ir TTGKK 22
Surrealizmas vaikšto gatvėmis: Pokalbis su Z. Sodeikienė — A. Zailskaitė 28
A.a. dr. Jonas Grinius, 1902—1980 34
Testamentiniai žodžiai — dr. J. Grinius 35
Atsisveikinant su a.a. dr. J. Grinium — vysk. A. Deksnys, dr. J. Norkaitis, K. Ivinskis 36
STUDENTAI: Sao Paulo kolonijos ateitis jaunimo rankose — Sao Paulo studentai 38
Lituanistikos seminaras — V. L. Dundzila 39
Eilėraščiai — R. Girdauskaitė 40
ATŽALOS: Mes, Bažnyčia, Lietuvių kolonija ir Lietuva — Sao Paulo moksleiviai 42
Pasaulio vaikelis, Lietuvos vaikelis (eil.) — L. Vasiliauskaitė 43
Kai ateis rytojus... (apsakymas) — G. Palubinskaitė 44
KNYGOS: J. Green ir jo dienoraštis (I) — A. Grauslys 46
POLĖKIAI: Chicagos lietuvių ekumeninio ratelio 15 m. veikla 49
Kristaus prašymas pildosi — K. Trimakas 50
Keturi didieji klausimai — P. Dilys 51
LAIŠKAI 52
VEIKLA 53
Ateities redakcinis kolektyvas 66
KREIVOS ŠYPSENOS 68

Šį *Ateities* jubiliejinį numerį redagavo K. Trimakas ir išdėstė J. Kuprys. Iliustracijos: dail. Z. Sodeikienės kūryba (29—30), R. Valiulytės iliustracija (42); Z. Sodeikienės (28), dr. J. Griniaus (36) ir prel. Pr. Juro (65) atvaizdai. Lietuvos tikintieji sutinka vengrų kardinolą Lekai (22). Kun. A. Lukošaitis laiko Velykų Mišias (25). Nuotraukos: A. Zailskaitės (1, 29—32, 33), R. Ardytės (51 viršuj), M. Borusienės (59 viršuj), L. Dainiaus (9), J. Kuprio (12, 23, 46, 47, abi 56, visos 57, visos 61), A. Grigaičio (15, 16, 17, R. Musonytės (20, 21, abi 62, 63, V. Musonytės (27), A. Kezio (51), Z. Kripavičiūtės (51 apačioj), P. Rukšio (visos 54), K. Trimako 44, 58, 67 viršuj), K. Veselkaitės (59 apačioj, abi 60), J. Vyšnionio (53).

Vyriausias redaktorius: kun. dr. Kęstutis Trimakas, 850 DesPlaines Ave, Apt. 409, Forest Park, IL. 60130, USA. Telef.: 312 366-2446.

Redaktoriai: adv. Saulius Kuprys, Rima Sidrienė ir Aldona Zailskaitė.

Redakcijos nariai: dr. Roma Kuprienė, Jonas Kuprys, Daiva Markelytė, dr. Linas Sidrys, Grasilda Reinytė ir Linas Palubinskas.

Rankraščių kalbą taiso J. Masilionis. Viršelio antraštė dail. A. Korsakaitės-Sutkuvienės.

Administratorius: Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629, USA. Telef.: 312 434-2243.

Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateitininkų Federacija. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 9.00 dol.; garbės prenumerata — 15.00 dol., susipažinimui — 7.00 dol.; kituose kraštuose — 7.00 dol., išskyrus Pietų Ameriką (5.00 dol.).

ATEITIS (USPS 935-440) — a magazine published monthly, except July and August, by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629 USA. Yearly subscription in the US and Canada $9.00. Single copy $1.00. Second class postage paid at Chicago, Illinois. © 1981 by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis. All rights reserved.

LIETUVOS NACIONALINĖ MARIJOS DO... BIBLIOTEKA

Taigi, broliai ir sesers Kristuje!
Visi, kurie mylit iš širdies Kristų ir tikrai norite
sulyg jo mokslo gyvent, ko greičiausiai paduokime
vienas kitam ranką su atvira širdžia, kad, susispietę krūvon,...
galėtume vesti... pasėkmingesnę kovą... Tokia visuotina
visų su mumis sutinkančių susispietimo vieta tegul būna ‚Ateitis‘,
kur vykdysim gyvenimam savo didžiausią uždavinį:
Viską atnaujinti Kristuje.

Ateitis, 1911, 1 nr. 22—23 psl.

antai...

METAI: Erdvė ir reikšmė

Neaprėpiamoje erdvėje skrieja bilijonai žvaigždynų. Vienas jų — Paukščių takas su bilijonais besisukančių žvaigždžių. Šio Tako pakrašty — šilumą ir šviesą spinduliuojanti Saulė. Vienoj jos palydovėj planetoj — Žemėj klesti gyvybė: ant atvėsusios jos plutos knibžda vos įmatomos būtybės — žmonės...

Prieš keletą bilijonų metų nebuvo nei žmonių, nei Žemės, nei Saulės... Nebuvo nei metų. „Metai" — tai žmogaus „prasimanymas"; tai laikotarpis, kada Žemė savo orbitoj apskrieja Saulę.

Prieš keletą bilijonų „metų" nebuvo Saulės nei jos palydovių. Praeis dar keletas bilijonų „metų" — ir jų vėl nebus. Tuo tarpu ant ataušusios žemės plutos žmonių generacijos keičiasi kaip gatvių reklaminės šviesos. Čia jos yra, čia — nebėra. Jų vietoj — kitos.

Metai — kaip bereikšmiai skaičiai... Bereikšmiai, nebent žmonės jiems suteikia reikšmę. Metai tampa reikšmingi, kai juose, laikams pribrendus, vienas žmogus ar daugiau apsisprendžia kam labai svarbiam. Taip 1-ieji metai tapo reikšmingi, kai, laikams pribrendus, Dievas apsisprendė Kristumi įeiti į žmonijos istoriją. Reikšmingi tapo ir 1981-ieji metai, kai nedidelei tautai pabudus, grupė žmonių apsisprendėją paskelbti nepriklausoma.

Ar bus kuo reikšmingi 1981-ieji metai?

1911 METAI: *Ateities* gimtadienis

Reikšmingi ir 1911-ieji metai. Lietuvių tautai bundant, dalis mokslus einančios jaunuomenės buvo pribrendusi — ėmė jausti reikalą burtis, žodžiu ir darbais lemti tautos ateitį. Iš to, keliems apsisprendus, gimė jų žodis — spaudos žodis — *Ateitis*, davęs impulsą mokslus einančios lietuvių katalikų jaunuomenės sąjūdžiui.

1981 METAI: Apsispręsti ir dirbti

Šiuo sukaktuviniu *Ateities* numeriu minime šio žurnalo 70 gyvavimo metų. Šie metai — *Ateities* jubiliejiniai metai, kurių rugsėjo 3—7 d. Chicagoje įvyks *Ateities* jubiliejinis kongresas.

Jokie metai nėra svarbūs dėl to, kad juose minima praeitis. Metai svarbūs, jei, „laikams" (iš tiesų, žmonėms) pribrendus, kas nors apsisprendžia padaryti ką nors reikalingo.

„Laikai" ir dabar bręsta... Tauta pavergta ir prispausta. Ten grupės apsisprendusių žmonių veda žūtbūtinę kovą už tautinę ir religinę laisvę... Ir žmonija yra kryžkelėje: toliau skaldytis, pasijungti gamybos-naudojimo užburtam ratui, net įsivelti į savižudišką atominį karą, ar, priešingai, ieškoti darnaus sugyvenimo ir bendrai siekti glaudžių tarpasmeninių ryšių, kultūrinio bei kūrybinio gyvenimo suklestėjimo. Pagaliau visuotinai — giliai kiekvienoj širdy ir plačiai visam pasauly vyksta kova tarp blogio ir gėrio, tolstant nuo Dievo ar per Kristų artėjant prie Jo.

Šie metai — apsisprendimo ir darbo metai. Anksčiau gyvenusių asmenų apsisprendimai ir darbai uždega... Neatsitiktinai Pranas Dovydaitis pirmojoje *Ateityje* kvietė panašiai galvojančius burtis aplink *Ateitį* „Visa atnaujinti Kristuje" — Tame, kurio gimtadienį Dievas įžengė į žmonijos istoriją. Neatsitiktinai jis buvo vienas iš tų, kuris savo parašu po Vasario 16-osios aktu liudijo tautos apsisprendimą būti laisva... ir ne vien parašu, bet darbais iki pat mirties Sibire.

Ateities jubiliejiniai metai, tos sukakties minėjimai atskirose vietovėse ir stovyklose, krikščioniško atsinaujinimo dienos ir savaitgaliai, ateitininkiškai veiklai suintensyvinti skirtas *Ateities* jubiliejinis kongresas Chicagoje, studentų draugovių, moksleivių kuopų ir sendraugių skyrių susirinkimai, pagaliau 1981-ųjų metų kiekviena diena ateitininkams tebūna žingsniai, vedantys į tautos laisvę, žmonijos gerovę ir — per Kristų — į Dievą.

Dėl tų žingsnių 1981-ieji metai gali tapti reikšmingi.

DEMONSTRANTAI: Solidarumas teisėtai kovai

Aštuoniolika demonstravusiųjų pernai liepos 18 d. prie sovietų ambasados Washingtone teismo dieną, gruodžio 3 d., paskelbė du viešus laiškus.

Pirmajame laiške jie kreipėsi į Lietuvos jaunimą: „Mielas jaunime Lietuvoje, mes savo demonstracijomis Washingtone, pasibelsdami į pasaulio sąžinę, pareiškėme jūsų teisėtai kovai solidarumą. Mes norime jus užtikrinti, kad laisvojo pasaulio lietuvių jaunimas jūsų balsą girdi, jūsų žingsnius seka ir jūsų širdžių plakimą jaučia". Nurodę demonstracijų tikslą, jie paaiškino: JAV-ėse „kovotojai už laisvę, teisingumą nėra persekiojami"; demonstravusieji nesijaučia „Amerikos valdžios persekiojami", jie „tik prasilenkė su Washingtono miesto potvarkiu, draudžiančiu demonstruoti arčiau negu 500 pėdų nuo užsienio atstovybės". Teisme jie bandys įrodyti, kad jų atveju tas potvarkis neturėtų būti taikomas".

Antrajame laiške, skirtame laisvojo pasaulio lietuviams, demonstravusieji teigė nesiekę nei sau garbės, nei užsitraukę negarbę. Savo darbą nelaikė didvyrišku, bet teisėtu ir leistinu protestu, panaudojant „civilinį nepaklusnumą". Jie „siekė išbandyti iki šiol

nepanaudotą veiklos būdą atkreipti šio krašto visuomenės ir valdžios dėmesį į lietuvių tautos vedamą kovą prieš rusų okupaciją"... „Šį pirmąjį bandymą" laiko pasisekusiu — tiek Lietuvos reikalo išgarsinimu, tiek „visuomenės jautriu ir palankiu atsiliepimu ir rėmimu".

Teismo pasekmės jau žinomos. Atrodo, kad jis turėjo pasirodyti užlaikąs tarptautinėm sutartim sudarytus įstatymus. Trims labiausiai išsiskyrusiem demonstrantams paskirta vienos dienos arešto bausmė (užskaitytas pirmo arešto laikas); kiti paleisti be bausmės.

MADRIDE: Už žmogaus teises

Helsinkio aktą pasirašiusių 35 valstybių atstovai 1980 m. pabaigoje Madride įvykusioje konferencijoje apžvelgė to akto vykdymą. Vakarų valstybės šį kartą pergalėjo sovietų *„niet"*: į dienotvarkę buvo įtraukta žmogaus teisių užlaikymo apžvalga. Sovietų Sąjungoj žmogaus teisių laužymas plačiai ir įtikinančiai nuskambėjo tiek pačioj konferencijoj, tiek už jos ribų.

Okupuotoj Lietuvoj laužomų žmogaus teisių atvejai buvo iškelti disidentų Vl. Šakalio, T. Venclovos, VLIKo pirm. K. Bobelio, JAV-ių delegacijos nario ir JAV Lietuvių Bendruomenės visuomeninių reikalų tarybos nario R. Česonio ir kitų. Reta tarptautinio masto proga buvo tinkamai išnaudota viešumai parodyti Sovietų Sąjungos daromą skriaudą Lietuvos žmonėms.

JONAS PAULIUS II: Vokietijoje

Vokietija — Liuterio gimtinė, mokslo židinys, II Pasaulinio karo iniciatorė. 1980 m. lapkričio vidury popiežiaus Jono Pauliaus II atsilankymas šiame pusiau protestantiškame, pusiau katalikiškame krašte sukėlė maišytų nuomonių bangas.

Savo apgalvotose kalbose popiežius palietė daugelį jautrių stygų: dėl krikščionių vienybės — „Mes visi nusidėjome... Dvasia mums parodys kelią į vidinę ir matomą vienybę" (jis save palygino Liuteriui: Liuteris buvo piligrimas Romoje 1510—1511 m., o jis — piligrimas Vokietijoje 1980 m.); dėl taikos — „jokio karo daugiau!"; dėl mokslo ir religijos — tarp jų negali būti konflikto; anksčiau mokslo vardu religija buvo kaltinama slopinanti žmogaus protą, laisvę ir pažangą; šiandien aiškiai matom, kad Bažnyčia gina žmogaus protą, laisvę ir pažangą; dėl kunigų celibato — kunigai neveda „turėti rankas ir širdis laisvas draugystei su Jėzumi Kristumi".

Šio iškalbaus ir žmogiško popiežiaus tiek protestantams, tiek katalikams vokiečiams padarytas įspūdis buvo teigiamas (nors ir ne visa, ką jis teigė, buvo priimta bei klausimų — žr. žemiau).

JAUNIMAS: Klausimai popiežiui

Savo kelionėse Jonas Paulius II kone kiekviename krašte turi specialų susitikimą su jaunimu. Laikas ribotas. Renginio programa nuodugniai surežisuota: tačiau kiekvienu atveju popiežius savo kalboje jaunimą skatina sekti Kristaus idealais, o jaunimo atstovai jam įteikia kokią dovaną. Tik ką galvoja tų kraštų jaunimas jis iš paties jaunimo nė neturi progos išgirsti.

Tik Miunchene įvyko kitaip. Vokietijos jaunimo vardu popiežių sveikindama Miuncheno Katalikų Jaunimo Sąjungos prezidentė Barbara Engl pasakė (tekstas iš anksto buvo duotas kardinolui Ratzingeriui peržiūrėti): „Daug jaunų žmonių negali suprasti, kodėl moterys turėtų būti išskirtos iš didesnio dalyvavimo Bažnyčios tarnyboj (kunigystėje — Red.),... kodėl Bažnyčia turėtų taip kietai laikytis celibato kunigams, kai kunigų aiškiai trūksta ir trūksta jaunų kunigų universitetuose ir vidurinėse mokyklose".

Lyg atsiliepdama į popiežiaus kvietimą sekti Kristaus idealais (savo kalboj popiežius daugiausia dėmesio skyrė kunigų pašaukimui, skatindamas jaunus vyrus apie tai rimtai pasvarstyti), ši jaunuolė užbaigė: „Mes visai gerai žinome, kad Evangelija mums yra iššūkis, tačiau mes nesijaučiame neurozės ir drąsos stokos prispausti, nes Kristus mums yra pažadėjęs gyvenimo pilnatvę".

Popiežius tuo metu nieko neatsakė. Jis tais klausimais jau yra ne vieną kartą pasisakęs. Tačiau, matyt, jaunimas jo arba negirdi, ar gal girdi, bet jo argumentai tais klausimais jų neįtikina. Barbara Engl vėliau sakė savo kalboj tik išreiškusi jaunimo tarpe diskutuojamus klausimus. O ji apie juos gerai žino, nes, kaipo Miuncheno arkivyskupijos kanceliarijos tarnautoja, koordinuoja katalikų jaunimo veiklą. Jaunimo organizacijos planuoja popiežiui rašyti laišką Engl suminėtais klausimais.

DĖL MAŽUMŲ: Apsirikote

Jungtinėse Amerikos Valstybėse vyravo (ir dalinai tebevyrauja) opinija, jog imigrantai bendrai, bet ypač iš Pietų ir Rytų Europos, yra kultūriškai atsilikę. Dėl to prieš juos šiame krašte pasireiškė diskriminacija tiek sociopolitinėj (pvz. mažesnėmis imigracinėmis kvotomis), tiek bažnytinėj sferoj (pvz. pastangomis juos suamerikietinti; neskirimu iš jų tarpo vyskupų).

Toji opinija pasirodė esanti ne tik neparemta, bet ir klaidinga. Priešingai — sociologo-kunigo dr. Andrew Greeley vadovaujami tyrimai parodė, kad etniškieji skirtumai (kaip pvz. kitos kalbos vartojimas, etninių tradicijų bei ryšių palaikymas) visai netrukdo būti sėkmingais JAV-ių gyventojais; nustatyta, jog imigrantai greitai ne tik pasiekia amerikiečių socioekonominį vidurkį, bet ir pralenkia; pvz. proporcingai gausesnis skaičius imigrantų vaikų įgyja aukštesnį išsilavinimą.

Dr. Andrew Greeley atsilankymas Chicagos lietuvių tarpe buvo šiltas ir padrąsinantis (žr. šio *Ateities* numerio „Veiklos" skyriuje). Jo įsitikinimu, JAV-ių hierarchijoje turėtų būti lietuvis katalikas vyskupas, nes šiame krašte lietuviai sudaro pakankamai didelę mažumą.

Kęstutis Trimakas

1980 m. gruodžio mėn. 20—27 d.

Juozas B. Laučka

ATEITIES 70 M. SUKAKTIS

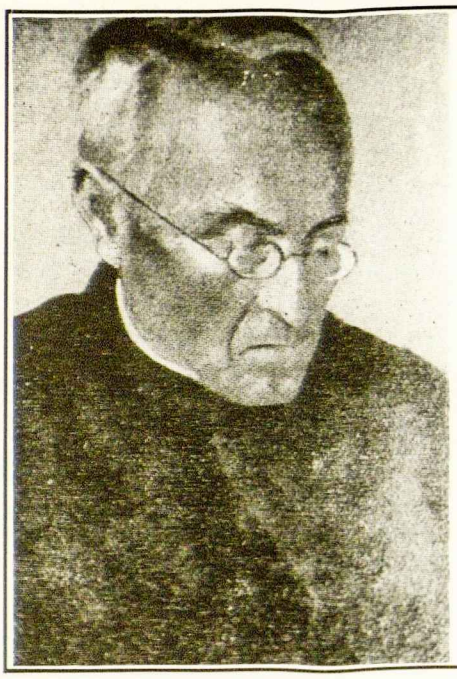

Prel. A. Jakštas-Dambrauskas, pirmasis Ateities *leidėjas.*

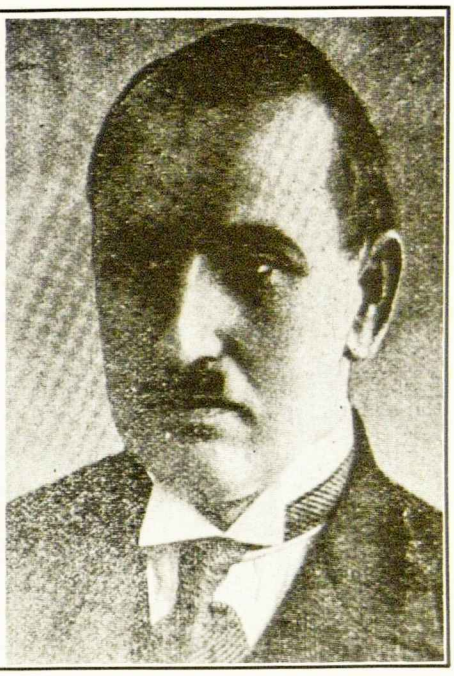

Prof. Pr. Dovydaitis, pirmasis Ateities *redaktorius.*

1910 metų vasario 19 d. Liuvene, Belgijoje, susidariusi Lietuvių Katalikų Studentų Sąjungos valdyba atspindėjo naujai kilusį lietuvių katalikų šviesuomenės sąjūdį už ištikimybę Dievui, tautai ir krikščioniškai kultūrai. Naujasis sąjūdis siekė sujungti gimnazijų moksleivius ir universitetų studentus bei aukštuosius mokslus jau baigusius lietuvius katalikus į tamprią organizaciją, kuriai parinktas šūkis: Visa atnaujinti Kristuje.

Pirmųjų organizavimosi pastangų vaisiai buvo ryškūs. Jau tų metų rudenį Kaune pasirodė ranka rašytas laikraštėlis *Ateitis*. Pasiryžta išleisti savo spausdintą žurnalą, kuris gvildentų mokslus einančiai lietuvių jaunuomenei rūpimus klausimus, tarp kurių svarbiausi buvo religijos, tautiškumo ir krikščioniškos kultūros reikalai. Tas tikslas pasiektas 1911 metų vasario mėnesį, kai pasirodė *Ateitis*. Pirmasis *Ateities* redaktorius, Pranas Dovydaitis, naujojo sąjūdžio pagrindinis pradininkas, savo straipsniu „Trys pamatiniai klausimai" pirmame *Ateities* numeryje pravėrė mąstančiai jaunuomenei duris į plačiausios apimties idėjų rūmus. Prano Dovydaičio straipsniu padėtas parašas „Ateitininkai" tuojau prigijo ir įsiteisino lietuvių šviesuomenėje.

Liuvene veikusi studentų sąjungos valdyba, sudaryta keliolikos studentų susirašinėjimo būdu, vadovaujama kun. Prano Kuraičio, per metus paruošė vešlią dirvą organizuotai jaunimo veiklai Lietuvoje. 1911 metų pradžioje Liuveno grupė sąjungos vadovybę perleido tais pačiais idealais gyvenusiai Lietuvių katalikų studentų grupei Maskvoje su Pranu Dovydaičiu priešakyje. Ten veiksmingai reiškėsi ir Eliziejus Draugelis, šiuo metu gyvenęs Brazilijoje nuo 1947 metų.

Ateitis, iš pradžių leista priedu prie prelato Aleksandro Dambrausko-Jakšto redaguotos *Draugijos,*

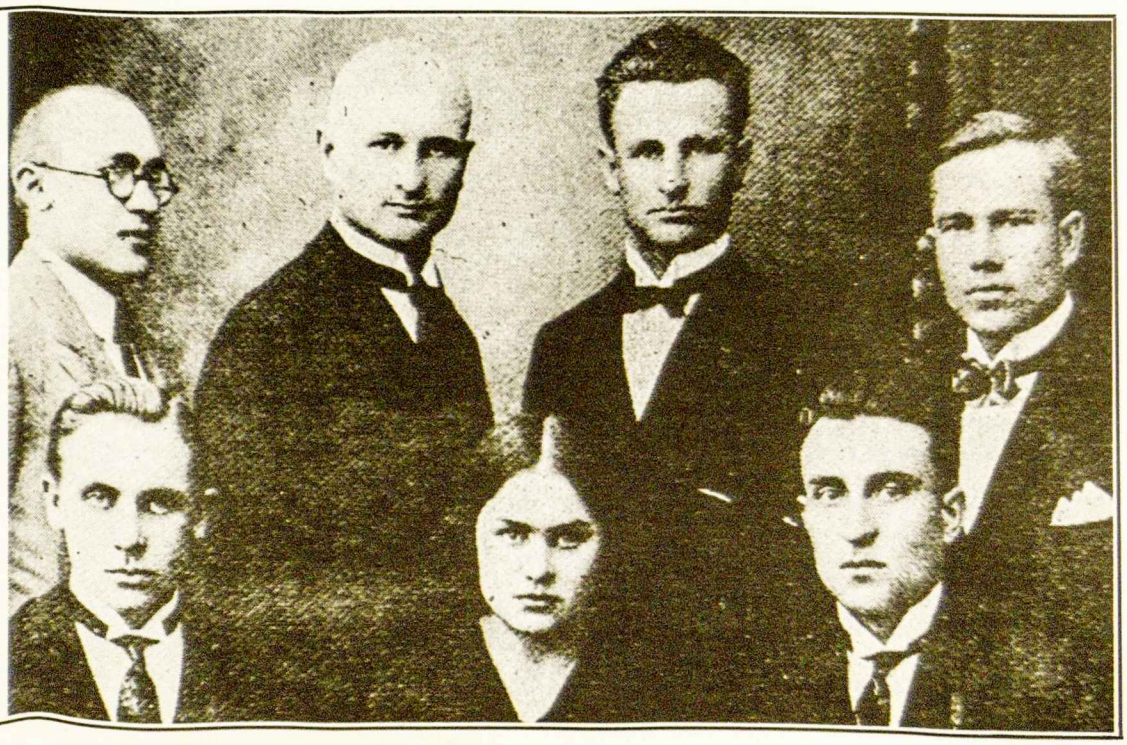

(4 psl.) Pirmoji Ateities redakcinė komisija (ligi 1915.IV)(stovi: V. Enziulaitis, E. Draugelis, Z. Starkus. Sėdi — Pr. Dovydaitis ir Grajauskas.

Ateities *redakcinė komisija ir administracija (1925.VII—1926.VI). Sėdi — J. Grinius, S. Nėris-Bačinskaitė, A. Januševičius. Stovi — V. Juronis, Tarvydas, St. Balsys, ir A. Kučinskas.*

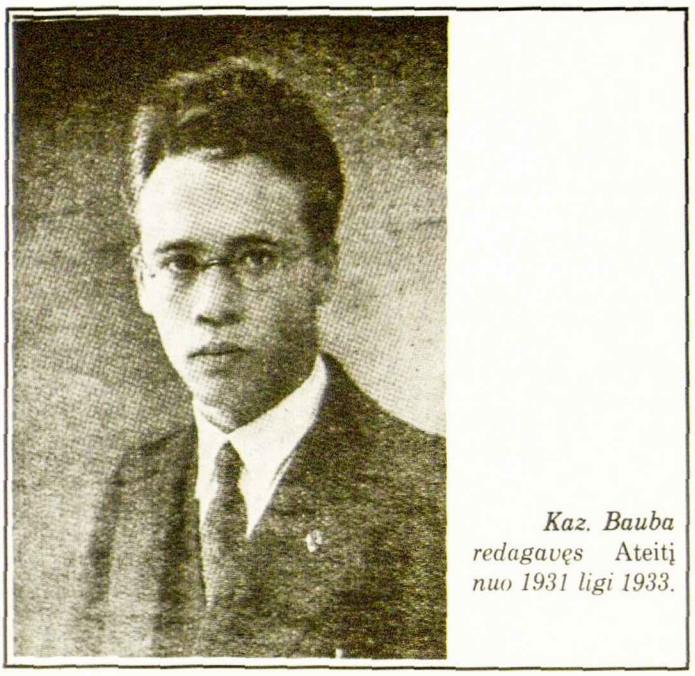

Kaz. Bauba redagavęs Ateitį *nuo 1931 ligi 1933.*

Dr. L. Bistras, redagavęs Ateitį *nuo 1921 m. ligi 1923 m.*

netrukus pradėjo eiti kaip savarankiškas žurnalas. Nors siautė arši carinės Rusijos okupacija su savo cenzūra, žandarais ir kitais varžtais, vis dėlto prieš 70 metų Lietuvoje buvo įmanoma leisti ir platinti savąją spaudą. Tiesa, mūsų organizacija negalėjo veikti viešai, tačiau gimnazijose dygo moksleivių kuopos ir kuopelės, rinkdavosi moksleivių ir studentų slaptos konferencijos. Sąjūdis plėtėsi. Mokslus einančiam lietuvių katalikų jaunimui patiko Dovydaičio, Kuraičio ir kitų pirmųjų ateitininkų skelbtos idėjos. Mestasis šūkis „Visa atnaujinti Kristuje" žavėjo ir savęsp traukė jaunimą, kuriam rūpėjo pilnutinės žmogaus asmenybės išugdymas.

Pirmasis pasaulinis karas sulėtino ateitininkų sąjūdžio bangavimą ir spinduliavimą visame krašte. Tačiau Rusijon priverstų išvykti lietuvių švietimo reikalams įsteigtose mokyklose, kaip Voroneže, sąjūdis stipriai reiškėsi. Lietuvai atgaunant nepriklausomybę, ateitininkai buvo tarp pirmųjų ir atsteigiant laisvą valstybę, ir karines jėgas organizuojant, ir šalį ginant nuo priešų. Tarp Vasario šešioliktosios akto 20 signatarų bent penki buvo susiję su Ateitininkijos sąjūdžiu. Kelias pirmąsias karo mokyklos laidas sudarė veik išimtinai ateitininkai. Trečiuoju Lietuvos ministeriu pirmininku buvo Pranas Dovydaitis. Steigiamojo seimo pirmininkas, ėjęs Respublikos prezidento pareigas Aleksandras Stulginskis, vėliau tapęs ir dviejų demokratinių seimų išrinktu Respublikos prezidentu, buvo vienas mūsų sąjūdžio pirmūnu.

Ateitininkų sąjūdis reikšmingai praturtino šalies religinį, dvasinį, tautinį ir kultūrinį gyvenimą. Nepriklausomybės metais Katalikų Bažnyčia Lietuvoje susilaukė šimtų Kristui pasišventusių kunigų ir vienuolių (moterų ir vyrų), išėjusių ateitininkišką mokyklą. Beveik be išimties ir Lietuvos vyskupai buvo glaudžiai susiję su mūsų sąjūdžiu.

Kiekvienoje mokslinio, kultūrinio, visuomeninio ir valstybinio gyvenimo srityje turėjome įžymių asmenybių, atėjusių iš mūsų sąjūdžio. Daug mūsų vadovaujančių narių sunaikino sovietų ir nacių režimai. Tarp nukankintųjų yra ir buvę *Ateities* redaktoriai — Pranas Dovydaitis, Antanas Januševičius, Kazys Bauba... Ilgai Sibire kentėjo ir Leonas Bistras, ketvirtasis *Ateities* redaktorius.

Ateitininkija padarė ypač svarbų įnašą į mūsų tautos visuomeninį gyvenimą, suorganizuodama kaimo ir miesto jaunimą į Pavasarininkų federaciją. Redaguoti jų laikraščiai — *Pavasaris, Jaunimo vadas* ir *Leipsnos*. Ateitininkai vadovavo ir krikščionių darbininkų sąjungai, redagavo jos leistą laikraštį *Darbininką*. Jie pagelbėjo Lietuvių katalikių moterų draugijai. Ateitininkės redagavo jos leistą žurnalą *Moterį*. Plačiajai visuomenei, ypač ūkininkams skirtą savaitraštį *Mūsų laikraštį* redagavo ir administravo taip pat ateitininkai. Plačiausiai pasklidusį dienraštį *XX amžių* redagavo kelių ateitininkų kolektyvas. Savaitinį kultūros žurnalą *Naująją Romuvą* leido ir redagavo judrusis Juozas Keliuotis. Socialiniam šalies teisingumui kurti žymiai padėjo žemės reforma, kurios vienu svarbiųjų kūrėjų ir vykdytojų buvo prel. Mykolas Krupavičius, vienas pirmųjų ateitininkų.

O kas pasvers didžiulį ateitininkų įnašą apskritai Lietuvos kultūroje ir iš viso dvasinių gėrybių kūrime? Mokslas, literatūra, menas, muzika, teatras — tai sritys, kuriose mūsų sąjūdžio dalyviai ypač turtingai pasireiškė. *Ateitis* buvo tas šaltinis, iš kurio tryško jaunos kūrybinės pajėgos ir kurio aplinkoje brendo nauji kūrybos talentai.

Sovietų Sąjungai okupavus Lietuvą smurtu, apgaule ir karine jėga 1940 metų birželio 15 dieną, ateitininkai buvo tarp pačių pirmųjų organizacijų, kurias Kremliaus valios vykdytojai uždarė ir pasisavino jų turtą. Daugelis ateitininkų tapo pačių pirmųjų masinių suėmimų aukomis. Pirmosios bolševikų okupacijos suimtųjų ir išgabentųjų eilėse buvo mūsų pradininkas, ilgametis *Ateities* redaktorius Pranas Dovydaitis, Aleksandras Stulginskis, Leonas Bistras, Ignas Skrupskelis ir kiti. Sovietams antrą kartą Lietuvon grįžus, aukų skaičius smarkiai padidėjo. Tarp naujai suimtųjų ir Sibiran nutremtųjų atsidūrė prof. Pranas

J. Ambrazevičius (Brazaitis) redagavęs Ateitį *nuo 1928 ligi 1929.*

Ant. Vaičiulaitis buvęs Ateities *redaktorius nuo 1929 ligi 1933.*

Kuraitis, Juozas Keliuotis ir visa eilė kitų kultūrininkų, visuomenininkų bei politikų.

1941 m. tautos sukilimui paruošti ir įvykdyti vėl matome drąsius ateitininkus, kuriems tėvynės meilė ir tautos išlikimas buvo aukščiausias tikslas. Naciams sutrypus tautos sukilimo pasiektus laimėjimus — atstatytą valstybės suverenumo vykdymą, nušalinant Juozo Brazaičio-Ambrazevičiaus, Ateitininkų Sendraugių Sąjungos pirmininko, vadovautą vyriausybę, daug aktyvių ateitininkų nuėjo į naują pogrindį ir drauge su kitais kovojančiais lietuviais pradėjo paveikų pasipriešinimą prieš nacius. Visų katalikų politinių grupuočių vardu veikę keli ateitininkai susitarė su kitų politinių grupių vadovais sukurti Vyriausiąjį Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą, kuris derintų ir vadovautų tautos pasipriešinimui okupantams ir dėtų visas pastangas valstybės suverenumo vykdymui atstatyti.

Tremtyje svetur atsidūrusių ateitininkų daugumas liko ištikimi savo principams, kuriuos taip tiksliai suformulavo Stasys Šalkauskis, paskutinis Vytauto Didžiojo universiteto rektorius. Dar gyvendami Vakarų Vokietijoje ir kitose vakarų Europos šalyse, ateitininkai atgaivino savo organizacijos veiklą. O kai prasidėjo didysis kėlimasis iš vakarų Europos ir įsikurdinimas Amerikoje, Kanadoje, Pietų Amerikoje ir Australijoje, Ateitininkijos vadovai atsteigė Federacijos organizacinę sąrangą. Ir taip nuo 1950 metų Jungtinėse Amerikos Valstybėse pradėjo veikti visi pagrindiniai Federacijos padaliniai: moksleiviai, studentai ir sendraugiai. Nuo 1979 metų turime ir ketvirtąją sąjungą — Jaunųjų ateitininkų.

Ateitininkų grupė Kaune 1914 m. pavasarį. Sėdi (iš kairės) K. Bizauskas (1910—1911 m.) leidęs ranka rašytą „Ateitį" Ant. Gustaitytė-Šalčiuvienė, Butrimaitė, Salė Banaitytė-Nasvytienė, Rukuižaitė, L. Januševičiūtė-Juodišienė ir Milčius. Stovi (iš kairės) Urbonavičiūtė, Onutė Kranauskaitė, Juozas Rickus, Julija Lipčiūtė-Gėčienė ir Kirlys.

Ateitininkų Marijampolės rajono choristai Reorganizacinėje konferencijoje Palangoje prie Birutės kalno 1927 m.

Ateitis atgaivinta Vakarų Vokietijoje 1946 metais, o 1950 m. perkelta į JAV, iš pradžių ją leidžiant New Yorke, o vėliau perkėlus į Chicagą.

Atkurtas Ateitininkų šalpos fondas. Įsteigta Ateities leidykla. Sukurtas Literatūros fondas. Neseniai Chicagoje įsigyti Ateitininkų namai.

Šiandien mūsų daugiausia susitelkę Jungtinėse Amerikos Valstybėse, o po to seka Kanada, Australija, Pietų Amerika ir Vakarų Europa. Organizacinėje sąrangoje visus jungia Federacijos valdyba, Federacijos taryba, Sąjungų valdybos ir visų narių bendri idėjiniai ryšiai.

Mums visiems džiugu, kad mūsų leidžiamas žurnalas *Ateitis,* keleris metus negalėjęs eiti dėl okupacijos Lietuvoje ir tremties sąlygų vakarų Europoje, vėl eina. *Ateitis* visais savo gyvavimo metais diegė ne tik ateitininkams, bet ir visai lietuviškai jaunuomenei pilnutinio žmogaus ir pilnutinio gyvenimo idealą, kurio siekimą skatina ateitininkiški principai: katalikybė, tautiškumas, šeimiškumas, inteligentiškumas ir visuomeniškumas.

Nebeturime Lietuvoje jaunesniems moksleiviams leistų *Ateities spindulių,* bet juos dabar bent iš dalies pavaduoja *Ateities* jaunųjų skyrius ir Nekalto Marijos Prasidėjimo seselių ateitininkių leidžiama *Eglutė.* Nebeturime ateitininkų leisto žurnalo *Židinio,* bet jį

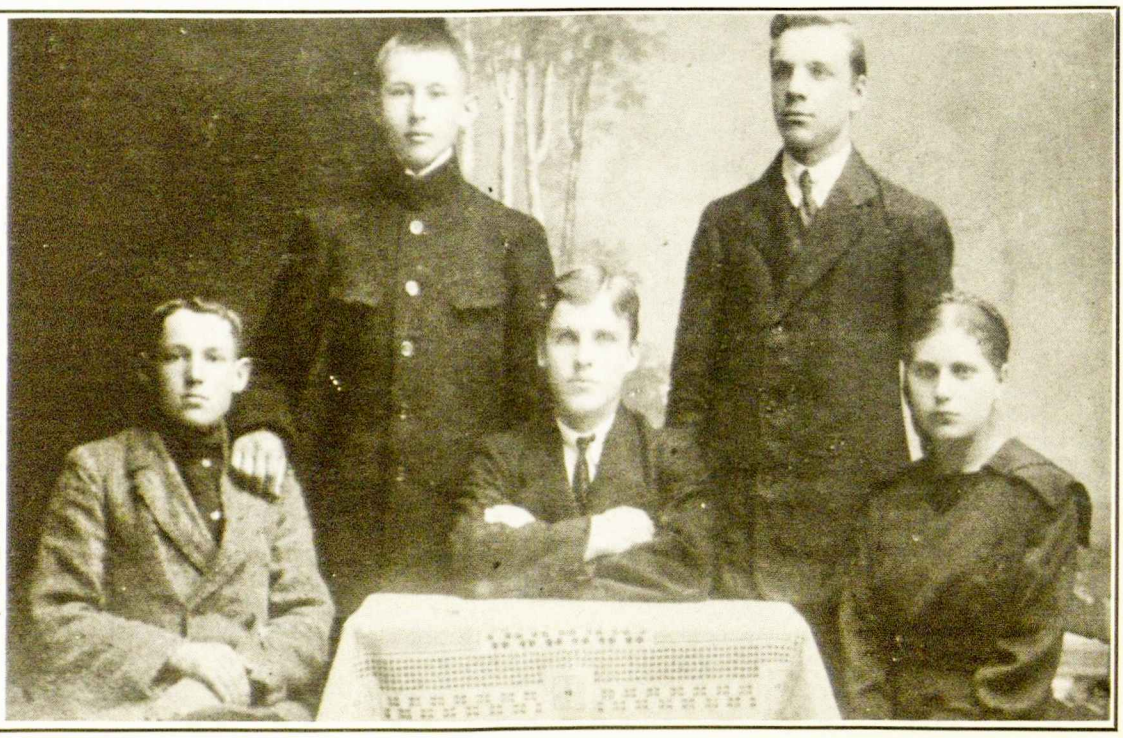

Marijampolės moksleivių ateitininkų kuopos valdyba 1919—1920 m. Sėdi (iš kairės) Juozas Mičiulis („Ateities" redaktorius 1923—1925 m.), pirm. Bernardas Žukauskas (dabar Chicagoje), sekr. Leokadija Stempickaitė (ištremta į Sibirą, mirė iš bado). Stovi (iš kairės) Justinas Mašiotas (dabar Chicagoje) ir Kazys Šapalas (miręs).

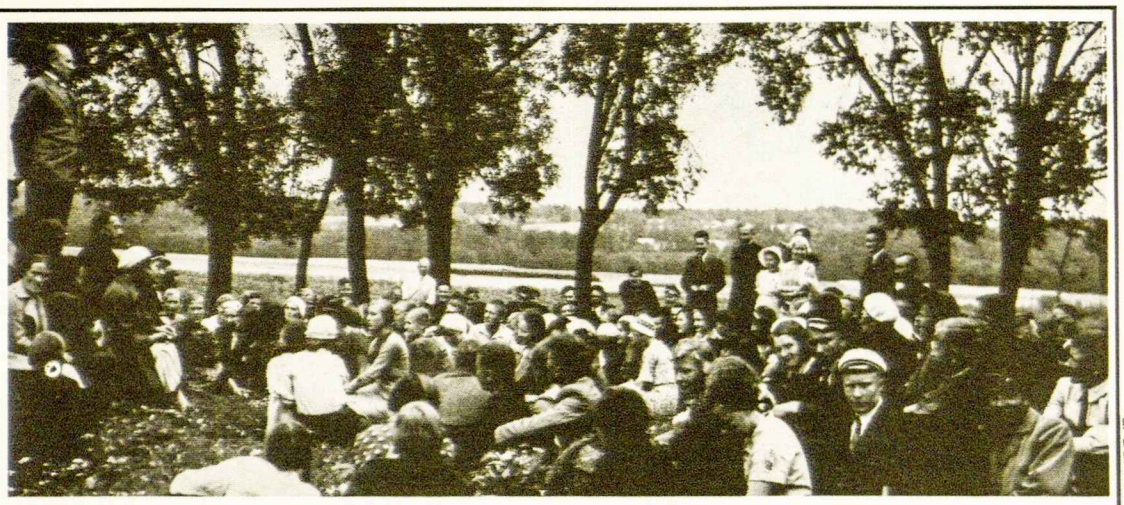

Prof. Pr. Dovydaitis (kairėj) kalba ateitininkams „Gamtos draugo“ ekskursijoje 1935 m. liepos 15 d. prie senovės lietuvių pagonybės laikotarpyje statytos šventovės.

L. Dainius

pavaduoja ateitininkų iniciatyva įsteigti, dabar tėvų pranciškonų leidžiami *Aidai*. Juos po 15 metų redagavo buvęs *Ateities* redaktorius Antanas Vaičiulaitis ir buvęs Federacijos vadas Juozas Girnius. Šiandien *Aidus* redaguoja poetas Tėvas Leonardas Andriekus, ateitininkas nuo mažumės dienų, talkinamas kelių veiklių ateitininkų.

Visi gėrimės dabartine *Ateitimi,* kuri savo turiniu ir išore yra pasiekusi gražių laimėjimų. Jos pasirodymo 70 metų sukakties proga tinka ne tik gražiu žodžiu ją minėti, bet ir ryžtis, kad ji vis tobulėtų, daugiau paplistų, kad jos medžiaginė atrama būtų saugi ir patvari. Todėl visi turėtume padėti *Ateities* redakcijai ir administracijai, kad *Ateitis,* kaip pažymėta Federacijos dabartinės valdybos veiklos gairėse, „visada atspindėtų Federacijos siekimus bei veiklą ir būtų mūsų jaunuomenės kūrybinių polėkių įkvėpėja, skatintoja ir ugdytoja“.

Atsiliepdama į Federacijos tarybos išreikštą pageidavimą, Federacijos valdyba nutarė *Ateities* ir viso mūsų sąjūdžio 70 metų sukaktį pažymėti *Ateities* Jubiliejiniu Kongresu, šaukiamu 1981 metų rugsėjo 3—7 dienomis Chicagoje. *Ateities* Jubiliejinis Kongresas bus ne manifestacijos, bet darbo, į save pažvelgimo renginys. Visoms keturioms sąjungoms teks atskiri posėdžiai, kurie iš tikrųjų bus sąjungų konferencijos. Bendri visai Federacijai reikalai — rūpesčiai ir lūkesčiai — bus svarstomi bendruose posėdžiuose.

Didysis kongreso darbų ir renginių dėmesys bus skiriamas Lietuvai, mūsų spaudai ir mūsų jaunuomenei, mūsų sąjūdžio vilčiai, lietuviškumo ir krikščioniškos kultūros ateities ramsčiui ir pagrindui.

Lietuvoje visi patriotiniai nusiteikę lietuviai deda karžygiškas pastangas savo religijai išsaugoti, savo tautos gyvybei išlaikyti, pagrindinėms žmogaus teisėms apginti, kuo mažiausiais žmonių nuostoliais sulaukti savo tautai laisvės naujos pergalės. Tose pastangose atsispindi ir mūsų sąjūdžio skelbtos, puoselėtos ir vykdytos idėjos. Jos šaukte šaukiasi viso pasaulio lietuvių vieningos veiklos Lietuvos laisvės rytojui priartinti. Kongresas šiuo reikalu turės tarti svaresnį žodį.

Dieve, padėk savo Bažnyčiai, mūsų Tautai ir mums gerai suprasti ir sąžiningai atlikti savo pareigas.

„Gamtos draugai“ (ateitininkai) prie piliakalnio Veliuonoje 1934 m. liepos 3 d.

L. Dainius

„ATEITIS“ IR MES

JOS GIMTADIENĮ ŠVENČIANT

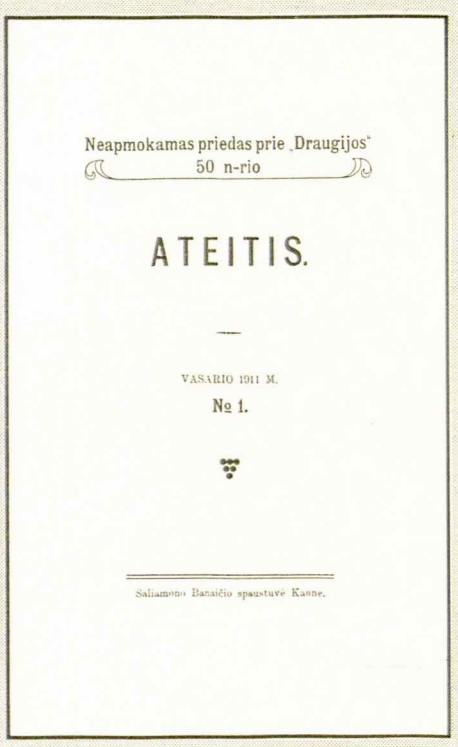
Neapmokamas priedas prie „Draugijos“
50 n-rio

ATEITIS.

—

VASARIO 1911 M.

№ 1.

Šaliamono Banaičio spaustuvė Kaune.

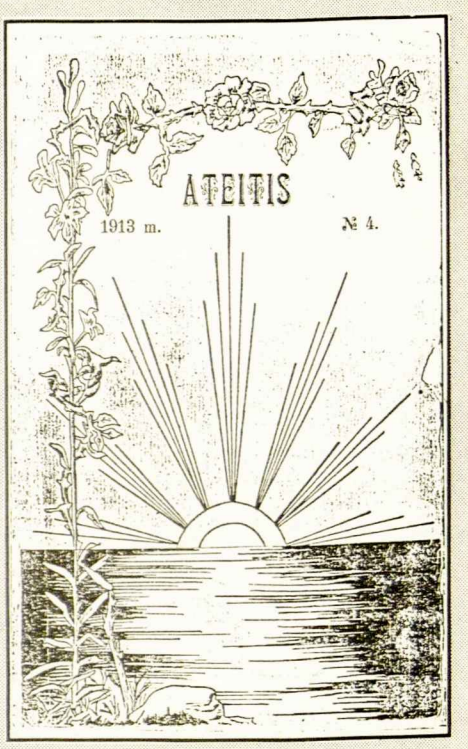

Septyniasdešimtąjį kartą minėdami *Ateities* žurnalo gimtadienį, šiandien klausiame apie jos pradžią ir sulaukiame atsakymus iš anų laikų jaunimo:

Kaip *Ateitis* atsirado?
Ogi „gyvi mūsų jaunos sielos reikalai pagamino *Ateitį*“
(Margakalnis, *Ateitis,* 1911, 5 nr., 195 psl.

Ko iš *Ateities* tikėjosi beatbundančios Lietuvos jaunuomenė?
„... ji švies mums, rodys kelią“
(*Ateities* ėmėjas, *Ateitis,* 1911, 3 nr., 74 psl.).

Kokią įtaką *Ateitis* tada darė?
„Ji įdiegia mums meilės kibirkštį, kurią mes,
lyg tą šventąją ugnelę, nešame iš gryčios į gryčią
po visą plačią mūsų Lietuvą“
(Varnis, *Ateitis,* 1913, 4 nr., 163 psl.).

* * *

Taip *Ateitis* ir krikščioniškas Lietuvos mokyklinis jaunimas ėjo ranka rankon — pirma, siekiant tėvynės laisvės; paskui, atstatant ir kuriant nepriklausomą kraštą. Tais laikais *Ateitis* turėjo didelę reikšmę mokslus einančiam Lietuvos jaunimui tiek tautinėj, tiek religinėj, tiek kultūrinėj srity. Joje reiškėsi jaunieji mąstytojai, poetai, beletristai. Joje atsispindėjo ir šakota Lietuvos katalikiškojo jaunimo veikla.

* * *

Ir tremty atgaivinta *Ateitis* siekė „padėti moksleiviui išsiugdyti krikščionišką dvasią mūsų mokyklinėje bendruomenėje“ (*Ateitis,* 1946, gruodžio nr., 1 psl.). Po ketverių metų su daugeliu ateitininkų ji perplaukė Atlantą — nors „pabėgėlė“, bet „linksma ir besišypsanti“ (*Ateitis,* 1950, 24 psl.).

* * *

Ateitininkų Federacijos centro valdyba, 1975 m. perėmus *Ateities* leidimą, davė jai uždavinį „atspindėti visą ateitininkijos gyvenimą“ ir kartu ypatingą dėmesį skirti vyresniesiems moksleiviams ir studentams. *Ateitis* tą uždavinį siekia įgyvendinti — būti krikščioniško atgimimo ir lietuvybės ugdymo šaukliu, idėjų, rūpesčių, veiklos bei kūrybos forumu tiek jaunesniems, tiek vyresniems.

* * *

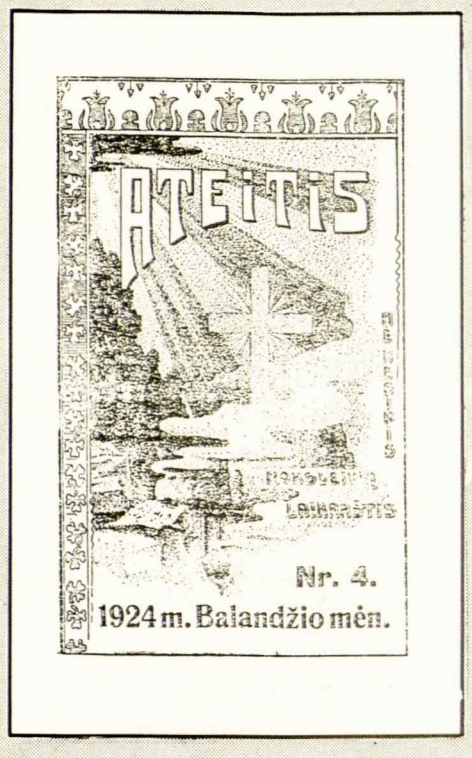

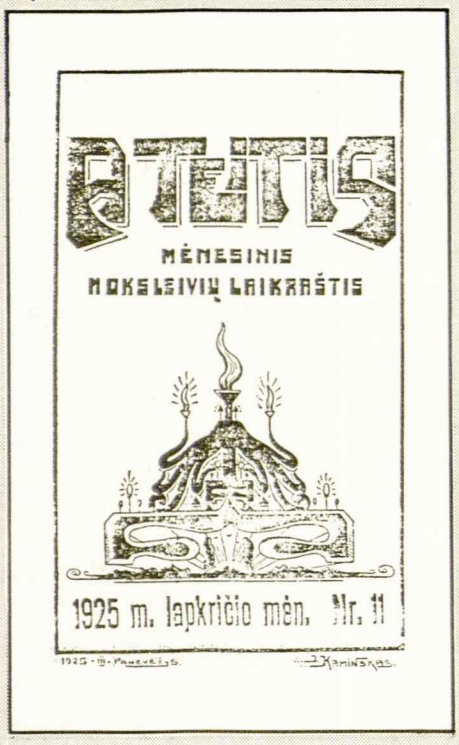

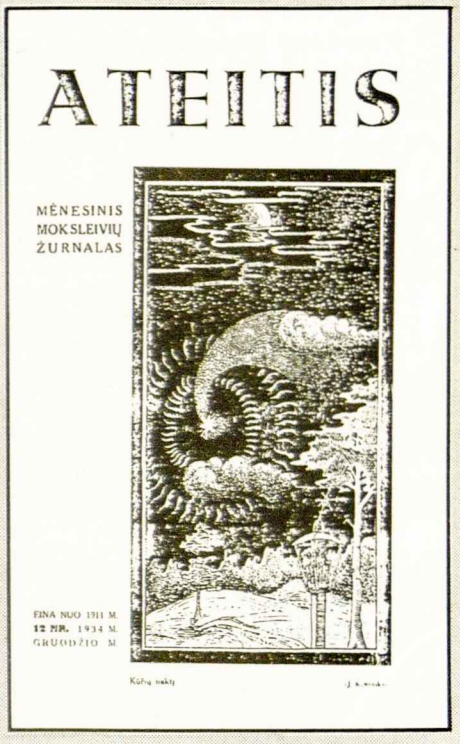

Ateitininkų sąjūdis be *Ateities* sunkiai įsivaizduojamas. Ji ateitininkams davė ne tik vardą, bet per ją buvo įkvepiama ir palaikoma sąjūdžio dvasia. Jau pirmajame *Ateities* numeryje Pranas Dovydaitis „Trijų pamatinių klausimų" atsišaukime lietuvių krikščionišką jaunuomenę kvietė burtis apie *Ateitį:* „Visi, kurie mylit iš širdies Kristų..., ko greičiausiai paduokime vienas kitam ranką su atvira širdžia... visuotiną visų su mumis sutinkančių susispietimo vieta tegul būna... *Ateitis,* ... kur vykdysim gyveniman savo didžiausią uždavinį: Viską atnaujinti Kristuje" (*Ateitis,* 1911, 1 nr., 22—23 psl.).

* * *

Ateitis — ateitininkų rūpesčių susikristalizavusi išraiška, randanti tolimesnį atgarsį idėjos drauguose bei draugėse ir net platesnėj lietuvių visuomenėj.

Ateitis — ateitininkų veiklos veidrodis: jei kada *Ateitis* klestėjo, neabejojame apie ją susibūrusių idėjos draugų aktyvumu; jei kada ji skurdo, žinojome, kad ir patys ateitininkai buvo nusilpę.

Ateitis — telefono laidas, rišąs kiekvieną ateitininką su sąjūdžiu: nutrauk jį, ir su pagrindu turėsime klausti, kas liko iš tokio ateitininko be *Ateities.*

* * *

Minėdami septyniasdešimt metų *Ateities* gyvavimo sukaktį, vėl buriamės apie ją. Ne tam, kad paskęstume jos praeityje, bet, kad atsigaivintume tais pačiais idealais, kurie gaivino Dovydaitį, jam rašant „Trejus pamatinius klausimus". O jais atsigaivinę rūpintumės dabarties rūpesčiais ir atliktume dabarties uždavinius. Jei reikia, atgaivinti turime pasišventimą Dievui, Kristui ir Jo Bendrijai. Jei reikia, apsidairyti turime, kas vyksta aplink: kaip anais laikais, taip ir dabar žmonija dvasiškai skursta — jai, kaip ir mums patiems, reikia Kristaus: kaip anuomet, taip ir dabar tebevyksta kova tarp Gėrio ir blogio — ne tik aplink, bet ir mūsų pačių širdyse; pagaliau — kaip anuomet, taip ir dabar Lietuva yra nelaisva, nors tauta nori laisvės. Jei visus tuos reikalus — ar bent jų dalį — rimtai suvokiame, galime „užsiimti už galvos": mūsų uždaviniai tokie dideli. Juos matydami bursimės, svarstysime, pasiryšime ir veiksime, o visa tai kaip nors atsispindės *Ateityje,* nes ji yra mūsų „susispietimo" — susižinojimo, susiklausymo, susirūpinimo, pokalbio ir atliktų darbų apžvalgos „vieta".

Kęstutis Trimakas
Ateities vyriausias redaktorius

Norėdami išsamiau įvertinti organizacijos 70 metų darbus, turėtume skirti daug laiko šiai studijai. Dalinių studijų — labai rimtų ir gilių — mes jau turime visą eilę stambių leidinių pavidale.

Minėtini autoriai: prof. St. Šalkauskis, dr. J. Girnius, prof. S. Yla, prof. J. Eretas, St. Barzdukas. Tačiau tie leidiniai toli gražu nėra aprėpę visos ateitininkų veiklos.

Tad ir mano 15 minučių žodis šio Chicagos ateitininkų savaitgalio organizacijos sukakčiai prisiminti proga ribosis tiktai ateitininkų veiklos apybraižomis ir kai kuriomis išvadomis, dėl laiko stokos neturint galimybės giliau šį klausimą pagvildenti.

Pirmajame savo gyvavimo dešimtmetyje ateitininkai tebebuvo kaip sąjūdis, dar neturėdamas stipresnės organizacinės formos. Šis sąjūdis buvo reprezentuojamas Maskvos universiteto studento Prano Dovydaičio redaguojamo žurnalo *Ateities,* atremto į stiprią krikščioniškąją bazę. Ateitininkų sąjūdžio tikslas — dvasinis, krikščioniškasis lietuvių tautos, ypač šviesuomenės, atgimimas, — buvo sėkmingas. Dauguma Lietuvos jaunosios inteligentijos pasuko katalikišku-tautišku keliu, gražiai derinančiu šiuos du principus, ruošiant tautą nepriklausomybei.

Būdami tautinio judėjimo avangarde, ateitininkai labai aktyviai reiškėsi nepriklausomybės atgavimo kovose. Nepriklausomoje Lietuvoje ateitininkams teko imtis istorinio vaidmens Lietuvos išsivystyme. Pasirinkę šūkiu „Visa atnaujinti Kristuje", ateitininkai sudarė katalikiškosios visuomenės minties elitą, kuris su nepaprastu pasisekimu ugdė katalikišką Lietuvos charakterį. Tas pasakymas nėra bendrybė. Tai reiškia, kad, kaip inteligentai-kūrėjai, visos kūrybinės Lietuvos druska, ateitininkai ėmėsi suformuluoti Lietuvos visuomeninio bei socialinio gyvenimo modernizacijos principus ir juos vykdyti gyvenime. Tos modernizacijos pagrinde glūdėjo ne tik mokslo ir religijos tradicijos ir pažangos suderinimas, bet taip pat katalikiškumo ir lietuviškumo sąrangos, kaip integralinės filosofijos, ugdymas. Ateitininkai jau tuomet atsekė ir moksliškai formulavo pagrindinį tautos kūrybos ir išlikimo principą: jos gyvą katalikiškumą, perpintą tautiškumu, tautiškumą organiškai sujungiant su absoliutinėmis religinėmis idėjomis, jo neiškeliant virš žmogiškumo, bet to tautiškumo taipgi nepajungiant abstrakčioms universalinėms idėjoms.

Ateitininkų jaunosios inteligentijos dėmesys buvo skiriamas ypač vakarų Europos krikščioniškajai kultūrai; rusiškai kultūrai simpatijų nejausta ir su ja ryšių neturėta.

Petras Kisielius

ATEITININKŲ 70-TIES METŲ VEIKLOS REIKŠMĖ

Pirmojoje rusų okupacijoje į pogrindžio ir sukilimo veiksmus buvo įjungtos aktyviausios gausios ateitininkų jėgos, patyrusios pogrindžio darbe (Lietuvos valdžia vienašališkai buvo uždraudusi moksleivių ateitininkų organizaciją. To pasekoje moksleiviai ateitininkai dirbo pogrindyje). Aišku, neapseita be didelių gyvybių aukų.

Laimėjus sukilime, bet neatgavus prarastos nepriklausomybės, ateitininkai toliau tęsė rezistenciją prieš nacinį okupantą, prarasdami ir vėl daug savo talentingų narių.

Šioje okupacijoje iškyla ir Lietuvių Fronto Bičiulių vardas. Tai to meto ateitininkų studentų karta, dirbanti pogrindyje.

Lietuvos okupacijos, ypač jos rezistencijos istorija, būtų buvusi radikaliai skirtinga, jeigu Lietuvos sąmonė, atgimusios tautos jauna sąmonė, nebūtų buvusi formuota ateitininkiškosios inteligentijos. Per visą nepriklausomos Lietuvos generaciją vestos pastangos už krikščioniškosios minties laimėjimą Lietuvoje, nežiūrint nukrypimų ir netobulumų, taip sutvirtino tautos sąmonę, kad sovietinis okupantas nepajėgė jos nei pakeisti, nei pajungti iki pat mūsų laikų. Tai epochinės reikšmės atsiekimas, už kurį

Buvęs Federacijos vadas dr. Petras Kisielius šią kalbą pasakė ateitininkų sąjūdžio 70 m. sukakties paminėjime Chicagoje 1980 m. spalio 19 d.

pirmasis ir pagrindinis nuopelnas priklauso ateitininkijai.

Nuo pat okupacijos pradžios besitęsianti rezistencija per paskutinį dešimtmetį ten tapo verdančia žūtbūtine kova už žmogaus teises, svarbiausia, už teisę laisvai išpažinti tikėjimą — tą patį, kuris išlaikė tautą per ankstesniuosius istorinius tautos bandymus. Tikėjimą Lietuvoje sunaikinus, grynai realistiškai kalbant, Lietuvos tautinės sąmonės suvirškinimas pasidarytų nepalyginamai lengvesnis. Sovietinis oficialusis ateizmas yra propaguojamas kaip tos sąmonės užmarintojas.

Vakaruose dažnai galvojama, kad žmogaus įsitikinimų negalima pakeisti vien jėgos priemonėmis. Komunistinė santvarka remiasi vien jėga ir iš tos jėgos, kaip Solženicinas įspūdingai yra pavaizdavęs, išeinančia baime. Tad ir Lietuvos socialinė santvarka yra sukurta jėgos ir baimės rėmuose. Kadangi kiekviena socialinė struktūra turi įtakos į žmogaus sąmonės vienokį ar kitokį susidarymą, taip ir jėga bei baime paremta santvarka per įvairius socialinius santykius daro įtaką individualios sąmonės formavimuisi. Lietuvoje jau pastebimi tos įtakos rezultatai. Kalbantis su iš Lietuvos atvykusiais šio krašto lankytojais, porą kartų teko išgirsti tokius samprotavimus, būtent: jei saugumo įspėtas rezistentas ir toliau nesiliauja, jis tikrai neturįs protinio balanso, nes savo idėją laiko didesne vertybe už savo asmeninį saugumą ar net gyvybę. Tad tokį reikia uždaryti į psichiatrinę ligoninę.

Šitokį Lietuvos inteligentijos sąmonės prievartinį kitėjimą ypatingai gerai supranta Lietuvos katalikiškieji rezistentai. Dėl to ir kovoja prieš komunistų partijos visagalybę, kad atnaujintų lietuvišką sąmonę, kad toji sąmonė neturėtų jėgos baimės, nes tik tokiu būdu galima sukurti laisvą visuomenę.

Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika, Aušra, Aušrelė, Rūpintojėlis, Tiesos Kelias — šiuo metu 12 ar daugiau pogrindžio periodinių leidinių — rodo, kaip stipri yra toji ateitininkų ankstesnėje generacijoje ugdyta pasipriešinimo ir kovos dvasia.

Tremtyje atkūrėme savo organizaciją prieš 34 metus, ir mes patys ir niekas kitas neklausia, ar vertas buvo ateitininkų organizavimas, nes ši organizacija yra šimtais faktų įrodžiusi savo darbo prasmingumą. Įrodę yra savo darbo prasmingumą ir šimtai paskirų jos narių, dirbdami lietuvišką darbą už organizacijos ribų. To iš mūsų reikalauja mūsieji principai. Tik prisiminkime „Dainavą", Lietuvių Fondą, Bendruomenę, Vliką, Altą, Balfą, Enciklopediją, laikraščių redakcijas. O lituanistinės mokyklos! Tad pusę savo dabartinio amžiaus organizacija išgyveno tremtyje. Malonu konstatuoti, kad ji gyva, gaji, visuomet jauna, įauginanti daug jaunų narių į lietuvių tautą. Matydami jos gražią ir didingą praeitį, tikime ir į jos ateitį. Tačiau ne pasididžiavimui čia susibūrėme, o tik norime sugrįžti į jos istoriją, tarsi į jos istorijos namus ir rasti joje įkvėpimo ir naujo ryžto.

Ateitininkų sendraugių suvažiavimas Augsburge, Vokietijoje, 1948 m. balandžio 11 d. Priekyje P. Karvelis, vysk. V. Brizgys, prel. M. Krupavičius, prel. L. Tulaba, prof. A. Maceina, S. Barzdukas. Toliau matosi dr. J. Pikūnas, prof. Z. Ivinskis, dr. J. Meškauskas, kun. P. Patlaba, P. Jurkus, dr. V. Šaulys ir kiti.

Būtų klaidinga tvirtinti, kad okupuotoje Lietuvoje vien ateitininkai veda rezistencinę kovą arba jai vadovauja. Toje kovoje dalyvauja visa lietuvių tauta, nedaloma į jokias organizacijas. Mes tik norime tvirtinti, kad toji „Visa atnaujinti Kristuje" ateitininkiškoji misija savo metu rado atgarsį tautoje, skelbdama Lietuvos vadovu Kristų.

Mums tremtyje savo darbo prasmei giliau ir realistiškiau suvokti reikia įsijungti į tą kovojančios Lietuvos dvasią, turime tapti kovojančio krašto aidu, jautriai atsiliepti į lietuviškosios rezistencijos idealus ir reikalus ir jiems įvairiais mums įmanomais būdais padėti. Ateitininkų darbo laukai dar platūs ir jų istorinis vaidmuo tautos istorijoje dar neišsibaigė. Tik būkime verti ir stiprūs bei realistiški tą vaidmenį atliekant vienybėje su Lietuvos rezistencijos dvasia. Liudykime Kristų ir savąją tautą!

Labai daug šio šimtmečio Lietuvos rašytojų, o ypač poetų, savo jaunystės kūrybos ankstyvą derlių, neretai net patį pirmąjį žingsnį, spausdino *Ateityje*. Šiame žurnalo jubiliejiniame numeryje spausdiname po eilėraštį kai kurių poetų, kurių eilės *Ateityje* pasirodė 1911—1930 metais (pažymimi tie eilėraščiai, kurie buvo spausdinami anuometinėje *Ateityje*).

Adomas Jakštas

ATEITIS

Atspausdinta „Ateityje", 1911 m.

Skaisti, graži ir paslaptinga
Lyg deivė koki!
Eik jon, kol tau jėgų nestinga,
Kol jausti moki.

Lyg radasta, ji žiedu žiūri
Į saulės sritį.
Tik jos liemuo daug dyglių turi,
Lapeliai kritę.

Bet ji gyva, nes maistą gauna
Iš mus žemelės.
Kogi stebies, kad žiedus krauna
Ir dangun kelias...

Salomėja Neris

ANT DUNOJAUS

Atspausdinta „Ateityje" 1929 m.

Plaukioja žvaigždės tamsiam Dunojuj,
Griūnančios pilys į dangų remias;
Dulkių nebliko pilių valdovų,
O joms taip gaila palikt gražios žemės.

Ir man taip gaila, o juodas Dunojau! —
Valandos bėga, kaip žvaigždėtos srovės.
Vasara mano, — kur paukščiu skrajojau,
Bus aukso sapnas rūkuose tikrovės.

Ar atminsi, mielas Dunojau,
Kada numesi skraistę naktinę,
Kad aš ant tavo krantų dūmojau
Drąsiąją dūmą, dūmą laukinę? —

Ar likti laisvėj — sausą plutą krimsti,
Kalnų viršūnes, bedugnes mėginti?
Ar grįžt į slėnį? — Ten sotu ir linksma;
Ten viskas leista... tik laisvė užginta.

Pratark, Dunojau, išrišk mano mintį!
Tyli... Ir vilnys vis į tolį klysta;
Į laisvę naujų troškimų auginti
Be atsako skuba, kaip mano jaunystė.

Vincas Mykolaitis-Putinas

PAVASARIO BURTAS

Atspausdinta „Ateityje" 1912 m.

Įpylė į žiedus saldžiuosius lašus,
Pavasario burtas gražus, —
Ir amžiną pasaką seka slaptai
Kaip krištolas skaidrūs žiedai.

Išeik, mergužėle, į lanką anksti,
Kai teka saulutė skaisti,
Ir žiedą, kuris tau vainiką išties,
Nuskinki ir prisek prie širdies.

Tik tekanti ryto saulutė meili
Ir tu jį bučiuoti gali.
Ir tau ryto saulė šiltais spinduliais
Bučiuodama širdį praskleis.

Prabils tau krūtinėje tylūs aidai,
Ką kalba rasoti žiedai.
Įvarvins į širdį saldžiuosius lašus
Pavasario burtas gražus.

Aistis

GEGUTĖLĖ

Atspausdinta „Ateityje“ 1927 m.

Ir atskrido, atplasnojo gegutėlė
Vyšnių sodan —
O tada toks baltas vyšnių sniegas krito...
Užkukavo, užraudojo gegutėlė
Aukso godą,
Ir jos balsas nuaidėjo nusirito...

Tai kukavo, tai raudojo gegutėlė —
Šaukė soduos,
O jos balsas sidabrinis tvino, tvino...
Susivartė sniego pūga, pasikėlė,
O man rodės,
Kad gegutė graudžiais žodžiais pavadino,

Pavadino vyšnių sodan, kur šakelės
Sniegą kėlė,
Kur vėjelis toks lengvutis siautė, šėlo.
Pavadino vyšnių sodan, kur gegutei
Širdį gėlė,
Kur gegutė savo skausmo nepakėlė...

Mykolas Vaitkus

DU TAKAI

Kai skleidės jaunos mūsų dienos
Bažnyčios mistiniam sode,
ir vilgo ašarom blakstienos,
ir degė meilė mums veide, —

būties takeliai, susipynę
žaliu, gėlėtu vainiku,
tekėjo į svajų tėvynę,
ir buvo skirtis mum sunku...

Tačiau išskridom išsiskyrę
lemties nežinoman miškan,
kur glūdi tankmės, niūkso tyrai, —
ir buvo šalta, liūdna ten...

Nūn grįžtam į Pradžios Šaltinį,
kur mūsų širdys susilies,
kelionę baigus paskutinę,
aušroj žadėtosios šalies...

Algirdas Grigaitis

Algirdas Grigaitis

Antanas Vaičiulaitis
ŽIEMKENTĖLIS

Tu rugeli, žiemkentėli,
Besapnuoji baltą sapną:
Siaučia pūgos, verčia pusnį, —
Po sniegais giliai sau miega
Žalias, gležnas tavo laiškas.

Tu rugeli, žiemkentėli,
Besapnuoji baltą sapną:
Vieversėlio skaidrią giesmę,
Piemenėlį ir saulutę,
Vasarojaus brandžią varpą.

Tu rugeli, žiemkentėli,
Besapnuoji baltą sapną:
Rugiapiūtės garsią talką,
Griebėjėlės lengvą glėbį,
Dalgio ašmenis aštrius...

Vai rugeli, žiemkentėli...

Antanas Miškinis
ŽODŽIAI IŠ LAUKO

Tu nematei tokio žydėjimo,
Laukų dainavimo smagaus,
Neveltui anuomet žadėjome
Žvaigždes nukarstyt nuo dangaus.

Paukščių šauniam repertuare
Jauties poetas ir žmogus.
Broliai vagas taip tiesiai aria, —
Jie nori vis užverst vargus.

— Klausyk, tu spiauk į tualetus,
Palik maliariją madų!
Vaizduokis: per laukus gėlėtus
Į pačią saulę aš vedu.

Vedu ir pasakyti ryžtuos,
Ko žvaigždės krūpčioja nakčia, —
Kad laimė niekad nesugrįžta,
Sugrįžta tik viena kančia.

Tu nematei tokio žaliavimo.
Ir nematysi gal daugiau
Mes ligi šiol ne ten keliavome
Vieni tarp žemės ir dangaus.

Faustas Kirša
LAIKAS BĖGA

Ateis kiti laikai, bet mūsų saulė švies;
Kita širdis kentės, bet meilė ta pati.
Ir naujas genijus naujom dainom žavės,
Ir mano šypsena bus sapnas praeity.

Ir tuos dienų rūkuos mes skambinam varpais,
Mes uždegam žvakes ir užpučiame vėl, —
O žemė sotinas žaidimais ir kapais,
Ir laikas bėga, čiulpdams amžius pamažėl.

Bernardas Brazdžionis
GYVYBĖS SPINDULYS

Po nakties šešėlių virpančiais sparnais
Tu gimei, gyvybės aukso spinduly,
Kad žmogus gyventų saule, ne sapnais,
Kad žydėtų žemės kilimai žali.

Pašaukei iš miego tu laukų gėles,
Rytą tu javus pabudinai laukuos,
Tu pakėlei, tartum jaunas mergeles,
Naktį vynuogynus...

Ant obels šakos
Tu giedojai, tartum paukštis nuostabus,
Tu žydėjai, tartum rojaus lelija,
Ir žinojom — visa po nakties pabus,
Tau žaibu gyvybės plieskiant naktyje!

Gražina Tulauskaitė
GYVENIMĄ SAVO...

Gyvenimą savo sudėjau į knygą,
Kad gatvėj barstyčiau kaip gelsvąją smiltį.
Kad žiemą turėtumėt kelią neslidų,
Gyvenimą savo sudėjau į knygą.
Širdis tartum paukštis pabudęs pragydo
Ir ėmė į šviesiąją saulę tuoj kilti.
Gyvenimą savo sudėjau į knygą,
Kad gatvėj barstyčiau kaip gelsvąją smiltį.

Algirdas Grigaitis

Reikia kongreso, kuris tiesioginiai paveiktų mūsų pačių ateitininkiškąją ir platesnę visuomeninę veiklą.

ATEITIES JUBILIEJINIO KONGRESO TIKSLAS

Kęstutis Trimakas

Pernai minėjome ateitininkų sąjūdžio pirmųjų žingsnių 70 metų sukaktį. Šįmet minime pirmoje „Ateityje" pamatiniu atsišaukimu pradėtą ateitininkų ideologinių pagrindų 70 metų sukaktį. Pernykštį jubiliejų minėjo atskiros vietovės ir stovykliniai susibūrimai. Šįmetinei sukakčiai paminėti Ateitininkų Taryba 1980 m. lapkričio 15 d. nutarė surengti „Ateities" Jubiliejinį Kongresą. Parinkta vieta — Chicaga. Nutartas laikas — 1981 m. darbo šventės savaitgalis, rugsėjo 3—7 d.

Kyla klausimas, koks turėtų būti šis kongresas. Atsakant į šį klausimą, norisi pažvelgti į paskutinį kongresą.

1977 m. manifestacinis kongresas

Visi IX Ateitininkų kongresą Clevelande 1977 m. lapkričio 23—26 d. aptarė ir vertino kaipo didžiulę ateitininkų manifestaciją. Ne tuščią, bet prasmingą manifestaciją. Kaipo tokia ji turėjo tam tikrą įtaką ir pačiai ateitininkų veiklai.

Ateitininkų pokongresinei veiklai turėjo įtakos ir prieškongresinė konferencija, ir paties kongreso trejopa idėjinė programa su krikščioniško atsinaujinimo, kultūros ir okupuotos Lietuvos rezistencijos temomis. Nors šios temos vienaip ar kitaip buvo taikomos ateitininkų dėmesiui, jų pristatymo būdas (paskaitos, simpoziumas) nebuvo tiksliai pritaikytas ateitininkų tolimesnės veiklos gairėms nustatyti. Po tų temų pateikimo pačiame kongrese buvo pasigesta diskusijų (St. Barzdukas, *Ateitis,* 1977, 9—10 nr., 323—325, 331 psl.); net ne visos temos susilaukė kongreso nutarimų (K. Trimakas, *Ateitis,* 9—10 nr., 290 psl.). Pagaliau, kai kas iš to kongreso tikėjosi plataus masto ateitininkų veiklos pagerinimo, bet tos viltys neišsipildė (V. Nakaitė, *Ateitis,* 1978, 4 nr., 133 psl.). Buvo siūlomos pokongresinės diskusijos, tačiau, nors tos kongreso paskaitos, kurias tik buvo galima gauti iš kalbėtojų, buvo *Ateityje* atspausdintos, neteko patirti, kad atskiri vienetai jas būtų svarstę ar pritaikę veiklai (tik *Ateities* puslapiuose gausesnių atsiliepimų susilaukė K. Trimako dėl laiko stokos kongrese neskaityta simpoziumo kalba).

Nežiūrint to, ateitininkų veikloj pastebimas dėmesys okupuotai Lietuvai ir dalinai atsinaujinimui. Tik negalima įrodyti, kad tai yra to kongreso tiesioginė pasekmė. Nėra nei aišku, ar kongresas tikrai pagyvino pokongresinę veiklą.

Reikia veiklą pagyvinančio kongreso

Iš 1981 m. ruošiamo kongreso laukiame kažko kito — kažko, kas tiesioginiai orientuotų mus į veiklą. Laikai kažkuo pribrendę. Ne tai, kad laikai nebuvo pribrendę prieš kelerius metus. Bet daugelis junta reikalą ateitininkus pajudinti didesniems uždaviniams negu lig šiolei. Tik anuo metu buvo pasirinktas vienas būdas, vienos rūšies didysis susibūrimas — manifestacinis kongresas. Deja, jo įtaka buvo ribota, ir tai gal ne dėl paties kongreso, bet dėl to, kad po kongreso pilnai nesiekėm įgyvendinti tų temų idėjų, apie kurias kongrese buvo kalbama.

Šį kartą stovime prieš naują didįjį mūsų susibūrimą. Verta panaudoti kiek kitokį, daugiau tiesioginį, būdą, kuriame būtų ne tiek kalbama apie svarbiąsias temas, bet svarbieji reikalai susirūpinusių

ateitininkų būtų aptariami taip, kad būtų surastos tiek veiklos gairės, tiek jų įgyvendinimo keliai. Ir kad kalbėtų ne vienas kitas, bet svarstytų daugelis, kas tik rūpinasi. Ir kad svarstomos būtų ne temos, bet veiklos sritys, darbo barai.

Kai kam gali kilti mintis, kam šį didįjį susibūrimą vadinti kongresu, gal geriau konferencija. Pavadinimas maža reikšmės turi. Svarbu, ką tame didžiajame susibūrime padarysime. Kadangi šis didysis susibūrimas vyks *Ateities* jubiliejaus fone, galime jį vadinti ir kongresu. Svarbu, ką padarysime.

Nors šiuo kongresu minėsime *Ateities* žurnalo 70 metų sukaktį nederėtų paskęsti praeities prisiminimuose. Priešingai, šio žurnalo, kaipo ateitininkų veiklos gyvo liudytojo, sukaktis, turi būti akstinu veiklai ne tik tęsti, bet ją pagyvinti, pagerinti ir giliau įprasminti. Dėl to derėtų į visą dabartinę veiklą pažvelgti pirmoje *Ateityje* paskelbtų „Trijų pamatinių klausimų" šviesoje.

Šiame kongrese didžiausią dėmesį ir daugiausia programos laiko dera skirti darbo posėdžiams pagal veiklos sritis, darbo barus, darbuotojų grupes bei sąjungas: pavyzdžiui, jaunimo globėjų (jų svarstymuose galėtų dalyvauti ir jaunimo atstovai), visuomenininkų, kultūros darbuotojų, spaudos darbuotojų (*Ateities, Aidų,* ateitininkų spaudos skyrių redaktorių, vienetų korespondentų), krikščioniško atsinaujinimo, dvasios vadovų, pagalbos tėvynėje esantiems ir pan. Kiekvienoj veiklos srity galėtų būti vyresniųjų ir jaunimo atstovų, bet būtų galima turėti darbo posėdį specialiai jaunimo ir vyresniųjų ryšiams. Moksleiviai, studentai ir sendraugiai galėtų turėti savo atskirus posėdžius savo veiklai aptarti.

Darbo posėdžiams vadovautų iš anksto pakviesti tos srities aktyvūs darbuotojai. Jie būtų iš anksto pasiruošę apklausinėjimais, anketomis, parinkę svarstomus klausimus (kurie turėtų būti iš anksto paskelbti spaudoj ar aplinkraščiuose). Posėdžiuose dalyvautų kiti tos srities darbuotojai bei šiaip besidomintieji.

Tokiu būdu didžioji programos dalis būtų suskirstyta į įvairius specialių apimčių posėdžius, pasitarimus. Žinoma, kongrese turėtų būti skiriamas laikas ir visų dalyvių susibūrimams, kurių metu kongreso dalyviai būtų supažindinami su atskiroms sritims sudarytomis veiklos gairėmis. Kartu galėtų būti išklausoma viena kita platesnės apimties kalba, paskaita ar simpoziumas.

* * *

Kaip joks metodas ar susibūrimas, taip ir joks kongresas negarantuoja, jog veikla dėl jo pagyvės. Tačiau jaučiame reikalą, kad ateitininkiškoji veikla pagyvėtų, kad daugiau ateitininkų įsijungtų į savo organizacijos veiklą, o visam tam reikia užsidegimo ir gairių. Visa tai labiau įmanoma atsiekti kongrese, kuris kaip tik būtų į tai orientuojamas.

Tokiam kongresui ruošiantis ir apsisprendžiant jame uoliai dalyvauti, prieš mūsų akis stovi Kristus, broliai ir seserys ten, Tėvynėje, o taip pat čia, išeivijoje.

Kristus mūsų širdyse.
Dabartis mūsų rankose.
Ateitis mūsų mintyse.

VEIKIAME RĖČIO AR KORIO PRINCIPU?

Adolfas Damušis

Prieš keletą metų vienas paskaitininkas organizacinę veiklą jaunimo tarpe ironiškai prilygino vandens pylimui į rėtį (sieve). Ir žinoma, jeigu veikla tesiribotų vien skambiais žodžiais ar vien įmantriais pokalbiais, tur būt, tada toks prilyginimas būtų pateisinamas. Kiek į rėtį įpili, tiek iš jo išbėga.

Bet kai žodį ar mintį seka konkretūs darbai, kai jauni žmonės, išgirdę gerą mintį, bando ją savo pastangomis savyje ar aplinkoje įgyvendinti, tas reiškia, kad idėjos krito į našią dirvą ir duoda vertingą vaisių. Tokiu atveju pozityvią organizacinę veiklą galima prilyginti avilio koriui, kuris kruopščiu sistematingu darbu yra pripildomas vertinga medžiaga, bičių atveju medumi, jaunų žmonių atveju išmintimi ir gero charakterio savybėmis.

Ateitininkų Federacijos taryba šioje savo kadencijoje stengiasi jaunimo veiklai pateikti siūlymus ir įvesti tokius veiklos metodus, kurie padėtų idėjas įgyvendinti asmeniškame ir organizaciniame gyvenime vertingais darbais.

Keli tokie siūlymai bei metodai čia ir yra suminimi.

Jauno žmogaus asmenybės ugdymas

Asmenybės ugdymas yra idealistinės organizacijos viena iš gyviesiausių ir švenčiausių pareigų. Asmenybė formuojasi lavinant intelektą ir ugdant gerą charakterį. Vien išlavintas intelektas pilnutinės asmenybės nesudaro. Charakteris žmoguje pradeda ryškėti, kai savo veiksmus, elgesį, gyvenimo siekius jis pradeda remti vertingais idealais. Keli gero charakterio bruožai: aiškus atsakomybės jausmas, dėmesys asmeninei dvasinei kultūrai, išmintingas pasirinkimas savo gyvenimo tikslų, lavinimasis būti naudingu žmogumi, jautrus atsiliepimas į kitų žmonių vargą, sugebėjimas jiems ištiesti pagalbos ranką. Kai charakterio stokojama, jauną žmogų lydi lengvapėdiški sprendimai, tingumas, pigūs pasirodymai prieš draugus, pasidavimas savo vienaamžių prastai įtakai bei kenksmingiems įpročiams.

Organizacinės veiklos medžiagos sutelkimas

1977 metų Ateitininkų Federacijos kongrese Clevelande buvo sudarytos kelios patyrusių ir sugebančių dirbti asmenų grupės jaunimo veiklos medžiagai sutelkti.

Jauniesiems ateitininkams toji medžiaga jau baigiama ruošti. Jau yra išspausdinti trys leidiniai: programos vadovas su 24 susirinkimų medžiaga, rankdarbių leidinys ir stovyklavimo vadovas. Antroji programos vadovo dalis jau yra paruošta ir perduota spausdinimui.

Moksleivių ateitininkų programos vadovo pirmoji dalis turėtų netrukus pasirodyti.

Studentams ateitininkams yra paruoštos vienerių metų temos ir poros tų temų įkalbėtos kasetės.

Ši kruopčiai paruošta medžiaga jaunimo globėjų ir vadovų darbą labai palengvins.

Globėjų pasitarimai

Ateinantį pavasarį yra numatyta suruošti keturis regioninius globėjų pasitarimus. Jiems yra numatyti organizatoriai: rytuose — sesuo Margarita Bareikaitė, kartu su New Yorko ir Philadelphijos globėjomis,ais; Chicagoje — dr. Petras Kisielius ir Jonas Pabedinskas; Kanadoje — Gabija Juozapavičiūtė-Petrauskienė ir Danguolė Kuolienė; Detroite ir Clevelande — tarybos prezidiumas, sutaręs su sendraugių kuopų valdybomis

Tuose pasitarimuose bus pateikta paruošta veiklos medžiaga ir bus svarstomi darbo metodai.

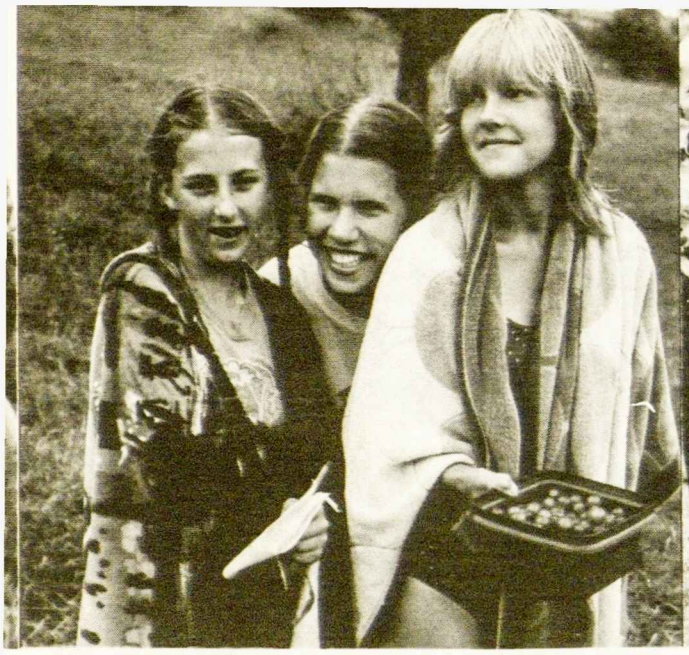

Visos nuotraukos Rūtos Musonytės

Jaunimo globėjai yra labai vertingi mūsų organizacijos nariai. Kai kurie jų jau net 20—25 metus nenuilstamai dirbo su jaunimu. Redakcinis *Ateities* žurnalo kolektyvas žadėjo supažindinti organizacijos narius su tais mūsų pozityviais ir brangiais asmenimis, kurių pasiaukojimo dėka organizacija išsilaikė šiais sunkių bandymų metais.

Kartų integracija, o ne segregacija

Jaunimo auklėjimo veikloje turi reikštis visų mūsų pozityviųjų jėgų organizuotas darbas. Čia reikia ir jaunųjų vadovų entuziazmo, ir prityrusių globėjų sistematiškumo bei pedagogiškumo. Į jaunimo auklėjimą mums ypatingai rūpi įjungti viduriniąją mūsų kartą. Jų vaikai yra paaugę, ir jie yra pareiškę noro dalyvauti jaunimo renginiuose, stovyklose. Nemažiau yra svarbu, kad ir globėjai būtų įjungiami į stovyklavimą ir priežiūrai, ir pokalbiams. Parenkant vadovus į stovyklas, pirmenybė turėtų būti duodama tiems, kurie aktyviai talkina jaunimo veikloje per ištisus metus.

Tautiškumo-katalikiškumo jungtis

Tamprus ryšys šiais laikais susidaręs tarp lietuviškumo ir katalikiškumo esminiai prisideda prie mūsų tautos išsilaikymo šiais žiauraus persekiojimo laikais. Kad nariai giliau įsijaustų ir suprastų, kaip yra brangios žmogui jo asmens laisvės ir kad įsijungtų į darbus, kurie priartintų Lietuvos laisvę, taryba pateikia ateitininkijai visą eilę konkrečių darbų:

1. platinti Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kroniką anglų kalba, kurios jau 44-tas leidinys yra pasiekęs laisvąjį pasaulį;
2. supažindinti J. Amerikos Valstybių ir viso pasaulio visuomenę su dr. Vyt. Vardžio knyga „The Catholic Church, Disssent and Nationality in Soviet Lithuania“;
3. organizuoti finansinę paramą Religinei Šalpai Brooklyne, kun. Kazimiero Pugevičiaus vadovaujamai, kuri Kronikas gauna, verčia į anglų kalbą ir siunčia plačiajai pasaulio visuomenei: vyskupams, rašytojams, spaudos darbuotojams, visuomenės veikėjams;
4. informuoti spaudą apie persekiojimą žmogaus sovietų okupuotuose kraštuose;
5. ruošti seminarus universitetuose supažindinant su lietuvių pasipriešinimu sovietų prievartai, ruošti projektus tomis temomis;
6. prisidėti prie Petkaus, Gajausko, Sasnausko, Paulaičio, Terlecko ir kitų persekiojamųjų gelbėjimo komitetų;
7. dažnai pasimelsti už eucharistijos bičiulius.

Vietovių tarybos

Ateitininkų veiklai koordinuoti atskiruose miestuose veikia vietovių tarybos. Jas sudaro sendraugių valdyba, moksleivių, studentų pirmininkai, jaunimo globėjai, tėvų komiteto atstovai ir dvasios vadas. Vietovių taryba nustato metų veiklos planą, parenka jaunimo globėjus, rūpinasi jaunimo veiklos moraliniu ir materialiniu rėmimu.

Dėmesio savai organizacijai

Mūsų narių yra pilna įvairių organizacijų valdybose, tarybose, ir ten jie pozityviai dirba. Tuo tarpu savai organizacijai dėmesio nerodo. Atitrūkti nuo savo jaunuomenės asmenybės ugdymo darbų yra nedovanotina klaida. Toks neapdairumas gali būti lemtingas tautos išlikimui. Čia reikia radikalaus posūkio. Mūsų organizacija lietuvių tautoje vykdo labai reikšmingus uždavinius. Jai turi būti skiriama nemažiau dėmesio, kaip ir kitoms mūsų tautos svarbioms organizacijoms.

Ateitininkijos veiklos erdvė neišmatuojama, darbų galimybės neišsemiamos. Jai yra reikalingi visi tie, kurie idėja nespekuliuoja, bet ja giliai tiki ir jaučia jai meilės. Skatinti jaunimą kilti į dvasinės asmeninės kultūros aukštesnį lygį, kurti pilnutinę asmenybę yra aukštas pašaukimas. Vykdymas šių konkrečių darbų sukels mumyse pasitikėjimo, kad veikiame ne rėčio, bet korio principu. Tokiu įsitikinimu veikdami, pajusime savitarpį pasitikėjimą kaip broliai ir seserys vertingame darbe mūsų tautai ir Kristui.

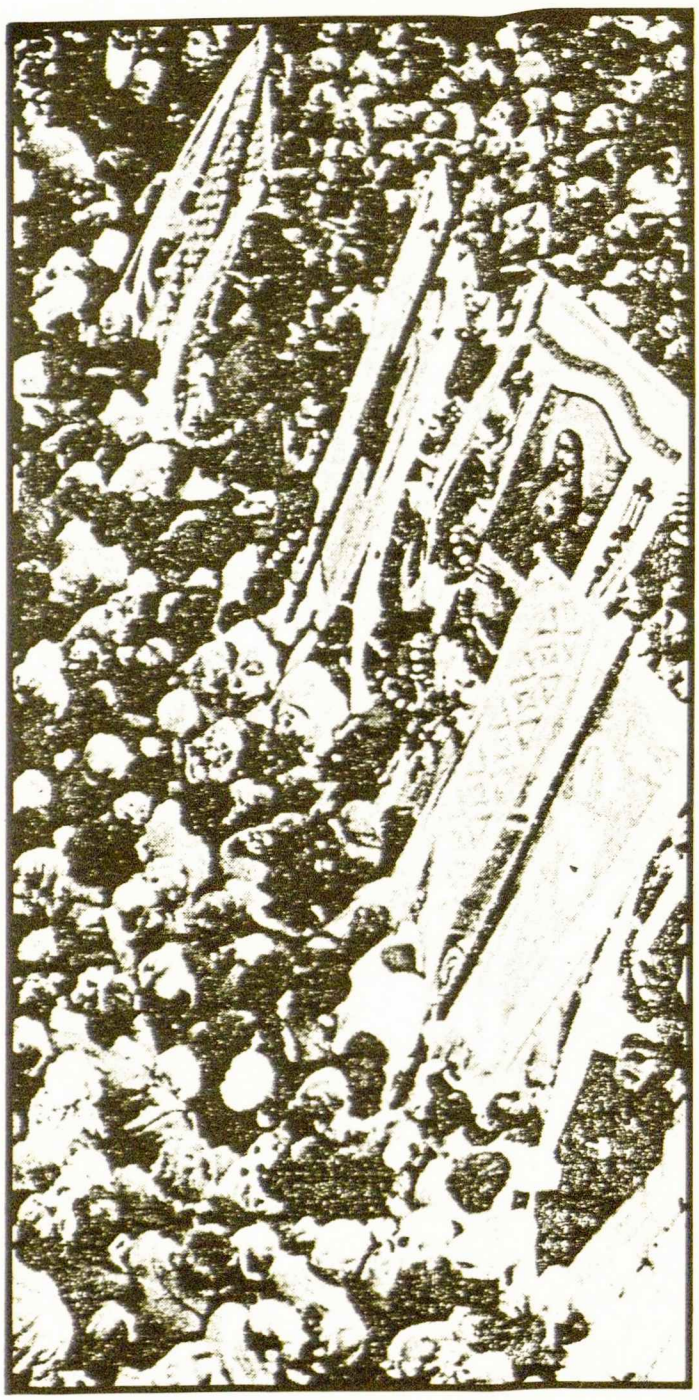

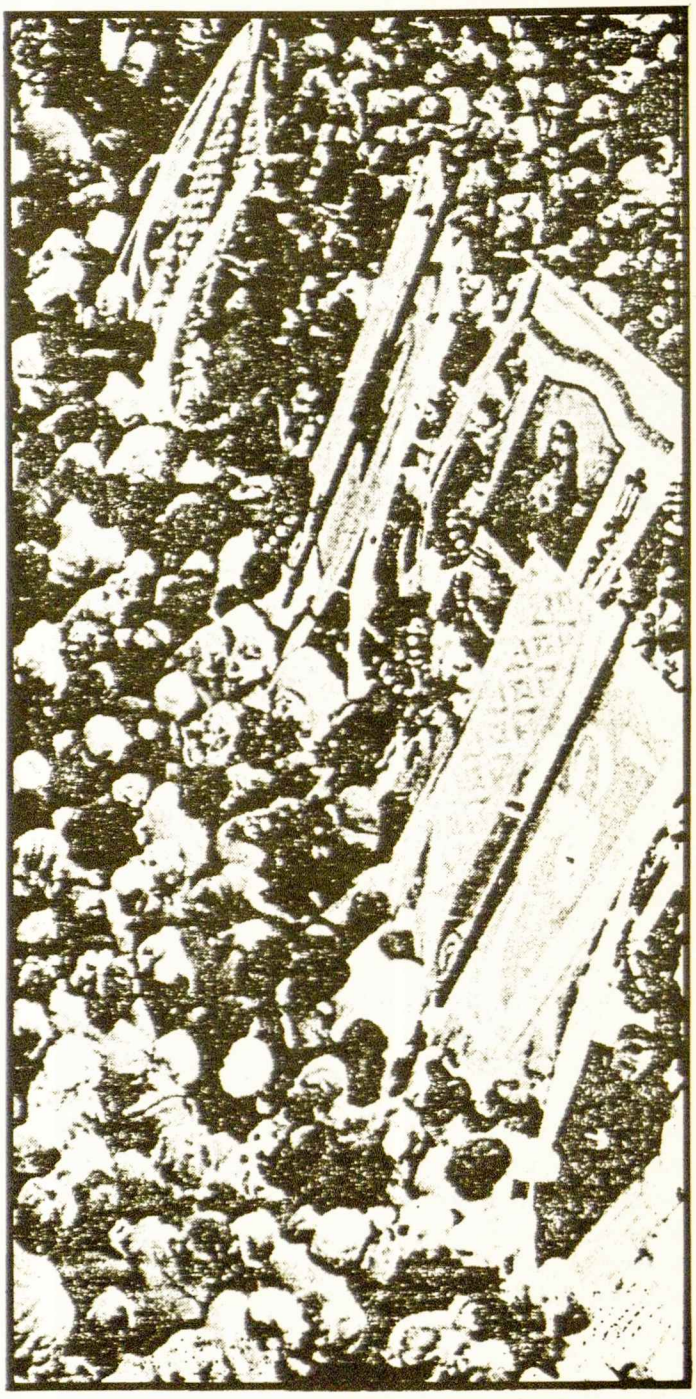

TIKINTYSIS LIETUVIS OKUPUOTOJE TĖVYNĖJE

1980 m. spalio 18 d. Ateitininkų akademikų savaitgalyje kun. Kazimieras Pugevičius atsakė į klausimus apie tikinčiųjų padėtį okupuotoje Lietuvoje ištraukomis iš Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kronikos (LKBK), Tikinčiųjų Teisėms Ginti Katalikų Komiteto (TTGKK) bei kitos pogrindžio spaudos.

Kokia yra tikinčio žmogaus padėtis Lietuvoje?

„Po Stalino mirties atviras fizinis katalikų naikinimas pakeistas planingu tautos naikinimu per mokyklas ir kitomis ateistinės propagandos ir administracinėmis priemonėmis, kuris tęsiasi iki pačių paskutinių dienų. Vyskupijų kurijos verčiamos tapti netiesioginiais ateistų talkininkais naikinant Bažnyčią. Jos siuntinėdavo raštus, draudžiančius katekizuoti vaikus, oficialiai kalėdojimo metu lankyti parapiečius, vaikams patarnauti šv. Mišioms“ (LKBK, nr. 36).

„Nors didelė Lietuvos inteligentijos dalis yra tapę indiferentais bei tikėjimo ignorantais, tačiau reikėtų tik truputį daugiau religinių žinių ir laisvės, ir bent pusė jų labai greitai pasidarytų uolūs tikintieji...“ (LKBK, nr. 36).

„Kadangi vyskupų ir vyskupijų valdytojų veikla suparalyžuota, tai pagrindinai religinį gyvenimą Lietuvoje palaiko ryžtingųjų kunigų vadovaujamos parapijos. Ypatingai drąsūs ir uolūs mažųjų parapijų kunigai; jų negąsdina nei iškėlimai, nei baudos, nei kalėjimas. Valdžiai kunigus ir tikinčiuosius prispausti sunku, nes persekiojimas uždega tikinčiųjų dvasią; tada rašomi pareiškimai, skundai, kurie dažnai lieka dokumentuoti, labai nemalonūs bylų kėlėjams... Nepaisydamos tikėjimo persekiojimo iki šiol daugeliu atveju tikėjimą palaiko krikščioniškos šeimos. Lietuvoje daugelis vyresniosios kartos šeimų yra giliai religingos. Ateistai beveik neturi vilties sugriauti jų tikėjimą. Tarybinėje santvarkoje išaugusios jaunosios šeimos, nors ir paveldėjusios savo tautos tikėjimą ir tradicijas, bet turi menkesnį religijos supratimą ir joms savo vaikus auklėti žymiai sunkiau.

„Nors tarybinėje Konstitucijoje užtikrinama piliečiams spaudos laisvė, o piliečių diskriminacija religiniu ir tautiniu atžvilgiu draudžiama, tačiau Lietuva išgyvena dar žiauresnį negu caro laikais spaudos draudimą, kada buvo leidžiama knygas spausdinti tik rusišku alfabetu. Spaudos laisvė duota tik ateistinei ideologijai skleisti, o kitokią ideologiją propaguoti — draudžiama. Per 38 metus lietuviai negavo teisės išleisti religinio turinio knygų, išskyrus „Naująjį Testamentą“, „Psalmyną“ ir „Vatikano II susirinkimo nutarimus“. (LKBK, nr. 36).

„Paskutiniu metu tarybinė valdžia pradėjo spausti Lietuvos vyskupus ir kunigus, kad jie laikytųsi „Religinių susivienijimų nuostatų“, išleistų Lietuvos TSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumo 1976 m. liepos 28 d. Religijų reikalų tarybos įgaliotinis Petras Anilionis 1978 m. lapkričio 24 d., susikvietęs visus pareigas einančius Lietuvos Ordinarus, jiems įsakė priversti kunigus laikytis „Religinių susivienijimų nuostatų“, nors dėl to ir būtų laikomi raudonais. Lietuvos kunigai visose vyskupijose rašo tarybinei valdžiai pareiškimus, kuriuose atsisako vykdyti minėtus nuostatus, kaip nesuderinamus su krikščioniška sąžine ir Katalikų Bažnyčios kanonais“. (TTGKK, nr. 5a).

Kaip tikintis žmogus Lietuvoje išgyvena konfliktą tarp sąžinės ir ateistinės sistemos? Kaip šis konfliktas sprendžiamas?

Vladas Lapienis (70 m. pasaulietis) rašo: „Eidamas gyvenimo keliu, prieini kryžkelę, kurioj, kaip tam pasakos didvyriui, yra parašyta fatali dilema: eisi vienu keliu — pražudysi savo sielą; eisi kitu keliu, — sutiksi daug kančių bei vargo. Belieka pasirinkti, kuriuo keliu eiti! Be abejo, griežtos prievartinės priemonės labai vargina žmogų, didina pasiilgimą artimųjų. Iš nostalgijos jautresnio žmogaus sveikata gali visai pairti. Tačiau ir sunkiausiose situacijose nė valandėlei negalima pamiršti, kad esi Dievo įsūnis ir reikės duot ataskaitą iš visų savo žodžių, minčių ir darbų... Kokia didelė Dievo dovana yra meilė. Ji sušvelnina kančias...“ (LKBK, nr. 29).

„... Būti nuteistam už savo pareigų ėjimą man ne tik ne gėda, o garbė. Aš atsistoju šalia Amžinosios Tiesos, kuris pasakė: ‚Palaiminti, kurie persekiojami dėl teisybės, nes jų yra dangaus karalystė. Palaiminti,

Kun. K. Pugevičius Ateitininkų akademikų savaitgalyje.

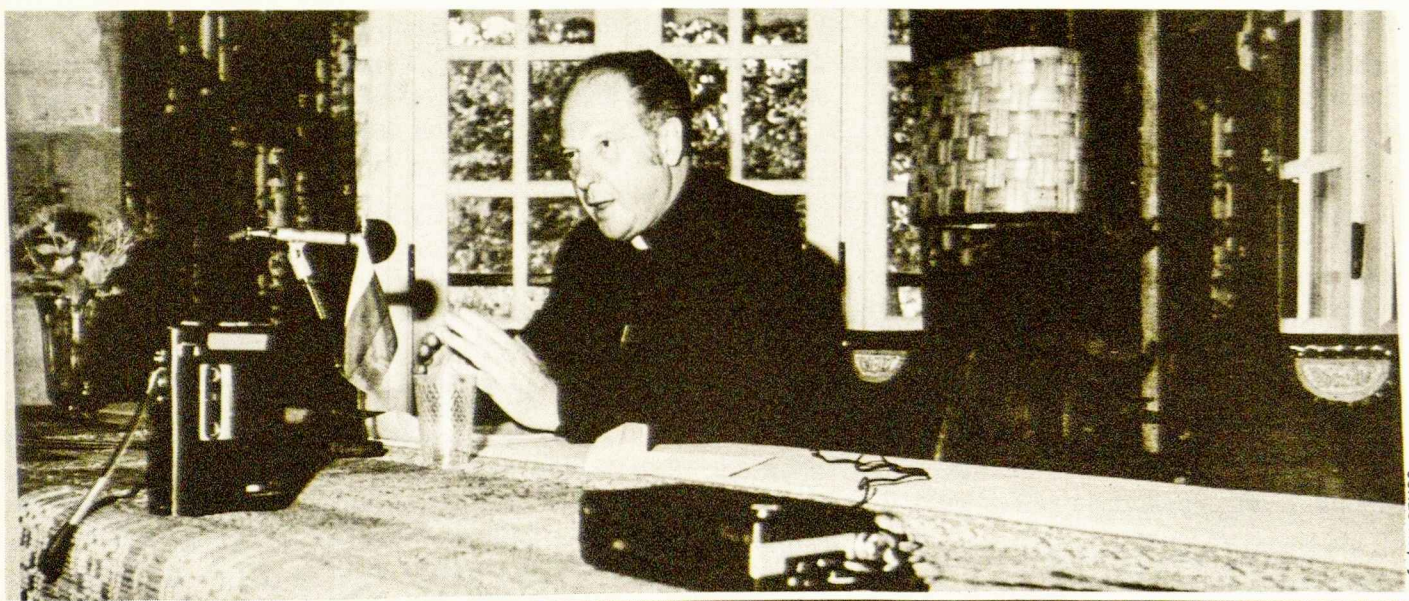

Jonas Kuprys

„Mes, Lietuvos katalikai, esame pasiryžę kovoti už savo tikėjimą, tikrą lygybę, už savo teises, kurios būtų garantuotos ne tik žodžiais popieriuje, bet ir kasdieniam gyvenime. Būti nuteistam už savo pareigų ėjimą man ne tik ne gėda, o garbė. Aš atsistoju šalia Amžinosios Tiesos, kuris pasakė: ‚Palaiminti, kurie persekiojami dėl teisybės, nes jų yra dangaus karalystė".

Vladas Lapienius
LKB Kronika, No. 29

kai persekioja ir meluodami sako visa pikta jums dėl manęs'. Dievo reikia labiau klausyti, negu žmonių. (LKBK, nr. 29)

LKBK, nr. 39, atspausdina Tikinčiųjų Teismės Ginti Katalikų Komiteto dokumentą nr. 5, kuris komentuoja Aukščiausios Tarybos Prezidiumo patvirtintus „Religinių Susivienijimų nuostatus":

„Lietuvos katalikai, pokario metu pergyvenę įvairias diskriminacijos formas, tikėjosi, kad Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos garbingo jubiliejaus proga tarybinė vyriausybė suteiks jiems bent šiek tiek daugiau teisių ir laisvių, tačiau viskas įvyko atvirkščiai. 1978 m. lapkričio 24 d. Religinių reikalų tarybos įgaliotinis P. Anilionis sukvietė Į Vilnių visus Lietuvos vyskupus ir vyskupijų valdytojus ir įsakmiai pabrėžė, kad nuo dabar pilnai reikėsią laikytis 1976 m. liepos 28 d. LTSR ATP (Lietuvos Tarybinės Socialistinės Respublikos Aukščiausios Tarybos Prezidiumo) patvirtintų „Religinių susivienijimų nuostatų", o jų nesilaikantieji būsią griežtai baudžiami.

„... Liaudies vyriausybė, tvirtindama Nuostatus, privalėjo atsižvelgti į daugumos piliečių įsitikinimus ir valią, tačiau pasielgė priešingai — saujelės ateistų interesai nulėmė diskriminacinį Religinių susivienijimų nuostatų pobūdį.

„Šiuo raštu mes norime atkreipt tarybinės vyriausybės dėmesį, kaip Lietuvos kunigai ir tikintieji vertina jiems primestus Nuostatus, kurie prieštarauja ne tik Visuotinei žmogaus teisių deklaracijai, bet ir LTSR Konstitucijai, ir kurių esminis tikslas — administracinėmis priemonėmis sunaikinti Katalikų Bažnyčią Lietuvoje...

„Nuostatai, reikalaujantys religinę bendruomenę užsiregistruoti, neužgarantuoja, kad ji tikrai bus užregistruota... Religinė bendruomenė metų metais gali būti varginama dėl registracijos ir net nežinoti, kas yra pagrindinis kaltininkas. Ji yra beteisė net vietinių valdžios pareigūnų veiksnius apskųsti liaudies teismui..

„Reikalavimas religinę bendruomenę užregistruoti reiškia, kad ji yra draudžiama, ir tik registracija suteikia jai teisę gyvuoti. Šitai tiesiogiai prieštarauja Visuotinei žmogaus teisių deklaracijai..."

„Nuostatai leidžia religinės bendruomenės nariais būti ne jaunesniems kaip 18 m. amžiaus. Katalikų Bažnyčia su tuo niekada nesutiko ir nesutiks, nes tai esminiai prieštarauja jos mokymui ir teisei.

„... Visuotini religinių bendruomenių ir tikinčiųjų grupių susirinkimai (išskyrus pamaldas) vyksta... vykdomajam komitetui leidus, pasak Įstatus. ... Šis straipsnis prieštarauja Visuotinei žmogaus teisių deklaracijai, skelbiančiai, kad „kiekvienas žmogus turi teisę į laisvę... dalyvauti taikinguose susirinkimuose", ir daro įspūdį, kad valstybė į tikinčiuosius žiūri kaip į nusikaltėlius, kurių kiekvienas žingsnis privalo būti kontroliuojamas...

Ar tikintis žmogus įžvelgia savo kančiose kokią prasmę?

29-oji Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika cituoja Vlado Lapieniaus laišką žmonai: „Dėl manęs Tu nepergyvenk, nes gerai prisimenu, ką yra pasakęs apaštalų kunigaikštis šv. Petras: „Nes koks gi yra gyrius, jei nuplakti už nusikaltimus jūs tai kenčiate? Bet jei gera darydami kantriai kenčiate, tai yra malonė pas Dievą. Nes tam jūs ir esate pašaukti..." (L Pt, 20—21)

„Su Dievu visur būti gera..."

„Neapkenčiu neteisybės, melo, klastos ir apgaulės, o taip pat prievartavimo. Todėl, kai matau šias blogybes, negaliu ramia sąžine pro jas tylomis praeiti. Tačiau kai kurie valdžios pareigūnai tą kovą su blogybėmis, tą kritiką vadina antitarybine agitacija ir propaganda, siekimu pakirsti tarybų valdžią ir panašiai.

„Nejaugi neteisybės, melas, klasta, apgaulė ir kitos blogybės yra tarybų valdžios pagrindas, jos stiprybė, kad kovą su šiomis blogybėmis vadina siekimu pakirsti ar susilpninti tarybų valdžią, o tuos, kurie kovoja su šiomis blogybėmis, kaltina padarius nusikaltimą, numatytą LTSR BK 68, par. 199 str.

„Tik laisvai leidžiant pasireikšti nuomonių skirtumam, išryškėja tiesa, iškyla į paviršių klaidos, demaskuojamos blogybės, o kad tai pasiektų, turi būti nurodomos klaidos, neatsižvelgiant nei į asmenis, nei į jų užimamas pareigas, nei į jų titulus. Kada išryškėja to blogio šaknys, tada galima tą blogį pašalinti. Nė

Kun. A. Lukošaitis laiko Velykų Mišias Žaliojų kapinėse. 1979 metais, vietinė bažnyčia buvo uždaryta ir paversta į malūną.

vienam doram žmogui, pastebėjus tas blogybes, nevalia neiškelti jų aikštėn, neparodyti jas dienos šviesoje. Anksčiau ar vėliau kritikos ignorantai bus sunieki nti. Kritikos žodis, nors tuo metu kai kam labai nemalonus, skaudus, tačiau jis gali būti draugiška pagalba klystantiems.

„Argi ne blogybės atneša tiek daug nelaimių, bereikalingų vargų, beprasmiškų kančių... Tie, kurie neapykanta, kerštu degdami, sudarė šią bylą už tai, kad savo pareiškimuose nurodžiau jų klaidas, kad atkreipiau dėmesį į esamas negeroves, yra neteisūs. Reikia gerbti piliečius, kurie tiesą pasako į akis, o ne bausti juos ir bijoti tų, kurie, norėdami įsiteikti valdžiai, nuslepia nuo jos akių klaidas, nes šios klaidos niekam neduoda naudos ir nedaro garbės.

„Kai iškeli šias blogybes į dienos šviesą, nurodai klaidas, tada atsiranda galimybė visas tas blogybes su šaknimis išrauti. Privalome drąsiai kelti aikštėn visas neteisybes, nepaisant, ar kas tave vadintų fanatiku, antitarybininku ar kitaip. Tiesos žodis nors tuo momentu kai kam ir labai nemalonus, skaudus, o tam, kuris jį pasakė, kai kada tenka ir nukentėti, tačiau esmėje jis yra kaip broliška pagalba kitiems...“

„Laikas, praleistas už grotų ginant žmogaus teises ir pagrindines laisves nėra prarastas, o gražiausiai pasitarnauja dvasiniam atgimimui. Visada praėjus persekiojimo skausmui kankiniai iškyla šviesiais pavidalais, o persekiotojai ir kankintojai — pasmerktųjų veidais.

„Mes, Lietuvos katalikai, esame pasiryžę kovoti už savo tikėjimą, tikrą lygybę, už savo teises, kurios būtų garantuotos ne tik žodžiais popieriuje, bet ir kasdieniam gyvenime“. (LKBK, nr. 29)

„Laikas, praleistas už grotų, ginant žmogaus teises ir pagrindines laisves nėra prarastas, o gražiausiai pasitarnauja dvasiniam atgimimui. Visada, praėjus persekiojimo skausmui, kankiniai iškyla šviesiais pavidalais, o persekiotojai ir kankintojai — pasmerktųjų veidais".

Vladas Lapienius
LKB Kronika, No. 29

Įstatų žodžiai, „Religinė bendruomenė iš savo narių tarp visuotiniame tikinčiųjų susirinkime atviru balsavimu išrenka vykdomuosius organus"...

„Jeigu ‚viešas balsavimas' nedavė rezultatų ir tikintieji išsirinko sąmoningus ir aktyvius religinės bendruomenės atstovus, tai rajono vykdomasis komitetas turi teisę savavališkai bet kurį asmenį nušalinti iš religinės bendruomenės vykdomojo organo sudėties. Taigi ateistinė valdžia nori per vykdomuosius komitetus administruoti Bažnyčią ir ją pajungti savo reikalams...

„Mokyklose tikintieji moksleiviai yra verčiami rašytis į įvairias bedieviškas moksleivių organizacijas, kas prieštarauja Visuotinei deklaracijai... Religingi moksleiviai turi dalyvauti ‚specialiuose' ateistiniuose, pionierių ir komjaunuolių susirinkimuose, tačiau jiems uždrausta, drauge susirinkus, pagilint savo tikėjimą...

„Nuostatų 18-sis str. kalba apie „dvasines mokyklas", kurios Tarybų Lietuvoje yra uždraustos, o vienintelė Kunigų seminarija Kaune — griežtai limituota ir stropiai kontroliuojama valdžios pareigūnų. 1966 m. gegužės 12 d. įsaku LTSR ATP uždraudė organizuoti mokinių religinį mokymą. Iš tikrųjų šis ATP-o įsakas yra negaliojantis, nes tiesiogiai prieštarauja tarptautinei konvencijai „Dėl kovos su diskriminacija švietimo srtyje", kuri Tarybų Sąjungoje įsigaliojo 1962 m. lapkričio 1 d. Šios Konvencijos 6 str. nurodo, kad tėvai turi turėti galimybę ‚užtikrinti religinį ar dorinį vaikų auklėjimą, atitinkantį pačių tėvų įsitikinimus'. Nuostatų 17 ir 18 straipsniai atima iš tikinčiųjų tėvų galimybę tokį auklėjimą užtikrinti. Remiantis 1966 m. gegužės 12 d. ATP įsaku, visa eilė Lietuvos kunigų — Juozas Zdebskis, Prosperas Bubnys, Antanas Šeškevičius — buvo nubausti kalėti tik už tai, kad, tėvų paprašyti, pamokė jų vaikus tikėjimo tiesų...

„Kunigams leidžiama atlikti kulto apeigas tik jų aptarnaujamos religinės bendruomenės teritorijoje ir bažnyčioje (19 str.). Kristus įsakė savo mokiniams eiti ne į valdžios leistą religinę bendruomenę, bet ‚į visą pasaulį' (Mt. 28, 19) ir skelbti Evangeliją visiems — pagonims, tikintiesiems ir ateistams. 19 str. nuolat verčia kunigus prasikaltsti savo sąžinei, o tikintiesiems trukdo atlikti tikėjimo uždėtas pareigas...

„ ‚Religiniams centrams ir vyskupijų valdyboms suteikta teisė gaminti bažnyčios apyvokos ir religinio kulto reikmenis' (Įstatų 20 str.).

„Duodama teisė, bet atimamos galimybės, ir todėl per visą pokario laikotarpį Lietuvoje nebuvo oficialiai pagamintas nė vienas rožančius ir nebuvo išleistas nė vienas katekizmas. Tarybinei valdžiai leidus, pasirodė tik labai ribotas maldaknygių skaičius, kuris nepatenkino nė šimtosios tikinčiųjų dalies...

„Nuostatų 22 ir 34 straipsniai, laikydami kulto atlikimui būtinus daiktus valstybės nuosavybe, leidžia valdžios įstaigoms nusavinti net šv. Mišių indus — taures, monstranciją ir kt. Tikintiesiems kelia siaubą, kad valstybė įstatymais įteisina šią šventvagystę... Minėti straipsniai įžeidžia švenčiausius tikinčiųjų jausmus. Kur tuomet ‚Bažnyčios atskyrimas nuo valstybės", jei valdžios pareigūnų pirštai pasiekia net Šventų švenčiausią vietą — altoriaus tabernakulį?!...

„Nuostatai leidžia religinei bendruomenei naudotis maldos namais ir kulto turtu tik sudarius sutartį su rajono LDT vykdomuoju komitetu ir priėmus vienašališkas, primestas sąlygas (23, 24, 25 str.)...

„... Iš tikrųjų tikintieji negali laisvai priimti vienašališkų ir tikinčiuosius diskriminuojančių ‚sutarčių', nes jos tarnauja valdžios pareigūnų administraciniam kišimuisi į Bažnyčios vidaus gyvenimą...

„Nuostatai (27 str.) palieka plyšį, kad į religinę bendruomenę galėtų įstoti neaiškūs asmenys. „Atitinkamos krypties" žmogumi valdžia gali laikyti ir kadaise pakrikštytą asmenį, o šiuo metu jau bedievį, kuris gali būti suinteresuotas ginti tik valdžios interesus. Panašūs asmenys, sudarę religinėje bendruomenėje daugumą, gali net suardyti bendruomenę...

„Draudimo kompensacija už sudegusius maldos namus pervedama LDT vykdomajam komitetui, kuris turi teisę gautus pinigus paskirti bet kuriems tikslams, net ir ateistinei veiklai (29 str.). ... Dažniausiai religinė bendruomenė negauna net leidimo pasistatyti naujus maldos namus... 29-sis str. labai skatina kovingus ateistus sąmoningai naikint bažnyčias, ir Lietuvos tikintieji įtaria, kad dauguma pokario metais sudegusių bažnyčių buvo sąmoningai piktos valios žmonių sudegintos...

„LTSR Ministrų Taryba turi pilną teisę, neatsižvelgdama į tikinčiųjų žmonių valią, bet kada bažnyčią uždaryti, panaudoti ją profaniniams reikalams

arba net ją nugriauti, pasisavinant visą jos turtą (30, 31, 32, 33, 34 str.).

„37—44 straipsniai teigia, kad ir smulkiausiam bažnyčios remontui reikalingas rajono vykdomojo komiteto leidimas, kad remonto metu, kuris gali tęstis ne vienerius metus, gali būti uždraustos pamaldos, kad vykdomieji komitetai, pasiremdami savo atsiųstomis komisijomis, gali nutarti bažnyčią nugriauti... Šiuo metu tiek organizacijos, tiek paskiri asmenys, bijo prisidėti prie bažnyčių remonto, nes neoficialiai tai laikoma beveik antitarybine veikla.

„Religinei bendruomenei leidžiama rinkti aukas tik maldos namuose (45 str.)... Kadangi kolūkiečiai sekmadieniais dažnai prievarta yra varomi į darbus, o kiti tikintieji dėl senatvės, tolimo kelio ar kitų priežasčių negali atvykti į bažnyčią, tai negali prisidėti prie bažnyčios išlaikymui daromų rinkliavų. Tokiu būdu religinei bendruomenei kliudoma turėti pakankamai lėšų remontams, algoms, o svarbiausia — sumokėti už bažnyčią didelius mokesčius.

„Religinė bendruomenė neturi teisės steigti savišalpos kasų (45 str.“ d')...

„Kunigams draudžiama parapiečių lankymas — kalėdojimas (45 str.)...

„Kiekvienas bažnyčiai paaukotas daiktas, pvz. kilimas, taurė ir kt., turi būti įtrauktas į inventorizacijos sąrašą (46 str.) ir tampa valstybės nuosavybė...

„Kunigui leidžiama sunkiai sergantį ligonį aplankyti ligoninėje (49 str.), tačiau šis leidimas yra nuolatos varžomas...

„Religinėms procesijoms ir apeigoms lauke reikalaujama specialaus rajono vykdomojo komiteto leidimo (50 str.)...

„50-sis straipsnis draudžia kunigus atlikti religines apeigas tikinčiųjų butuose, pvz., pakrikštyti sergantį kūdikį, pašventinti namą ir kt. Šį draudimą tikintieji laiko antikonstituciniu kišimusi į privatų piliečio butą ir į jo sąžinės reikalus. Šis straipsnis draudžia net 3—4-iems tikintiesiems bendrai melstis lauke, miške ar net privačiuose tikinčiųjų butuose...

„Visose Lietuvos vyskupijose kunigai rašo sovietinei valdžiai pareiškimus, protestuodami prieš religinių susivienijimų nuostatus ir pareikšdami nusistatymą jų nevykdtyi...“ (LKBK, nr. 37)

Vita Musonytė

„Ir ne visada lengva žinoti, kur yra tas tinkamiausias laukas, kuriame mes galėtume daugiausia atnešti naudos. Tik sielų Karaliui tai žinoma, o mums belieka žydėti ten, kur Jis mus pasėjo. Jei pasėjo mus į skausmo dirvą — žydėkime skausme..., nes Sutvėrėjas sėja net gražiausias gėles neprieinamuose kalnų tarpekliuose... Atrodo, kad mūsų tautai pasisekė, nes dar ne visur nuvyto skausmo gėlės ir todėl mums dar neuždaryti Gyvojo Vandes šaltiniai“.

Petras Plumpa-Pluira
LKB Kronika, No. 25

SURREALIZMAS VAIKŠTO GATVĖMIS

Pokalbis su dailininke Zita Sodeikiene

Zita Sodeikienė: Traukiniu važiuojant iš čia į Chicagą yra pats kūrybingiausias laikas... Žinai, kiti man sako: Tu durna! Iš Arlington Heights važiuot su traukiniu ir autobusu. Trunka apie dvi valandas. Bet kiek aš galiu galvot ir stebėt sėdėdama traukiny! Aš galiu užsirašyt, aš galiu nusipaišyt. Kai važiuoju į miestą, tai tuo laiku, kai visi į darbą važiuoja. Susirenka visi traukinio stoty, išsiprausę, išlygintais rūbais, kvepia. Kai kurie vidurţiemį įlipa saule nudegę. Jau žinai, kad žiemavojo kur nors. Visi šneka, čiauška apie tropikų salas. Ir atvažiavus į Chicagą ta visa sintetinė masė išlipa. Ir tada įlipu į autobusą, kuris važiuoja į Chicagos pietinę dalį. Kokią devintą valandą ryto. Ir žiūrėk, įsirioglina koks girtas. Jau žiūrėk kiti — murzini, apšepę. Jau randasi ir juodukai, ir meksikiečiai, ir portorikiečiai, ir lietuviai, ir lenkai susimaišo ir matai tą keitimąsi žmonių per tas vietoves. Fantastiškai įdomu. O grįžtant atgal po pietų, apie ketvirtą valandą, moterys važiuoja dangoraižių valyti. Dabar daug lenkių, neskustom kojom, pilnos burnos auksinių dantų, tinkliukai ant plaukų. Tai sakau, kiek ten turto ir gyvenimo tuose autobusuose. Vieną dieną įlipo į autobusą dvi senukės dvynukės. Savo gyvenime nebuvau senų dvynukių mačiusi. Abidvi vienodai apsirengusios, tokiais natūraliais, raudonais žandais ir — abidvi su ūsais.

Aldona Zailskaitė: Surrealizmas vaikšto gatvėmis.

ZS: Ir dabar žmonės klausia, kodėl tu nevažiuoji mašina? Mašina — tai įlipi ir save užsidarai nuo viso pasaulio. Man primena, kaip viduramžiuose vyrai sulipdavo į šarvus.

* * *

Sur-realisme — tai prancūziškas žodis, kurį geriausiai lietuviškai versti ne „virš-realizmas“, kas išreikštų kokį antgamtinį reiškinį už realybės ribų, o „super-realizmas“, t.y. ypatingai išryškinta realybė. O tikroji realybė ir yra, kas darosi žmonėse — ne jų namai, automobiliai, augalai, kurie vieną dieną čia, sekančią — šiukšlyne. Zitos Sodeikienės tematika yra žmonės ir jų ryšiai su savo egzistencija, kaip tai matyti jų santykiuose su savo aplinka. Jos vaizdai yra vidinių sąvokų simboliai, kuriems ir ji pati ne visiems raktus turi.

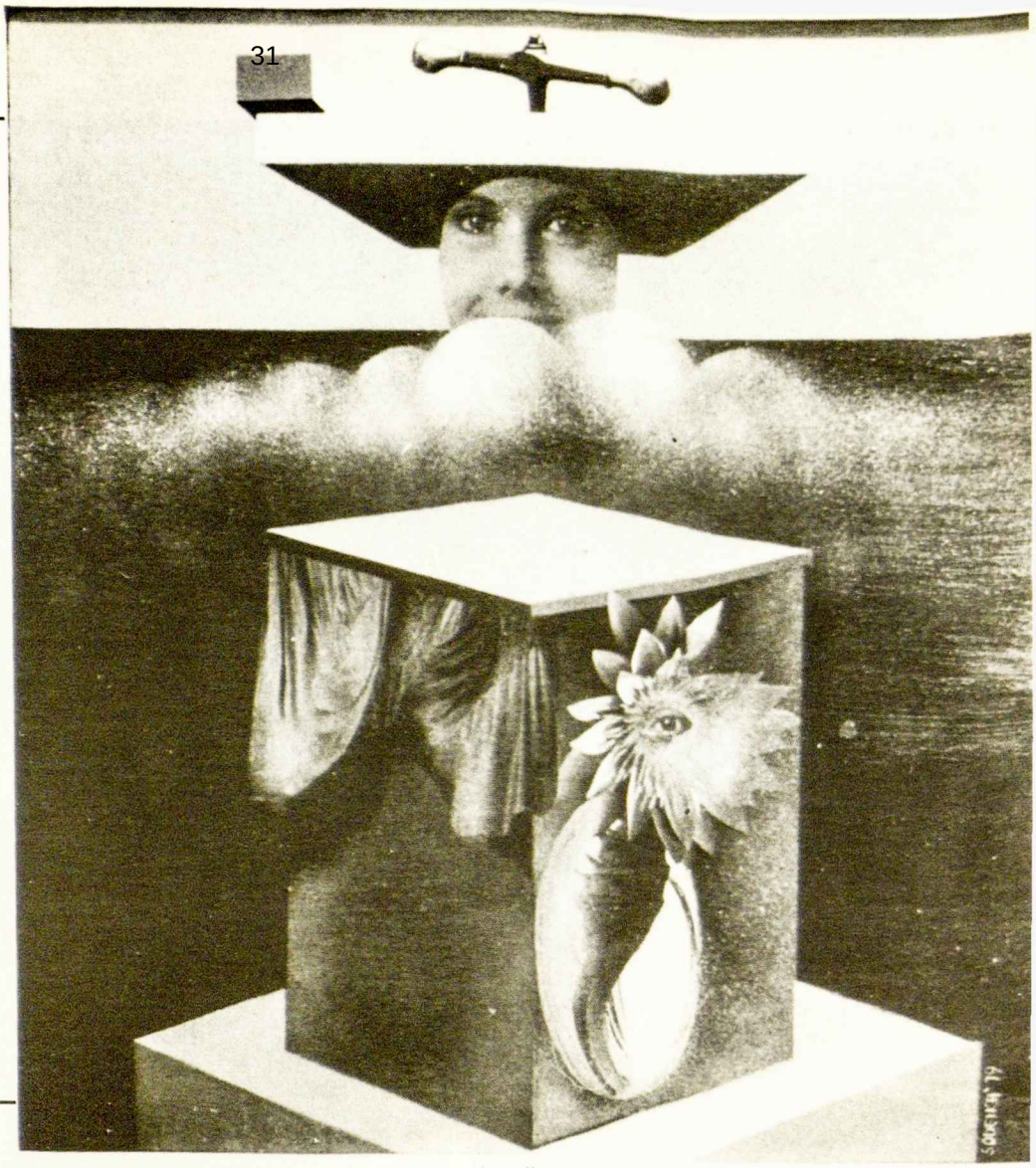

Šypsnys, paliestas amžinybės 1979

ZS: Čia yra pasąmonės dalykai... Dažnai žmonės stebisi, nu kaip tai. Jeigu tu padarei ir tu nesupranti, tai ko iš mūsų nori? Sakau, nieko nenoriu. *Man* ims ilgą laiką... Aš jaučiu tą nuotaiką ir man to užtenka.

AZ: Kai kuris surrealizmas šiurpą kelia, o čia šiurpo nekelia; yra lyg iš sapnų ar pasąmonės pasaulio.

ZS: Taip ir yra. Iš tikrųjų, aš sapnuoju baisiai daug ir kiekvieną naktį...

AZ: Spalvotai?

ZS: O ir taip. Daugiausiai juoda-balta, kartais spalvotai. Bet aš niekad tiesioginiai savo sapnų nenaudoju. Paleidžiu savo vaizduotę ir pasąmonę ir lai jie vartoja mano rankas ir lai daros kaip daros“.

AZ: Tai čia, reiškia, menas iššauktas ne dėl to, kad studijuota kokia nors ypatinga teorija ir norėta iš jos kur nors toliau pajudėti, o grynai Jūsų reakcija į savo gyvenimą ir aplinką.

ZS: Kurį laiką aš labai pergyvendavau, kad kiti mokiniai paimdavo kieno nors stilių ir bandydavo jame dirbt. Atsimenu labai gerai, kaip Kęstutis Zapkus studijuodavo Michelangelą, o aš to negalėdavau daryt, man atrodydavo bandyti jo stilium piešt visiška nesąmonė — aš tik žinojau, ką aš noriu pasakyt.

AZ: Kada Jums geriausias laikas kurti?

ZS: Aš turiu savo nustatytas valandas. Aš esu nusistačius, kad devintą valandą bus taip, lyg aš išeinu iš namų į darbą. Tai iki devintos valandos pas mane turi būt viskas gatava. Viršuj viskas sutvarkyta, vaikai išeina į mokyklą. Devintą valandą ateinu čia ir dirbu iki kokios trečios, pusės keturių. Dažniausiai iš ryto darau piešinius, po pietų einu tapyt.

AZ: Ir tada dirbat, nežiūrint, ar yra nuotaika ar ne?

ZS: Kartais ateinu tapyt ir nėra nuotaikos. Nesvarbu, ką darau, niekas gerai neina. Praleidi tris keturias valandas ir viską sugadinai, ką iki šiol padarei. Tada jau žinai, kad geriau palikti ir daryti ką nors kitką.

AZ: Bet vis tiek iš meno — ne kur nors ten pirkeliotis važiuoti.

ZS: Oi ne. Pas mane viskas dabar yra susiję dieną, naktį, rytą — visą laiką ir viskas suvelta su menu. Kai einu pirkeliotis, tai labiau žiūriu į žmones ir visokias situacijas negu į prekes.

* * *

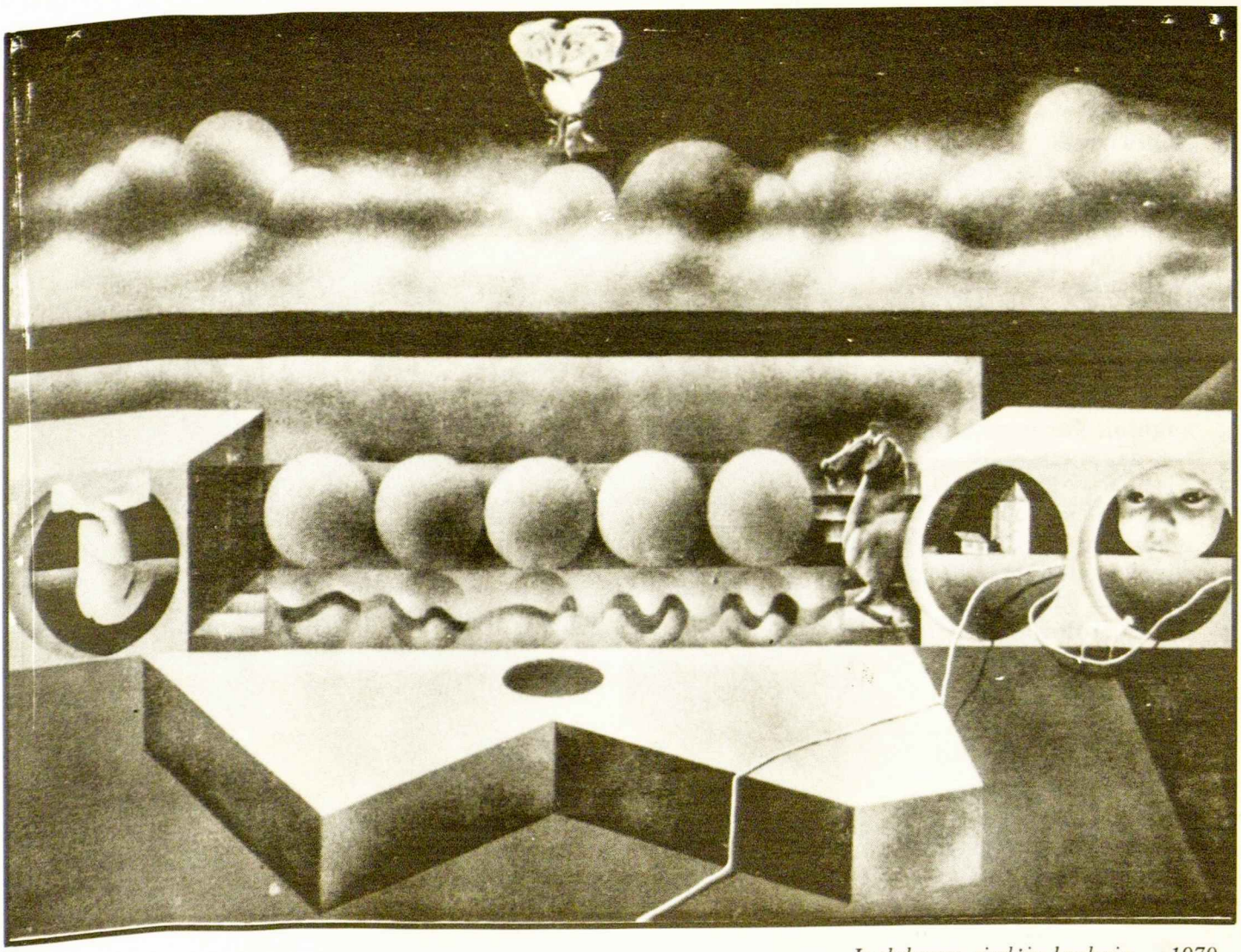

Ir debesys riedėjo laukais 1979

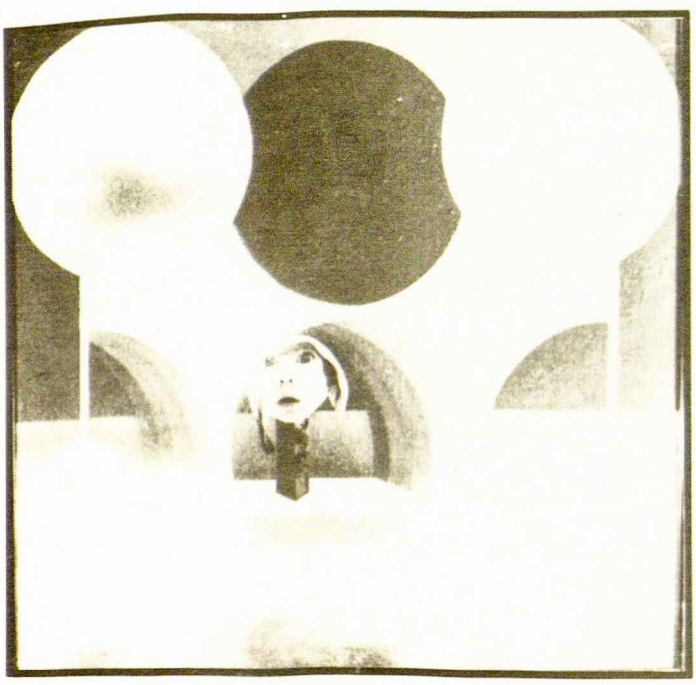

Vaje, vaje 1980

Sodeikienės technika yra įvairi. Tapyboje akriliniai dažai, dažnai įjungiami paveikslai, iškarpyti iš žurnalų — akrilika/kolažai. O piešiniai rašalu. Bet ne visos kūrybinės idėjos duodasi reiškiamos dviejose vaizdinėse dimensijose. Kartais prireikia dviejų ar trijų dimensijų viename veikale. Piramidė „Begalybė" yra toks kūrinys: daugybė mažų piramidžių, kiekviena apsiūta drobe ir iš jų pastatyta metro ūgio piramidė — ant veidrodžio. Pagal originalų projektą, ji turėtų stovėti tarp šešių veidrodinių sienų. Pirmojoj fazėj, baltojoj, ji buvo išstatyta 1976 metais. Vieną dieną, jai besiuvant piramides, jai motina pasisiūlė padėti. Zita atsisakė, nes tas siuvimas — dalis kūrybinio proceso: „Aš turiu pati sėdėti ir ranka susiūti kiekvieną siūlę". Pats kūrimas yra tiek pat, o gal net labiau meno tikslas negu užbaigtas darbas. Šiuo laiku ta piramidė yra antrojoj kūrybos stadijoj. Ant kiekvienos piramidėlės kiekvienos plokštumos yra tapomas paveikslas akriliniais dažais. Tei paveikslai rišis vienas su kitu ir kiekviename didžiosios piramidės paviršiuje, ir jie bus kaitomi.

Bet yra kūrybinių minčių, kurioms išsakyti reikia žodžių.

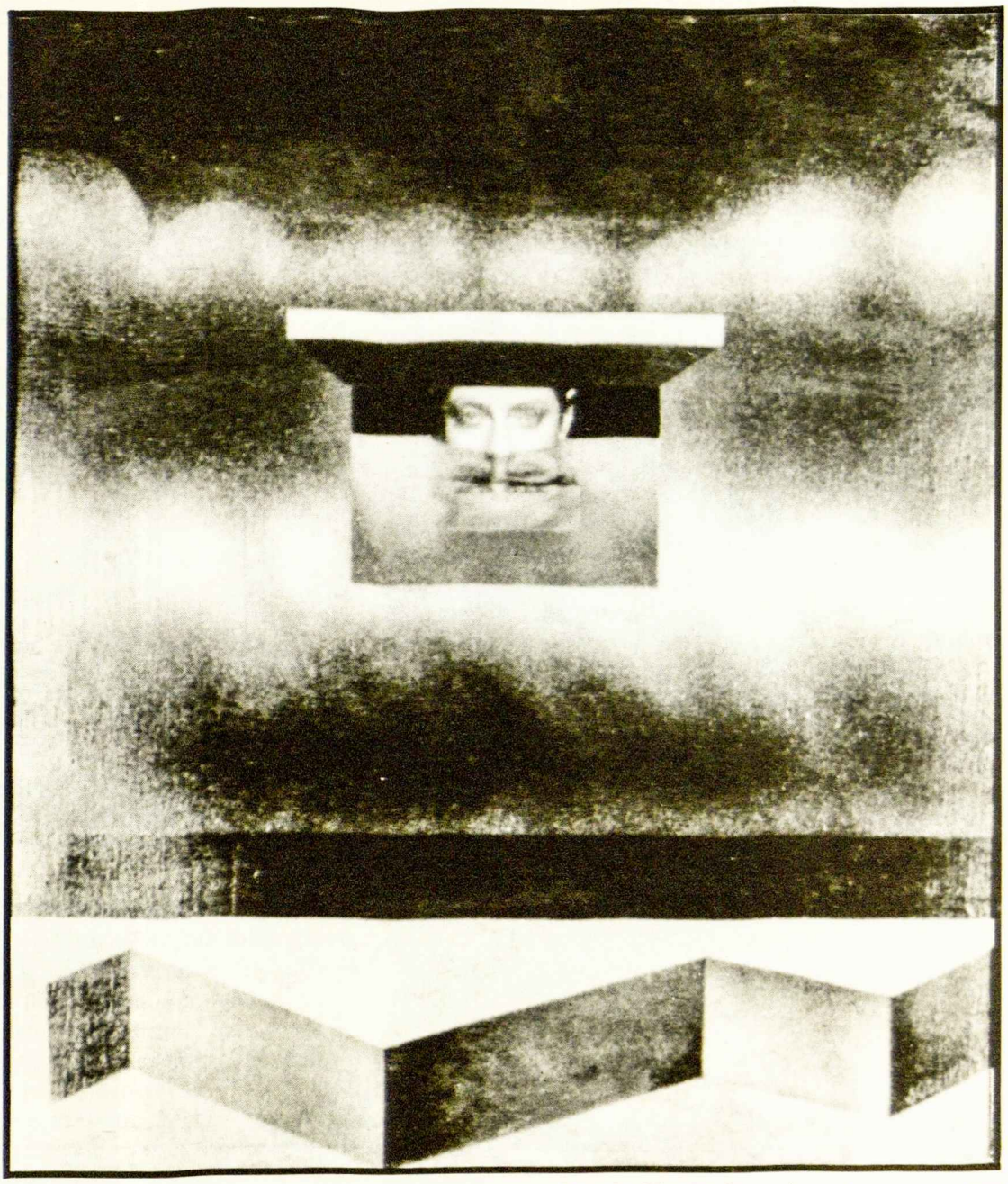

Ir taip lijo 40 dienų ir naktų 1979.

ZS: Pradėjau rašyt, kai buvau 12—13 metų. Ir paskiau greit nustojau. Aš tik nepaprastai daug skaitau.

AZ: Ką skaitot?

ZS: Jei romanus, tai stengiuosi visų Nobelio premijų laimėtojus — pačius geriausius. Paskiau skaitau apie psichologiją. Mano mėgiamiausias rašytojas yra Isaac Asimov, bet ne jo fantastika, o kai jis mokslinėm temom rašo. Dabar pradėjau Dantės „Dieviškąją komediją". Praeitą vasarą, kai mano mama mirė, buvo labai įdomus išgyvenimas. Kai jinai sirgo, ji su seserim gyveno, bet pora dienų į savaitę aš važiuodavau su ja būti, nes sesuo dirbo. Labai daug tada išsikalbėjom ir daug detalių pasakė, kurių niekad anksčiau nebuvo pasakius. Paskui man ypatingą įspūdį padarė — matyti, kaip ji ruošiasi mirčiai. Ji taip ruošėsi, kaip didžiausiam savo gyvenimo baliui. Kiek ji pasitenkinimo gavo iš to ruošimosi! Ji mums viską paliko surašyta. Ką daryt. Tai aš apie tą pradėjau poemą rašyt. Aš niekad anksčiau gyvenime nebuvau su mirtim taip arti susiėjusi. Ir dar matyt žmogų, kuris taip norėjo mirt ir taip laukė... Po to man atsivėrė lyg tai didelės durys. Man taip daug dalykų pradėjo išryškėt. Ir ypatingai nuo tada, kai vieną dieną jinai man papasakojo, kaip tėvas mirė. O tėvo aš beveik neatsimenu. Tada aš atsisėdau ir lietuviškai parašiau apie gyvenimo ciklą. Tame cikle yra visas mano gyvenimas, kas surišta su mama. Ir man labai gerai pasisekė jį angliškai parašyt. Aš nieko apie poeziją nežinau. Kaip ji rašoma ar nieko. Aš tik žinau tą, kas man ateina į galvą, ir aš atsisėdu, ir aš jaučiu, kad turiu užrašyti.

AZ: Ir nebuvo kaip kitaip šito išreikšti...

ZS: Nebuvo. Jeigu man reikėtų rašyti novelę ar ką — tai nesąmonė! Aš niekad neparašyčiau.

* * *

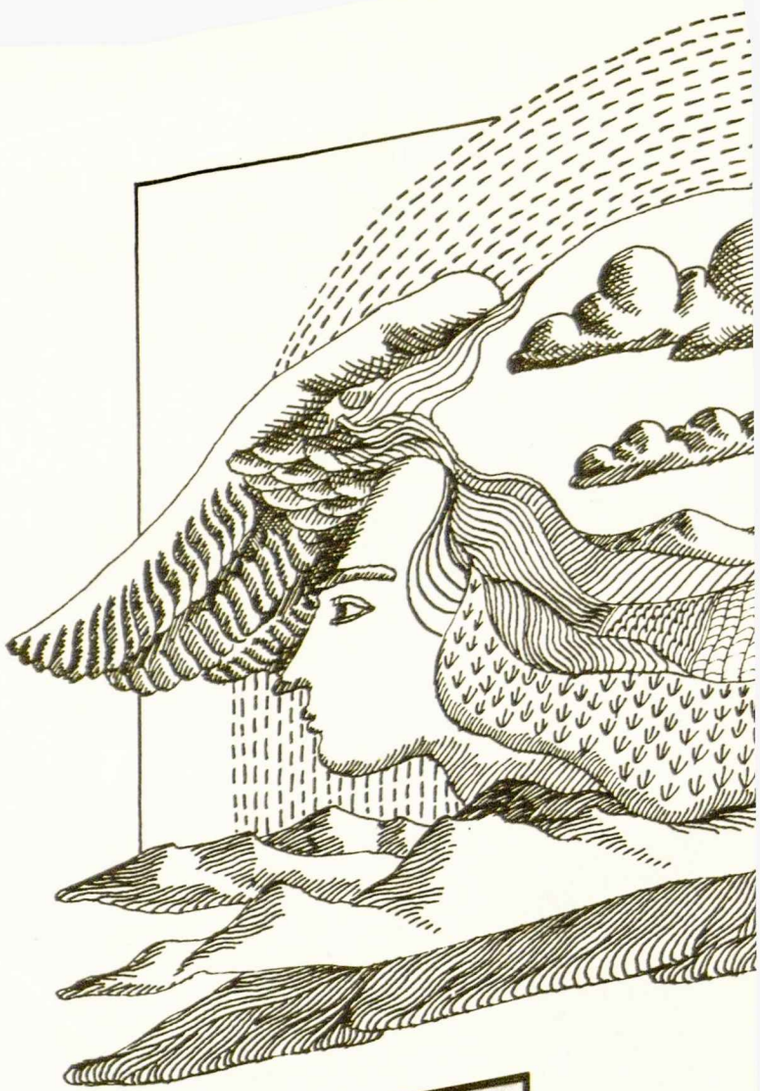

ZS: Viskas rišasi, nes viskas yra pagrindas kūrybai.

AZ: Ir negalima išskirti kūrybos formų viena nuo kitos.

ZS: Ne. Be to, žiūrint į tą, ką nori pasakyt, pasirenki sau prieinamiausią formą. Ot kartais ir prieini prie jausmų, kurių negali išsakyti paveikslu. Galėtum gal išsakyti filmu, bet filmas yra priemonė, kuriai reikia daug techninių žinių. Nu ir tada pradeda birt žodžiai... Žodžiais, aš jaučiu, kad galiu, ir aš padarau.

* * *

Sodeikienė yra aktyvi ne tik lietuvių dailės gyvenime, bet ir amerikiečių. Ji yra viena iš direktorių Countryside Art Center, Arlington Heights, Illinois, per kurį ji daug darbuojasi ne tik savo, bet ir savo apylinkėje gyvenančių dailininkų kūrybiniam gyvenimui. Čia susidarė proga dar vienai kūrybos priemonei, vadinamai „performance", arba „pasirodymu". Tai priemonė, kuri jungia skulptūrą, žodį, muziką ir vaidybą. „Pasirodymą" būtų galima apibūdinti kaip judantį, kalbantį „paveikslą", kuris laike keičiasi.

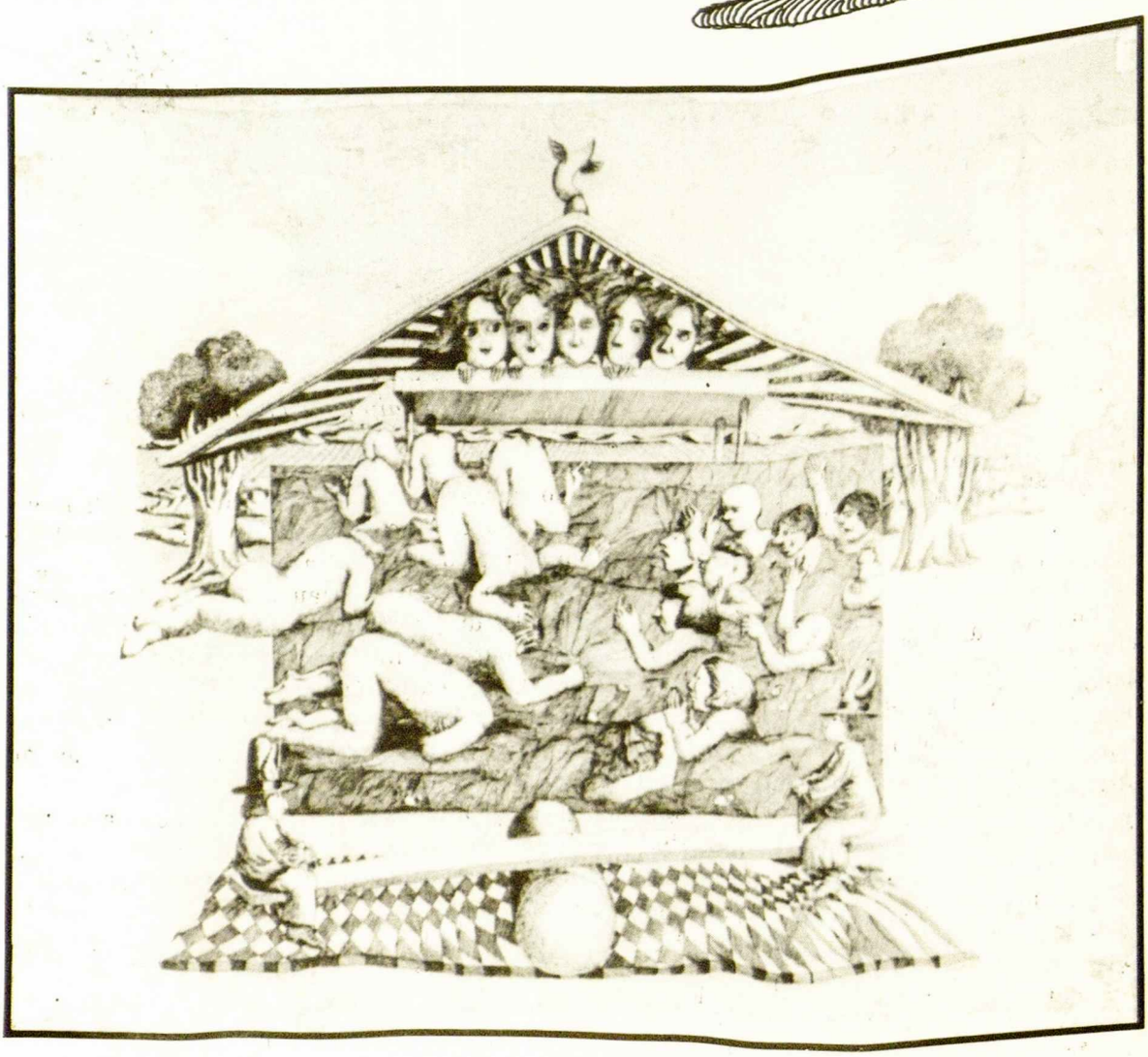

Pasikalbėkim *1980*

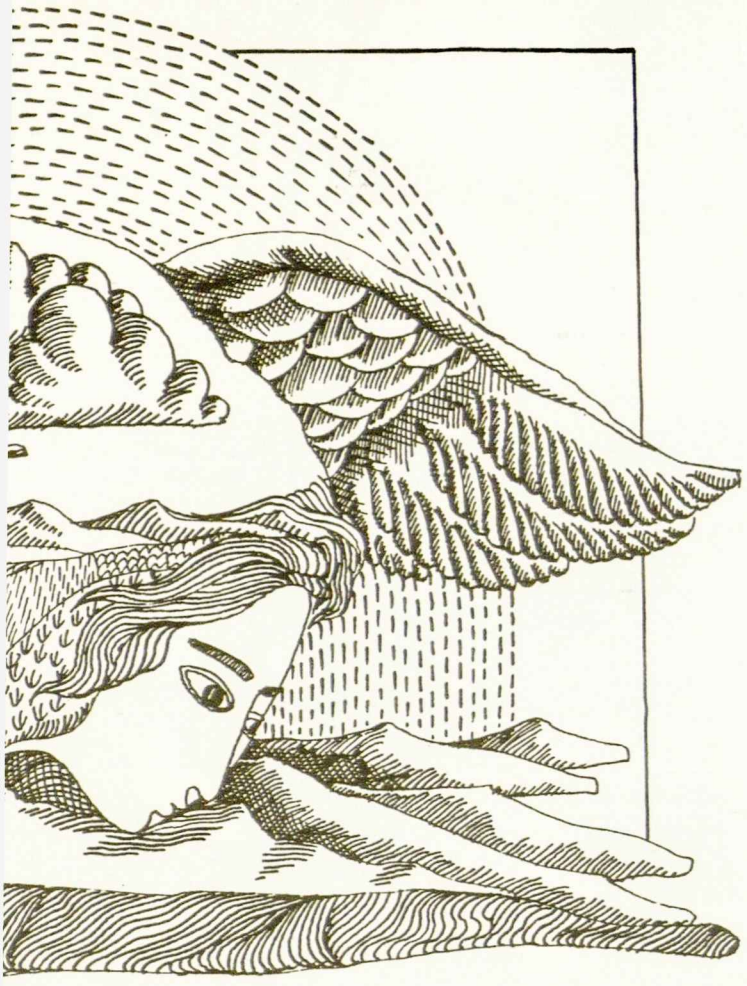

ZS: Dabar planuoju tokį vieną „pasirodymą“, „Pokalbį su galvom“. Tam naudosiu daug tokių galvų, ant kurių perukus deda ir prilipinsiu akis, iškirptas iš žurnalų. Turėsiu kokias penkias galvas, kurios, prasidėjus muzikai, bus po vieną permetamos per įžambiai pastatytos pertvaros viršų. Kai visos galvos atsiranda šiapus pertvaros, aš įeinu, apsivilkus apsiaustu, susegtu virš galvos, ir ant viršaus uždėta tokia galva, kaip tos, kurios buvo įmestos. Įėjus, surikiuoju tas galvas pusračiu ir atsisėdu. Nusiimu tą galvą, pasidedu į skraistę ir sakau: „Šiandien, galvos, aš jums paseksiu pasaką — pasaką apie koją, kuri pasimirė — čia buvo tikras įvykis — ir apie senuką, kuriam amputavo koją, ir jis ją palaidojo“. Ir tada aš ta temą pratęsiu. „Už kiek laiko jis palaidojo kitą koją, paskui rankas, paskui savo stuburą ir pasiliko tik galva“. O tos visos besiklausančios galvos voliojasi iš juoko, visai užmiršdamos, kad jos tą patį padarė — viską savo paslėpė ir pasiliko tiktai galvos. Tokių panašių pasakų bus daugiau ir iš jų gausis pokalbiai su galvom.

* * *

Tokių „pasirodymų“ yra buvę jau 1980 m. vasarą Countryside Art Center per parodų atidarymus ir planuojama surengti daugiau — ypatingai su parodom, rengiamom universitetuose.

Zita Sodeikienė yra ypatingai aktyvi ir produktinga savo kūryboje. Baigus Chicagos Meno Institutą 1958 metais, toliau ten pat tęsė studijas tapyboje ir grafikoje. Nuo 1968 metų yra turėjusi šešias individualias parodas ir yra dalyvavusi daugybėje grupinių parodų lietuvių ir amerikiečių galerijose. Ji yra Lietuvių Dailininkų Draugijos narė, o taip pat ir Chicagos Meno Instituto parduodamo bei nuomuojamo meno galerijos. Ji yra iliustravusi daug lietuviškų knygų — vaikam, poezijos rinkinių, vaidinimų ir *Lietuvių šeimos tradicijas*. Jos tapybos darbą pavartojo Scott-Foresman leidykla vadovėlyje, *United States in*

Aldona Zailskaitė

Literature. Jos paveikslų yra įsigiję Lietuvių Meno Klubas, Mother Seton Medical Center, Balzeko Kultūros Muziejus, Čiurlionio galerija ir Vincent Price Galleries. Pradedant 1981 m. vasario 15, Zitos Sodeikienės kūrybą galima pamatyti Northwestern Universiteto Dittmar galerijoj, Evanstone, prie Chicagos.

* * *

Zitai Sodeikienei kūrybos perspektyvos plačios ir platėjančios: „Kaip aš sakau savo vaikams: kas smagu apie piešimą, tai kad gali daryt, ką tik tu nori — gali sudėti daiktus, pakeisti — kaip tik nori“. O gyvenimas Sodeikienei temų negailės.

Aldona Zailskaitė

DR. JONAS GRINIUS

(1902—1980)

Dr. Jonas Grinius, vienas iškiliųjų ateitininkų, vienas pirmųjų *Ateities* redaktorių, daugelio knygų autorius, mirė 1980 m. lapkričio 10 d. nuo širdies smūgio.

Aktyvus ateitininkas nuo pat jaunystės, baigęs Šaulių gimnaziją, 1922 m. ėmė studijuoti Kauno universitete, kartu įsijungdamas į *Ateities* redakciją dailiosios literatūros telkimu, o vėliau tapo ir jos redaktoriumi. Neilgai jis redagavo, tik vienerius metus. Baigęs studijas universitete 1926 m., jis išvyko į Prancūziją, kur Grenoblio ir Paryžiaus universitetuose studijavo prancūzų kalbą, literatūrą, estetiką ir meno istoriją. Grįžęs Lietuvon, 1929 m. už disertaciją apie poetą O. V. Milašių gavo literatūros daktaro laipsnį. Nuo 1929 m. iki 1940 m. docento teisėmis universitete dėstė literatūrą, estetiką bei meno istoriją. 1930—1949 m. buvo Ateitininkų Federacijos Tarybos narys, dirbo *Pavasario, Židinio, XX amžiaus* ir išeivijos *Aidų* redakcijose. Plačiai bendradarbiavo periodinėje spaudoje. Išeivijoje buvo Vasario 16 gimnazijos direktorius, daug veikė Lietuvių Bendruomenėje, 1969—1975 ir 1978—1980 m. buvo Vokietijos LB Tarybos prezidiumo pirmininkas. Išleido keletą mokslinio turinio veikalų ir beletristinių knygų. Jo visi raštai ir studijos sudarytų keliolika tomų. 1977 m. IX Ateitininkų Kongrese jam buvo paskirta Stasio Šalkauskio kūrybinė premija už tai, kad jis „visą savo gyvenimą paskyrė mokslui, lietuvių literatūros kritikai ir istorijai, visuomeniniam veikimui, kultūros puoselėjimui". Net paskutinėse savo gyvenimo dienose jis sielojosi ne savimi, bet tautos ir plačiais pasaulio įvykiais. Ligoninėj į lankančiai žmonai Alinai sakydavo: „Ach, kiek blogio pasauly, ir nieko negali paveikiai padaryti".

Dr. Jonas Grinius mirė Miunchene, Nymphenburgo ligoninėje nuo širdies infarkto. Su juo atsisveikinti be skausme likusiai žmonai Alinai užuojautą pareikšti buvo atvykę jo bendradarbiai ir pažįstami. Jis buvo palaidotas lapkričio 14 d. Westfriedhofo kapinėse.

Teilsisi Viešpaties ramybėje!

Dėkingumas ateitininkų organizacijai

Aš pats esu labai dėkingas ateitininkų organizacijai. Jaunystės metais joje išmokau organizacinės iniciatyvos bei drausmės, turėjau galimybių ugdyti savo kūrybinius polinkius, praktiškai gilinti ir viešai reikšti savo krikščionišką pasaulėžiūrą bei ištikimybę lietuvių tautai. Jei, sulaukęs 75 metų, galiu tarti, kad mano buvusis gyvenimas man atrodo prasmingas, už tai esu nemažai skolingas ateitininkų organizacijai...

— Dr. Jonas Grinius, „Mano jaunystė ateitininkuose", IX Ateitininkų Kongreso leidinyje „Ateitininkų keliu", 199 psl.

Linkėjimas visiems ateitininkams

Visiems ateitininkams, ypač moksleiviams ir studentams, kaip buvęs *Ateities* redaktorius ir buvęs Federacijos tarybos narys norėčiau linkėti būti žemės druska pasauly ir pirmiausia lietuvių tautoje. Žinau, kad tai nėra lengva, nes reikia padėti nemažai pastangų ir patirti nemalonumų net iš tikėjimo brolių, tačiau be krikščioniškos druskos gyvenimas pradeda pūti ir dvokti, o šūkis „Visa atnaujinti Kristuje" gali tapti veidmaininga priedanga.

— Dr. Jonas Grinius, „Mano jaunystė ateitininkuose", IX Ateitininkų Kongreso leidinyje „Ateitininkų keliu", 200 psl.

Paskutinis viešas skatinimas ateitininkams

Būkime lietuviškos literatūros skaitytojai! Žinau, kad tai nėra madingas prašymas šiandien, nes daug maloniau žiūrėti televizijos arba sėdėti kinematografe. Bet šito būsimiems šviesuoliams neužtenka. Jei ateitininkas turi išlavinti šviesų protą, jis turi skaityti daugiau už kitus. Jei ateitininkas turi pasisavinti lietuviškos kultūros geruosius pradus, jis turi daugiau už kitus skaityti lietuviškai — daugiau lietuviškų knygų, daugiau lietuviškų žurnalų ir laikraščių... Pasaulio šviesai sustiprinti ir lietuvių kultūros gerovei kelti ateitininkai turi tapti uolūs skaitytojai viso to, kas gero ir gražaus spausdinama lietuvių kalba, žinoma, neužmirštant ir kitų kalbų.

— Iš dr. Jono Griniaus viešo laiško IX Ateitininkų Kongreso dalyviams, priimant Stasio Šalkauskio kūrybinę premiją (Ateitis, 1977, 9—10 nr., 299 psl.).

Testamentiniai žodžiai

... noriu pareikšti savo valią tam atvejui, jei Dievas, mūsų visų Tėvas, Kuriuo visada tikėjau ir Kurio valią stengiausi vykdyti, kad ir klysdamas, mane pašauktų pas save. Tikėdamas Jo gailestingumu, pirmiausia atsiprašau visų, jei ką veiksmu ar žodžiu būčiau užgavęs ar skriaudą padaręs, nors sąmoningai, rodos, šito nesiekiau prieš nieką...

... Jei mano rankraščiai galėtų patarnauti lietuvių visuomenei, gal draugai prisidėtų prie jų išleidimo... Tėvynei Lietuvai linkiu laisvės, o ateitininkus prašau dirbti, kad ji būtų atnaujinta Kristuje. Su Dievu!

— Iš dr. Jono Griniaus neoficialaus testamento, parašyto Miunchene 1962 m. liepos 18 d., prieš kelionę į Jungtines Amerikos Valstybes.

Visi veiklieji žmonės iškeliauja iš šio pasaulio paprastai nepabaigę savo darbų. Ir velionį dr. Grinių Dievas pašaukė, mums atrodo, per anksti...

Velionis Jonas Grinius nuo pat savo jaunų dienų buvo pasiryžęs įgyvendinti savyje ir aplinkoje tik kilnius idealus. Gimęs ir augęs krikščioniškoj šeimoj, jau nuo gimnazijos dienų jis siekė įgyvendinti Kristaus skelbtas tiesas ir jo skelbtąjį gyvenimo kelią. Ateitininkų moksleivių šūkis „Visa atnaujinti Kristuje" jį patraukė ir jis stojo į jų gretas. Tuo keliu jis ėjo ir vėliau ne tik studentaudamas, bet pasiliko jam ištikimas visą savo gyvenimą.

Šiandien drįskime klausti: kokį aukščiausią gyvenimo tikslą buvo pasirinkęs dr. Jonas Grinius?

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Miuncheno apylinkės Valdyba, pranešdama apie jo mirtį, pacituoja mums vienos jo paskaitos keletą eilučių, kurias jis pats prieš 16 metų buvo pabrėžęs miuncheniškiams vienoje paskaitoje. Jis tada savo ir bendrai lietuvių gyvenimo tikslą trumpai išsakė šiais žodžiais: „Gyventi prasmingai reiškia atlikti sąmoningai tam tikrus uždavinius bei pareigas sau, savo tautai, savo visuomenei ir Dievui".

Prasmingą gyvenimą ir gyveno dr. Grinius. Ne prabanga ir materialinės gėrybės viliojo ir skatino jį dirbti. Priešingai, jis pirmiausia jieškojo dvasinių vertybių. Jas pats kūrė, o savo studijose ir lietuvių literatūros kritikose jis jieškojo ir kitų mūsų tautos rašytojų kūryboje tųjų amžinųjų žmogaus dvasinių vertybių: tiesos, grožio ir gėrio. Ir jų veikaluose tų vertybių suradęs, jis džiaugės ir sveikino, ypač išeivijoje pasireiškiančius jaunus kūrėjus, šiais žodžiais: „Visi lietuviškai rašantieji svečiose šalyse yra sveikintini, nes tai liudija jų veiklią dvasią". (Veidai ir Probl., II, 481).

Nežiūrint amžiaus gausėjančių metų, jis pats gyveno ta veiklia dvasia ir skatino jaunesniuosius neužkasti savo talentų, bet juos šlifuoti ir kurti vertybes. Dr. Grinius buvo ir pasiliko ištikimas krikščionis, pareigingas parapijos narys, giliai tikintis ir praktikuojantis gyvenime savo tikėjimą.

Dievo vardas pagarbiai buvo ištariamas ne tik jo maldose. Jis jį didžiąja raide ir su pagarba rašė ir savo veikaluose. Vykdymą Dievo planų gyvenime jis laikė paties Dievo valios įvykdymu. Lygiai prieš ketvertą metų (1976 m. lapkr. 10 d.), jausdamas, kad amžiaus metų skaičius auga, o žemiškojo gyvenimo riba artinasi į pabaigą, dar nenorėjo paleisti savo plunksnos iš rankų, — prieš akis jis turėjo dar nebaigtą darbą. „Jei Dievas leis" — jis rašė „Veidų ir Problemų" II-jo tomo pratarmėje. „gal šiuos ir kitus rašytojus bus galima panagrinėti III tome". „Jei Dievas leis..." — taip aiškiai primena šie žodžiai paties Kristaus žodžius, pasakytus prieš mirtį Getsemano darže: „tebūna ne mano, bet tavo valia" (Lk. 22, 42).

Visi veiklieji žmonės iškeliauja iš šio pasaulio, paprastai nebaigę savo darbų. Ir velionį dr. Grinių

A.a. dr. Jono Griniaus laidotuvėse ateitininkų vardu Norkaitis.

Dievas pašaukė, mums atrodo, per anksti, nes nemažai užbrėžtų darbų liko nebaigtų.

Ištrauka iš vysk. Antano Deksnio pamokslo a.a. dr. Jono Griniaus laidotuvių Mišiose.

Mums, sekančių generacijų, pokario ateitininkams, jis vienas iš tų gyvųjų ryšių su ateitininkijos laimingesniu laikotarpiu...

Vokietijos ateitininkai, „Šatrijos" Meno draugija ir visa Ateitininkų Federacija šiandien palydi vieną iš savo vyriausių ir iškiliausių idėjos bičiulių. Dr. Jonas Grinius — ateitininkas nuo moksleivio dienų. Įaugęs į mūsų organizaciją visa savo asmenybe. Jaunystėje ateitininkų organizacijos formuotas, visą gyvenimą liko ištikimas ateitininkiškiesiems principams. Ir, turbūt galiu pasakyti, kad ateitininkija daktaro Griniaus gyvenime užėmė vieną iš centrinių vietų. Eilę metų dr. Grinius Ateitininkų Federacijos Tarybos narys. Mums, sekančių generacijų, pokario ateitininkams, jis vienas iš tų gyvųjų ryšių su ateitininkijos laimingesniu laikotarpiu, kad ji galėjo pilnai išsiskleisti Lietuvos nepriklausomybės saulėje.

Šį liūdesio momentą, su kokiais jausmais žvelgiame atgal? Visų pirma, dėkingumas ir pagarba. Dėkingumas už labai daug ką. Už didelį įnašą lietuviškajame kultūriniame gyvenime, mūsų organizacijoje. Už dažną paskatinimą artimesniame ratelyje. Ar mes visa tai pakankamai įvertindavome? ir ar neėmėme, kaip savaime suprantamą? O dr. Griniaus gyvenimo kelias išeivijoje nebuvo lengvas. Šiame fone itin iškyla jo nepaprastas pareigingumas ir didelė meilė darbui. Man teko, prieš daug laiko, du metus būti su dr. Griniumi labai artimame, nuolatiniame kontakte. Aš prisimenu, su kokiu kruopštumu ir sugebėjimu jis perteikdavo savo mažai lietuviškai auditorijai žinias apie Lietuvą, kartais iš sričių, kurios buvo tolimos jo tiesioginei specialybei. Meilė darbui, ir meilė Lietuvai ir jos jaunimui. Ir visa apjungta didelio principingumo. Principingumo, kuriam nepakeliui tušti

atsisveikinimo žodį taria Vokietijos ateitininkų pirm. dr

kompromisai, ir kuris visų pirma griežtas ir reikalaujantis pačiam sau. Principingai gyvendamas, dr. Grinius visame buvo dosnus kitiems, o labai kuklus savo paties atžvilgiu. Štai jo pasirinktai ir realizuotai gyvenimo formai ateitininkų obalsis *Omnia instaurare in Christo* buvo pirminės, visa apsprendžiančios reikšmės. Mes, ateitininkai, esame daktarui Griniui dėkingi už kartu nueitą kelio dalį. Jis ir toliau lieka su mumis.

Vokietijos Ateitininkų Sąjungos valdybos pirmininko dr. Jono Norkaičio atsisveikinimo žodis a.a. dr. Jono Griniaus laidotuvėse.

Supratome, kad čia išsilavinęs, daug mąstęs ir galvojęs lietuvis duoda mums progos pasisemti iš savo patirčių.

Jaunimo vardu tarti žodį a.a. dr. Jono Griniaus mirties proga nėra lengva. Moksliškas ar dvasinis įvertinimas šio Nepriklausomos Lietuvos kartos atstovo mums neįmanomas. Galiu tiktai pateikti keletą minčių, prisimenant dr. J. Grinių jaunuolio akimis.

Turbūt, beveik visose Europos Lietuviškųjų studijų savaitėse jis dalyvavo kaip paskaitininkas. O kiek kitų progų prisimenu Vasario 16 gimnazijoje, Annaberge ar kitur.

Kai buvome jaunesni, bėgdavome iš šių rimtų paskaitų. Vėliau supratome, kad čia išsilavinęs, daug mąstęs ir galvojęs lietuvis mums duoda progos pasisemti iš savo patirčių.

Prisimenu, kaip viena jauna lietuvaitė iš Amerikos, neperseniai apsilankydama Europoje, taip susižavėjo dr. Grinium, kad keletą dienų apsistojo pas jį ir su juo vaikštinėjo po Miuncheną.

Prisimenu rimtą, ramų ir kuklų dr. Joną Grinių, kuris buvo tikrai susirūpinęs lietuvybe. Noriu, kad šis dr. Jono Griniaus rūpestis būtų ir mūsų rūpestis.

Ilsėkis ramybėje, gerbiamas Profesoriau!

Stud. Kęstučio Ivinskio žodis jaunimo vardu atsisveikinant su a.a. dr. Jonu Grinium.

Garbė Tau, Viešpatie, galybių Dieve,
kurs gyvastį pasėji, kaip derlingą lietų,
ir surenki mirty, kaip varpas piūty.

Garbė Tau, Viešpatie, tebūna skausmuose
ir mirtyje, nes viskas žemėje praeina,
tik vienas Tu per Jėzaus Kristaus kančią
ir šviesųjį prisikėlimą palieki
karaliams ir vergams vienintelė
uglos viltis šviesi per amžius.

Iš dr. Jono Griniaus dramos „Gulbės giesmė“: *mirštančios karalienės Barboros Radvilaitės Žygimantienės malda*

studentai

SAO PAULO KOLONIJOS ATEITIS JAUNIMO RANKOSE

Studentai pasisakė apie savo atsakomybę dėl Sao Paulo lietuvių kolonijos ateities. Šie pasisakymai buvo užrašyti Brazilijos ateitininkų jaunimo stovykloje 1980 m. liepos mėnesį.

Gimę svetimam krašte savo kraujuje nešame tautos istoriją

Mano supratimu, lietuviškos kolonijos, parapijos ir organizacijų ateitis bus kitokia. Visi lietuviški darbai šiandien yra vadovaujami vyresniųjų. Jie lietuviškas įstaigas įsteigė, išlaikė ir jomis rūpinosi ir rūpinasi. Tačiau netrukus jie turės būti pakeisti savo įsipareigojimuose. Ir juos pakeisti turės jaunimas. Jaunimas, kurs pamažu įsisąmonina lietuviškiems įsipareigojimams. Ir šių dienų jaunimas yra pajėgus daug ką padaryti lietuviškai kolonijai. Tiesa, kad jie neturi perdaug vyresniųjų pasitikėjimo. Bet šį pasitikėjimą jaunimas įsigys. Įsigys savo mažais darbais kolonijoje ir savo entuziazmu. Mes turim įsisąmoninti ir savo religiniuose įsipareigojimuose. Neužtenka sakyti: „Esu katalikas". Reikia žiūrėti, koks katalikas esu. Mes esame gimę svetimam krašte, bet savo kraujuje nešame tautos istoriją. Istoriją, kuri turi būti pasakojama vaikams ir vaikaičiams. Istoriją, kurią tik mes galime išlaikyti gyvą savo širdyse. Mes turime suprasti, kad, kai mes dirbame bendruomenei, dirbame ne kam kitam, bet patys sau. Ir jeigu šiandien mes tai jau suprantame, tai jau esame rytdienos suaugusieji. Ir su džiaugsmu perimsime istorijos estafetę. Naujomis organizacinėmis formomis tęsime tą šimtmečiais kurtą kultūrą ir istoriją. Būkime pasirengę, nes netolima ateitis mus įpareigos ne tik dirbti, bet ir vadovauti.

P. Jurgilas

Vyresnieji turi mums padėti, daug padėti

Kas šiandien jaunas, netrukus bus suaugęs. Ir jam reiks perimti atsakomybę už visa, kas yra lietuviška. Išlaikyti kalbą, tradicijas, darbus ir visa kita. Per dvidešimt metų, kuriuos jau pragyvenome, perdaug nesirūpinom vyresniųjų darbais ir nesirgom jų idėjom. Tačiau turim susirūpinti, turim mokėti pasinaudoti jų patyrimu, kad galėtume sąmoningiau prisidėti prie kolonijos veiklos ir su laiku perimti jos vadovavimą. Tačiau vyresnieji turi mums padėti, daug padėti. Be šios pagalbos nieko gero neišeis. Visi turi savo reikalus ir rūpesčius. Bet perduoti lietuviškus reikalus jaunajai kartai negali būti nustumta į paskutinę vietą. Nes be šio perdavimo nebus lietuviškos ateities. Šiandien lietuviškai kolonijai vadovauja vyresnieji — senesnieji, tuoj turės ateiti mūsų tėvai, o iš jų perimsim mes.

K. Butkus

Jaunimas pradeda ruoštis svarbiam ateities darbui

Kolonijai vadovauja žmonės, kurių gyvenimo kelias jau trumpas. Po 10 ar 20 metų jie jau negalės šių darbų atlikti. Kas perims visus tuos darbus? Atsakymas tik vienas — dabartinis jaunimas. Jaunimas turi būti tam pasiruošęs. Mes tikime, kad jaunimas, kurs aktyviai dalyvauja lietuviškam veikime, jaučia kolonijos problemas ir sunkumus, galės perimti šią nelengvą pareigą. Svarbu, kad dalyvautų, kad rengtųsi dirbdamas, kad nepasitrauktų iš veiklos. Tada bus, kam darbus perimti. Tikiu, kad jaunimas tai supranta ir pradeda ruoštis šiam taip svarbiam ateities darbui.

R. J. Saldys

KĄ ŽINAU APIE LIETUVĄ

Brazilijos ateitininkų jaunimo stovykloje 1980 m. liepos mėnesį dalyvavo du lietuviškai nekalbantys studentai — Herber Georges Rechioni ir Rosangela Henrique. Herberto motina yra lietuvė, o Rosangela iš viso nėra lietuvių kilmės, bet dalyvauja lietuvių „Volungės" chore. Jie taip atsakė į klausimą, ką jie žino apie Lietuvą.

Lietuva yra Baltijos kraštas. Lietuvos kaimynai — Latvija ir Estija. Lietuvos sostinė — Vilnius.

Šiandien Lietuva yra komunizmo pavergta, tačiau tikimės, kad vieną dieną bus laisva, kaip buvo, ir gyvens laisva ir laiminga.

Herber Georges Rechioni

Lietuva yra viena iš seniausių pasaulio tautų. Antrojo pasaulinio karo metu tapo rusų okupuota. Lietuva yra turtinga tradicijomis ir garsi gintaru. Nežiūrint rusų spaudimo, trunkančio jau beveik 40 metų, lietuviai laikosi tvirtai. Visame pasaulyje lietuviškos kolonijos stengiasi išlikti, išsaugoti savo turtingas tradicijas ir puoselėja viltį vieną dieną išlaisvinti Lietuvą nuo jai jėga primesto režimo.

Rosangela Henrique

Lituanistikos seminaras

Vilius L. Dundzila

Pasualio lietuvių jaunimo sąjungos ryšių centras jau septynerius metus ruošia vasaros lituanistikos seminarą jaunimui, baigusiam vidurinę lituanistikos mokyklą, ieškančiam progos gilintis lituanistikos dalykuose. Seminaras taikomas tiems, kurie laisvai kalba, skaito ir rašo lietuviškai ir yra pasirengę lankyti universiteto lygio kursus. Seminaro programa skirstoma į tris pagrindines sritis: lietuvių kalba, literatūra ir Lietuvos istorija. Kent State University duoda seminarui įskaitas, kurias studentai gali panaudoti savo universitetuose.

Šiais metais seminaras buvo „Loyola of the Lakes" amerikiečių jėzuitų rekolekcijų namuose netoli nuo Akrono miesto. Jėzuitai aprūpino namus visais bendrabučio patogumais — maistu, patalyne, švara ir kt. Seminaro kaina nebuvo brangi, palyginus ją su amerikiečių seminarais. Universiteto kursai irgi gana pigūs — tik $43,25 už semestro valandą. Taip pat The Ethnic Heritage Studies Program — Office of Education parėmė seminaro išlaidas šiais metais.

Kursai nėra vargingi, nes įdomūs, bet reikalauja daug darbo ir pasiryžimo. Tie, kurie užsirašė sunkiems kursams, daug turėjo dirbti, o tie, kurie užsirašė tik lengviesiems, labai mažai darbo teturėjo. Reikėjo lankyti nors keturis, bet ne daugiau kaip šešis kursus. Iš visų kursų, kuriuos lankiau, naudingiausi ir įdomiausi buvo literatūros, tačiau nelankiau svarbiausio kalbos kurso (kun. Vaišnio), nes jį esu anksčiau lankęs.

Kalbos kursų buvo penki. P. Kavaliūnas dėstė kalbos pagrindų kursą, kurį lankė tie, kurie niekad nėra turėję formalių gramatikos pamokų arba yra ją užmiršę. Kun. Vaišnys dėstė rašybos, skyrybos ir kalbos kultūros kursą, kuris atkreipia studento dėmesį į dažniausiai pasikartojančias lietuvių kalbos klaidas. Vertimo kursą dėstė Kelertienė. Ji supažindino su vertimo teorijomis ir pravedė įvairias pratybas. Prof. Klimas dėstė du kursus: kirčiavimą ir tarimo pratybas. Kirčiavimas savaime aiškus. Tarimo pratybos kurse prelegentas išdėstė taisyklingąją lietuvių fonetinę tarybą ir pataisė studentų klaidas.

Deja, literatūros kursų buvo tik du. Dr. Maziliauskienė dėstė novelės kursą, kuris moksliškai ir giliai apžvelgė novelės žanrą ir jo ypatybes bei pristatė gerąjį novelių nagrinėjimą. Dr. Šilbajoris dėstė eilėraščio stilistikos kursą, kuris nagrinėjo to žanro savybes ir nagrinėjimą. Jo nagrinėjimo mokykla yra stilistinė, o ne grynai tematinė. Tai labai įdomu ir naudinga.

Istorijos kursų buvo trys. Dr. Jakštas dėstė Lietuvos kunigaikštystę. Dr. Misiūnas dėstė istoriją nuo 1772 iki 1918. Dr. Mačiuika dėstė istoriją nuo 1940, o dr. Remeikis dėstė rezistenciją.

Taip pat buvo individualių studijų, kuriomis galėjo studentai pasinaudoti įsigilinti kurioje nors srityje.

Bendrai kursai buvo labai įdomūs, naudingi ir įspūdingi, ne kaip mūsų šeštadieninės ar mokytojų savaitės, kurios nepragmatiškai susitvarkiusios. Jei norite tikrai, rimtai pasigilinti lituanistikoje, siūlyčiau lankyti šiuos kursus, nes jie tikrai atsiekia tikslą.

DRAUGAS

Pirmojo Lituanistikos seminaro dalyviai 1974 metais, Beaumont, Ohio.

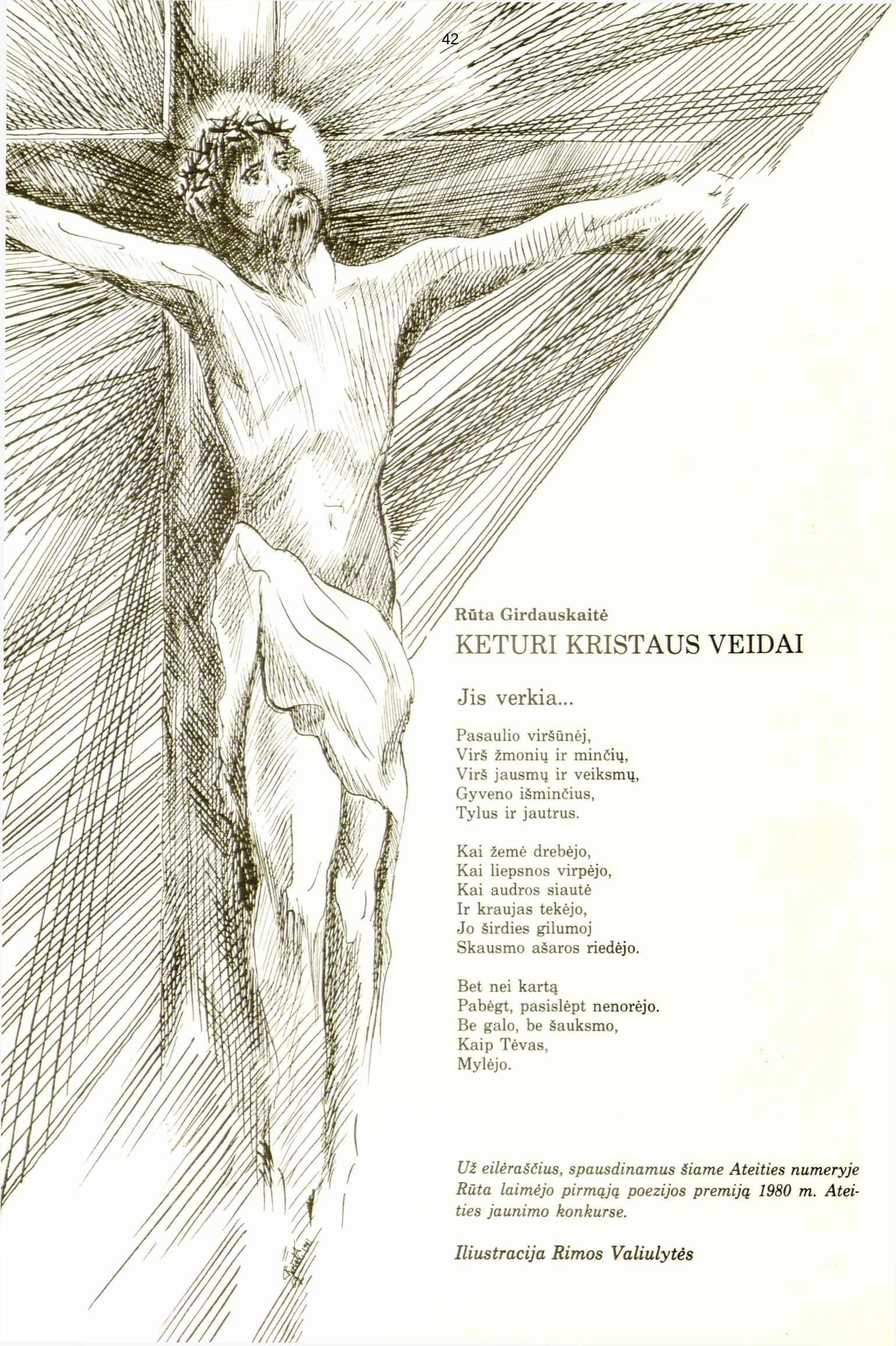

Rūta Girdauskaitė

KETURI KRISTAUS VEIDAI

Jis verkia...

Pasaulio viršūnėj,
Virš žmonių ir minčių,
Virš jausmų ir veiksmų,
Gyveno išminčius,
Tylus ir jautrus.

Kai žemė drebėjo,
Kai liepsnos virpėjo,
Kai audros siautė
Ir kraujas tekėjo,
Jo širdies gilumoj
Skausmo ašaros riedėjo.

Bet nei kartą
Pabėgt, pasislėpt nenorėjo.
Be galo, be šauksmo,
Kaip Tėvas,
Mylėjo.

Už eilėraščius, spausdinamus šiame Ateities numeryje Rūta laimėjo pirmąją poezijos premiją 1980 m. Ateities jaunimo konkurse.

Iliustracija Rimos Valiulytės

Jis juokiasi...

Jis sėdi ąžuolo šakų katedroj
Ir klausosi vėjo ir mūsų.
Per pavasario lapų
Ir saulės lašų miglą
Jis aiškiai mato mūsų žaidimą
Ir ramiai džiaugiasi juo.

Mes užsisvajoję, susikaupę
Nešam smėlį sauja po saujos,
Statom pilį,
Rašom pasaką apie didvyrius
Ir nepastebim artėjančios audros.

O ji, kaip neklaužada berniukas,
Vienu smūgiu nugriovus pilį,
Išsišiepus laukia mūsų pykčio,
Mūsų ašarų.

Iš ąžuolo viršūnės išgirstam juoką,
Tokį nelauktą, nepažįstamą,
Kad mes nutylam.
Bet greit, to juoko apkrėsti,
Palinkim audrai gero vėjo
Ir tęsiame žaidimą.

Jis laukia...

Buvo ilga,
Įvykiais kupina
Kelionė.

Dažnai prisiminiau draugus,
Rinkau žemiškus turtus.

O kai išvargus sugrįžau,
Tik vieną Jį
Ištiestomis rankomis,
Kantriai belaukiantį
Radau.

Jis uždega...

Vaivorykšte,
Padangių gėle!
Pripildei mus savu džiaugsmu
Ir žėrinčia šviesa.

Auksiniais spinduliais
Mus nunešei
Į kūrėjo namus.

Gėrėjomės tyliai,
Regėję Jo stebuklų
Tik smulkiausias kruopeles.

Ir kilome kaip kibirkštys.
Dalinomės skaidria,
Naujagime liepsna.

TYLIAJAM „PARTIZANUI"...

Tankus, beribis miškas
Pilkai liejasi į horizontą.
Jame nerasi gyvio,
Nepajusi vėjo,
Nei kaitros.

Neišgirsi gamtos triukšmo,
Tik praeities balsų aidai
Tave siūbuos.
Nesiilsėsi gaivinančiam pavėsyje,
Klajosi ąžuolų
Senuos, išdžiūvusiuos lukštuos.

Ir eisi kietu akmenio taku,
Pasitikėdamas kitų ritmu,
Savas akis aprišęs
Miglotu, slegiančiu sapnu.

Gal kartą
Nuovargis ir skausmas
Tave žemėn trauks,
Ir visagalė ašara apgaubs,
Bet kai nutilsi, atsimerksi,
Stebėsies dovana dangaus.

Atrasi miško gyvą gilumą,
Atgimsi saulės spalvose,
Šaltinio nuostabaus tu gersi,
Gyvensi tyrame džiaugsme.

Neatsiminsi, kaip kadaise
Tu draugą čia vedei,
Kaip grožio, laimės sėklą
Kitam atidavei.

Bet sieloje pajusi,
Jausmu širdžių, giliu,
Kad pilko miško glėby
Nėra beviltiškai baugu.

Nors nesu prityrusi poetė, ir dažnai trūksta žodžių mintims išreikšti, jaučiu norą pasidalinti šiais bandymais su „Ateities" skaitytojais. Juk daugeliui iš jų esu skolinga visais pergyvenimais, jausmais ir patyrimais, kurie paskatino mane rašyti. Keturių eilėraščių rinkinį esu pavadinusi „Keturiais Kristaus veidais". Šiuos eilėraščius, be išimties, parašiau ar bent pradėjau rašyti susikaupimo savaitgaliuose, stovyklose ir t.t. Šiuose renginiuose po truputį pradėjau pažinti Kristų. Vis kaip nors buvau nustebinta. Už tokius momentus daug kam esu dėkinga. Taip pat tikiuos, kad šie eilėraščiai gali būti artimi kitiems jaunuoliams, kuriems rūpi tikėjimas, kurie siekia priartėti prie Kristaus ir kurie, kaip ir aš, kartais susiduria su savo ribotumais ir neaiškumais.

Rūta Girdauskaitė

atžalos

MES, BAŽNYČIA, LIETUVIŲ KOLONIJA IR LIETUVA

Moksleivių pasisakymai Brazilijos ateitininkų stovykloje

Brazilijos didmiesčio Sao Paulo ateitininkų jaunimo stovykloje, įvykusioje 1980 m. liepos mėn., stovyklautojai turėjo pašnekesį apie bendruomenę bendrai ir apie Bažnyčią, kaipo bendruomenę. Po kelių dienų jie turėjo atsakyti į du klausimus. Čia pateikiame keletą būdingesnių moksleivių atsakymų.

Kas yra Bažnyčia?

Bažnyčia yra katalikų ir katalikiška bendruomenė. Bažnyčia esam mes.

Nida Remenčiūtė

Bažnyčia yra bendruomenė, kuri tęsia Kristaus misiją žemėje ir iš kartos į kartą perduoda Jo evangeliją. Bažnyčioje mes susijungiam su Kristumi ir su kitais krikščionimis.

O. Tatarūnaitė

Bažnyčia yra bendruomenė. Jei nebus bendruomenės, nebus nė Bažnyčios.

L. Banytė

Bažnyčia yra bendruomenė. Ką Bažnyčia daro, ji gali daryti tik per mus.

St. Žūtautas

Bažnyčia yra didelė šeima, ir šita šeima esame mes. Žmonės yra esminė Bažnyčios dalis. Jei nebus žmonių, nebus nė Bažnyčios.

F. Bacevičius

Kokia lietuviškos parapijos ir bendrai lietuviškos kolonijos ateitis Sao Paulo mieste?

Lietuviškai nekalbantieji buvo linkę galvoti, kad lietuvių kolonijos ir parapijos ateitis „netikra" ir greit pasibaigs (du pirmieji), tik trečioji — lietuviškai irgi nekalbanti — parodė ryžtą ir savo atsakomybę rūpintis parapijos ir kolonijos ateitimi. Tuo tarpu lietuviškai kalbantieji (visi likusieji) buvo optimistiškesni ir jautėsi atsakingesni.

Parapijos ar kolonijos ateitis labai netikra. Kiekviena karta mažiau domėsis jų likimu. Ateityje vis bus daugiau mišrių šeimų, o tai ir išskirstys koloniją.

H. J. Rechioni

Man atrodo, kad ateitis bus netikra. Jaunimas vis mažiau domisi bažnyčia. Lietuvių vaikai ir vaikaičiai jau nesistengs kurti lietuviškas šeimas ir taip kolonija pasibaigs.

J. Butkus

Kęstutis Trimakas

Sau Paulo Lietuvių parapijos bažnyčia Zelinoje.

Vienintelė išimtis nekalbančiųjų klasėje buvo S. Belepetravičiūtė. Ji rašo: — Kas liečia ateitį, tai darysiu visa jos užtikrinimui. Visur dalyvausiu ir rūpinsiuosi, kad kiti dalyvautų. Reikia jungti visus lietuvių kilmės žmones.

Pirmiausia reikia atlikti šios dienos įsipareigojimus. Turime suprasti šios dienos bažnyčios reikalus, kad galėtume rytoj jai vadovauti.

St. Žūtautas

Turim rūpintis lietuviais. Aplankyti senelius ir rūpintis, kad turėtume kunigų, tik tada galėsime išlaikyti parapiją.

A. Tatarūnas

Turim bažnyčią lankyti, turim bažnyčioje dalyvauti. Jeigu bažnyčia bus mums svarbi, tai sugebėsim jo rūpesčius perduoti mūsų vaikams.

F. Bacevičius

Kad lietuviška parapija išsilaikytų mes turim joje dalyvauti, rūpintis, kad kiti dalyvautų ir perduoti ją sekančiai kartai.

L. Banytė

Reikia lietuvius jungti, rūpintis tais kurie reikalingi pagalbos, dalyvauti lietuviškose mišiose, susirinkimuose. Sudominti jaunimą. Kalbėti lietuviškai ir dalyvauti visuose lietuviškuose reikaluose.

O. Tatarūnaitė

Parapijos ateitis bus tiek tikra, kiek mes pajėgsim jos rūpesčius perduoti savo vaikams.

R. Remenčiūtė

Aš manau, kad lietuviškos kolonijos ateitis bus didesnė ir geresnė. Šiandien mes esame vaikai, kai mes augsime, augs ir kolonija. Kai mes būsim dideli, bus ir kolonija didelė. Aš taip manau.

Aleksandras Remenčius

Ką žinai apie Lietuvą?

Stovykloje pirmą kartą dalyvavo grupelė lietuviškai nekalbančio jaunimo. Vieną dieną — be jokios paskaitos ar kitokio parengimo — jie buvo paprašyti raštu atsakyti į klausimą, ką jie žino apie Lietuvą.

Lietuva yra mažas kraštas. Lietuva turi 8 milijonus gyventojų (sic). Lietuva turi daug tradicijų, šokius dainas, valgius, žaidimus ir kt. Vienas gražiausių Lietuvos daiktų yra gintaras.

Estela Belelepetravičius

Lietuva yra vienas iš trijų Pabaltijo kraštų. Lietuvos sostinė — Vilnius; uostas — Klaipėda. Dabar Lietuva yra pavergta komunistų. Mes visi laukiam, kad Lietuvą atgautų laisvę.

Jonas Butkus

Lietuva yra viena seniausių Europos tautų, žinoma jau prieš Kristaus gimimą. Lietuvos pajūryje yra gintaro. Lietuvos žmonės yra linksmo būdo, daug dainuoja ir gieda. Garsi lietuvių tautodailė ypač tautiniai rūbai, kurie naudojami iškilmėse, tautinių šokių ir chorų pasirodymuose ir vaidinimuose.

Lietuvos sostinė — Vilnius. Vėliava — geltona, žalia ir raudona. Lietuviai myli savo tautines tradicijas ir jų laikosi.

Vienas Lietuvos valdovų Kazimieras buvo paskelbtas šventuoju. Jis yra dangiškas Lietuvos globėjas.

Lietuva buvo rusų kariuomenės užimta ir prievarta įjungta į Sovietų Sąjungą. Iki šiol ji nepajėgė nusikratyti šio svetimo jungo. Lietuva yra giliai krikščioniškas kraštas, bet negali laisvai išpažinti savo tikėjimo dėl Rusijos persekiojimų.

Lietuva labai gražus kraštas. Aš mačiau televizijoje *Lietuvos vaizdus.*

Sandra Regina Rachioni

PASAULIO VAIKELIS — LIETUVOS VAIKELIS

Lora Vasiliauskaitė

Jis vienas sėdi, vienas svajoja:
Kodėl Dievas sukūrė Baltijos jūrą?
Jūrą, kurios bangos apkabina
Gintarinį Lietuvos krantą...
Svajoja — pasaulio vaikelis.

Jis vienas sėdi, vienas sau galvoja:
Kodėl Dievas padarė Lietuvos žemę,
kurios kalnus ir kalnelius
Dengia žali miškai ir žydi pievos?
Galvoja — pasaulio vaikelis.

Jis vienas sėdi, pats savęs klausia:
Kodėl Dievas sutvėrė žmones,
Kurie pyksta ir kariauja,
Kodėl jie nemyli vienas kito?
Klausia — pasaulio vaikelis.

Jis vienas sėdi, vienas svajoja:
Kodėl Dievas sutvėrė žmones,
Kurie taip myli savo tėvynę,
Kaž už jos laisvę kovoja
Ir miršta...
Galvoja — pasaulio vaikelis.

Jis vienas pats atsistoja ir
Garsiai sušunka:
— Lietuva, mūsų tėvų žeme!
Aš tave myliu!
Tau gyvensiu ir tu vis būsi
Amžinai laisva mano širdyje!
Šaukia — Lietuvos vaikelis.

Lora Vasiliauskaitė iš Glen Ellyn, Ill., JAV, laimėjo antrąją poezijos premiją Ateities jaunimo konkurse moksleivių grupėje.

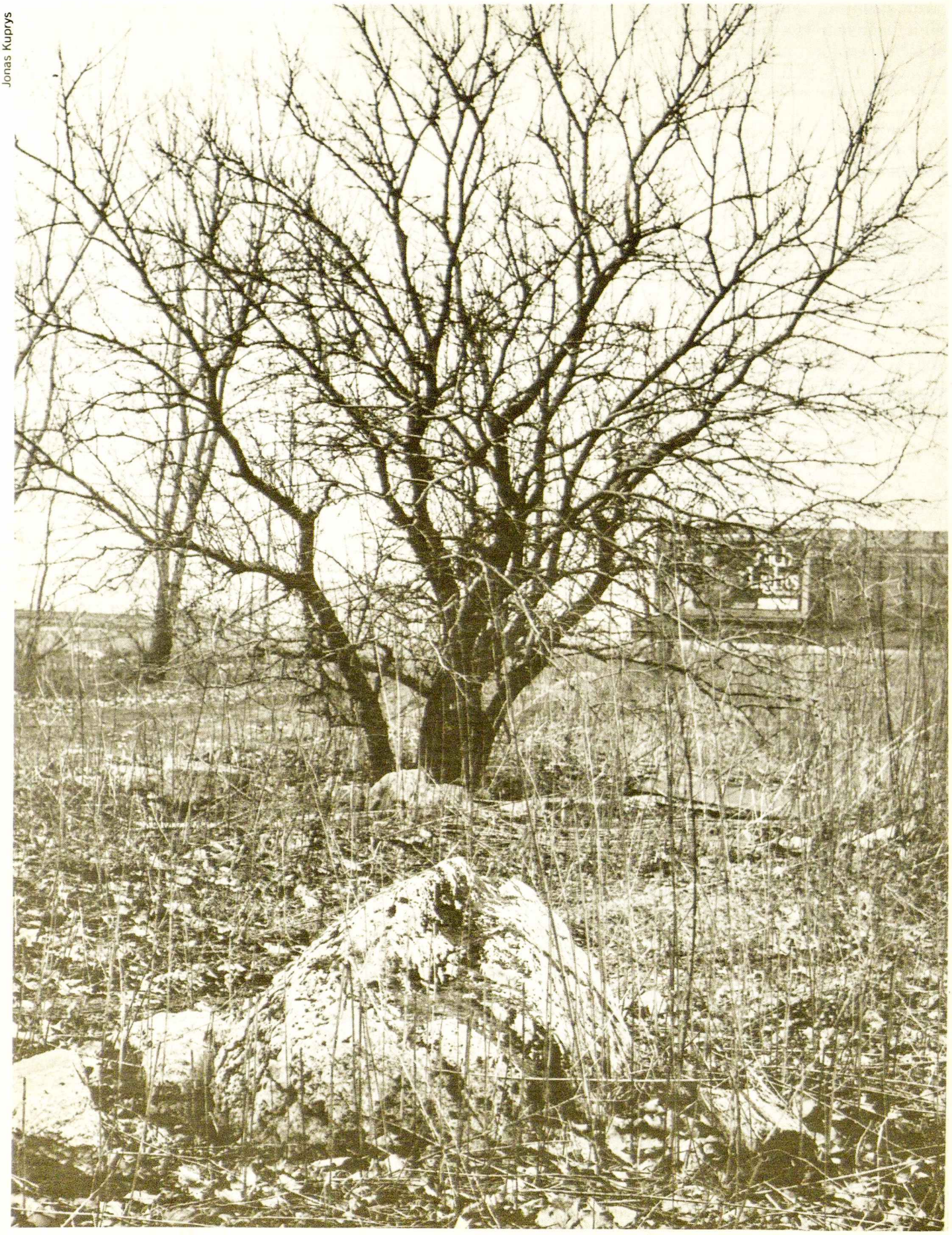

Jonas Kuprys

Kai ateis rytojus...

Ginta Palubinskaitė

Suomijoj, Munkkaniemi parke kas
žiemą pasikaria bent vienas bomas.

Petras ir Tomas, kaip visados, sėdėjo parke ant žaliojo suolelio, kurį buvo praminę savu. Jie gurkšnojo degtinę ir krėtė juokus, kuriuos jau buvo girdėję ir pasakoję bent šimtą kartų.

Po kiek laiko, šiek tiek įsigėrę, jie keliavo į uosto pusę — kur susitiktų daugiau savųjų ir, užkūrę laužą, padainuotų ir buteliuką papasuotų.

Eidami per turgavietę, jie pamatė jau aukštai šokinėjančias liepsnas ir kitus šildančius save ne tik ugnim, bet ir keliais atdarais buteliais. Prisėdę prie būrio, jie taip pat išsitraukė po butelį ir pridėjo savo balsus prie dainuojančių. Naktis temo ir šalo, ugnies šviesa dar taškė balsiai dainuojančių girtuoklių veidus ir vyno butelis dar keliavo iš rankos į rankas, kai Petras ir Tomas pagaliau atsisveikino su draugais ir keliavo suolelio link, nes ten buvo įpratę miegoti.

Beeidami draugai iš tolo girdėjo dainų melodijas ir pritardami niūniavo kartu. Staiga iš tolumos sniegu ataidėjo — „Gerk ir mylėk, kolega, gerk ir mylėk karštai, nes kai ateis rytojus, gal bus jau per vėlai...“

Dainos žodžiai labai paveikė bomus. Priminė seniai praėjusius laikus. Kitas naktis, kai, studentais būdami, apsėdę kitokį laužą, dainuodavo tą dainą, niekad neįsivaizduodami, kad tos ramios, malonios valandos buvo suskaičiuotos. Jei jiems būtų kas sakę, kad jie šitaip gyvens, jie nebūtų tikėję. Ne, niekad per šimtą metų.

Petras iš šono pažvelgė į draugą, kurio sudžiuvusiu skruostu riedėjo ašaros. Jie suprato, kad Tomas prisiminė savo žmoną ir senus draugus, su kuriais taip linksmai juokaudavo. Jis matė Tomo akyse skausmą, kurį suprato, bet nemokėjo numalšint. Jis nežinojo, kaip kitaip paguosti draugą, kaip tik pasiūlyti savąjį butelį.

Kai draugas atsisakė butelio, jis nustebo ir pagalvojo, kad šį kartą draugas buvo daugiau nusiminęs, negu paprastai. Bet Petras neleido minčiai jo kamuoti, nutardamas, kad sekantį rytą Tomo nuotaika pakils kartu su saule. Ir užklojęs pirmiausia draugą, o paskui save, užmigo.

Sekantį rytą Petras pravėrė akis ir apsivertė prikelti draugo. Norėjo jam papasakoti juoką, kurį buvo susapnavęs naktį. Bet kai pamatė, kad Tomo nebuvo, jis susirūpino, nes žinojo, kad tasai, jam nieko nesakęs, jo nepaliktų.

Nusikratęs sniegą nuo pečių, jis nutarė palaukti valandėlę, o po to, jei Tomas neatsirastų, jis eitų jo paieškoti. Valandėlė praslinko, o Tomo vis nėra. „Sugrįš“, tvirtai sau pasakė Petras, nenorėdamas tikėt, kad anas tikrai jį vieną paliktų.

Jis patikrino kišenėse, ar viską turi, nes pagalvojo, kad Tomas gal pasisavino jo turtą ir neplanavo grįžti. Juk nebūtų pirmas kartas, kad bomas kitą apvogtų ir paspruktų nakties tamsumoj.

Atradęs viską kišenėse, ir netgi ne tik savo dalykus, bet ir Tomo butelį, jis apsispiaudė, pasipiktinęs, kad net taip drįso apie draugą pamanyti. Tačiau kartu jį nustebino faktas, kad Tomas paliko pilną butelį jo kišenėj.

Kai dar kiek laiko praslinko, Petras pradėjo nerimauti. Jis labai susirūpino ir nutarė draugą suieškoti.

Kur pradėti, žinojo. Jis eis jų kasdieninio pasivaikščiojimo takeliu ir, be abejonės, užtiks Tomą kur nors. Tai ir iškeliavo parko keliu, vingiuojančiu tarp beržų ir mažų snieguotų kalnelių.

Beeidamas Petras pastebėjo, koks liūdnas ir ilgas kelias buvo be Tomo, ir pagalvojo, koks skurdus gyvenimas būtų be draugo. „Neverta net gyvent be jo“, pamanė sau ir, taip nutaręs, pagreitino žingsnius, užsispyręs draugą surasti.

Paėjęs kiek toliau, jis priėjo prie aikštelės, kur baigdavosi jų kasdieninis žygis. Jis nuliūdo, kad Tomo niekur neužtiko, bet ramino save, kad čia draugą tikrai ras. Jis žvilgterėjo į kelmą, kur kasdien su draugu pasidalindavo po butelį ir nusišypsojo, prisiminęs tenai smagiai praleistus laikus. „Ot, kaip juoksis Tomas, išgirdęs juoką! — Bus gera matyti jį vėl linksmą!“, pagalvojo sau.

Bet jo šypsnis nutirpo ir mintys sužlugo, kai pamatė ten kabantį Tomo jau pamėlynavusį kūną virš švaraus balto sniego. Suklupęs jis verkė, negalėdamas atplėšti akių nuo ramaus draugo kūno. Širdis tiesiog plyšo, o ašaros byrėjo, kaip nebuvo byrėjusios nuo mažens. Dar smarkiai ašarodamas, jis sukaupė visas jėgas ir, užsitempęs save ant kojų, nuėjo prie Tomo. Ištraukęs savo peilį, jis atpiovė diržą nuo medžio ir tuo pačiu metu sugavo Tomo krentantį kūną į glėbį, kad draugas nenukristų ant žemės.

Tyliai jis paguldė Tomą ant sniego ir, pabučiavęs jam skruostą, atsisveikino paskutinį kartą. Dar kartą pasižiūrėjęs į draugą, nusisuko ir, galvą nulenkęs, nuėjo atgal takeliu.

Petras brido sniegu ligi žaliojo suolelio, sunkiai atsisėdo, atsiduso ir nušluostė ašaras nuo veido. Iš plyštančios kišenės išsitraukęs buteliuką, atidaręs, užvertė jį į atvertas lūpas ir nustebo radęs jį tuščią. Tyliai nusikeikęs, jis nusviedė jį į šalį. Išsitraukė kitą ir pradėjo iš jo gurkšnoti. Ašaros dar byrėjo skruostais, ir jis vis negalėjo tikėti, kad Tomo nebebuvo. Kartą net pasisuko pasiūlyti gurkšnį, bet atsiminęs, kad Tomo nebebuvo, iš naujo pajuto skausmą krūtinėj.

Gerokai įsigėręs ir sunkiai bevilkdamas kojas, jis keliavo vėl į aikštę. Nepastebėdamas šalto vėjo, draskančio jo veidą, ir medžių šakų, plėšiančių drabužius, jis siūbavo tolyn. Kelis kart, pasilenkęs į krūmus, vėmė, bet pagaliau smarkiai alsuodamas atsirado mažoj tamsioj aikštelėj. Atsisėdo dar kartą ant kelmo — dešinėj pusėj, nes Tomas visados sėdėdavo kairėj, ir paskendo mintyse.

Jis pergalvojo savo gyvenimą, kiek tik galėjo prisiminti, ir nutarė, kad gyvent sėkmingai neįstengs. Nepasinaudojo proga gyvent, kol galėjo. O dabar net nebeturi draugo, su kuriuo galėtų pasitarti, pasidžiaugti. Jisai pajuto, kad gyvena be tikslo, be prasmės.

Po valandėlės jis užkopė į medį...

Tamsa atėjo, užklodama žemę, o snaigės krito, nepaisydamos Petro kybančio kūno...

knygos

Alfonsas Grauslys

JULIEN GREEN IR JO DIENORAŠTIS

Alfonsas Grauslys

Julien Green (nesumaišytinas su kitu rašytoju Graham Greene) gimė 1900 m. rugsėjo 6 Paryžiuje. Jis buvo Prancūzijoje neseniai apsigyvenusių amerikiečių septintas vaikas. Augintas labai religingoje Kalvino bei jansenizmo tradicijas palaikančioje asketinėje presbiterijonų atmosferoje. Nežiūrint jį labai mylinčios ir jo paties mylimos motinos artumo, Julien nuo pat vaikystės jautėsi vienišas. Mėgo tamsą ir naktį labiau negu dieną ir šviesą...

Nepaprastai mėgo skaityti, ypač Šv. Raštą, kuriuo rėmėsi ir jo religiniai mąstymai. Šešiolikmetis, perskaitęs pripuolamai į jo rankas patekusią katalikų kardinolo Gibbons knygą „The Faith of Our Fathers" (Mūsų tėvų tikėjimas), jis pereina katalikybėn ir tampa uoliu jos išpažinėju gyvenime. Savo pasiryžime dar sustiprėjo, sužinojęs, kad ir jo tėvas buvo slapta tapęs kataliku.

Vis dėlto Julien pergyveno religinę krizę, nežiūrint to, kad jis jau 5—6 metų amžiaus buvo išgyvenęs gilų Dievo buvimo jausmą, stebėdamas žvaigždėtą dangų, nežiūrint ir savo noro, tapus kataliku, stoti vienuolynan. Išgyvenęs jau nevieną religinės ekstazės ir laimės valandėlę, turėdamas 18 m. amžiaus, pirmą kartą besiklausydamas Bethoveno Devintosios simfonijos, jis patyrė religiniams išgyvenimams panašių jausmų. Jam kilo klausimas: jei muzika sukelia tokius išgyvenimus, ar religija yra būtina? Jis ėmė tolti nuo katalikybės bei bendrai religijos ir tuo pačiu domėtis religiniais Indijos mąstytojais ir budizmu.

Po Pirmojo pasaulinio karo keleriems metams išvyko į JAV-es studijuoti literatūrą ir kalbas. Grįžęs Prancūzijon, atsidavė literatūrinei kūrybai prancūzų kalba. Parašė visą eilę beletristinių kūrinių.

Lemiamos įtakos šiam rašytojui padarė katalikų mistikės šv. Kotrynos Genuietės (1447—1510) nedidelė knyga „Traite du Purgatoire" (Traktatas apie skaistyklą; originaliai parašytas italų kalba). Ją perskaitęs, 1939 m. jis vėl grįžo katalikybėn (ir yra likęs įsitikinusiu kataliku iki šių dienų).

Antrąjį pasaulinį karą Green praleidžia JAV-ėse, kur radijo bangomis ir raštais stiprino prancūzus nacių okupuotame jų krašte. Po karo vėl grįžo Prancūzijon ir atsidavė literatūrinei kūrybai.

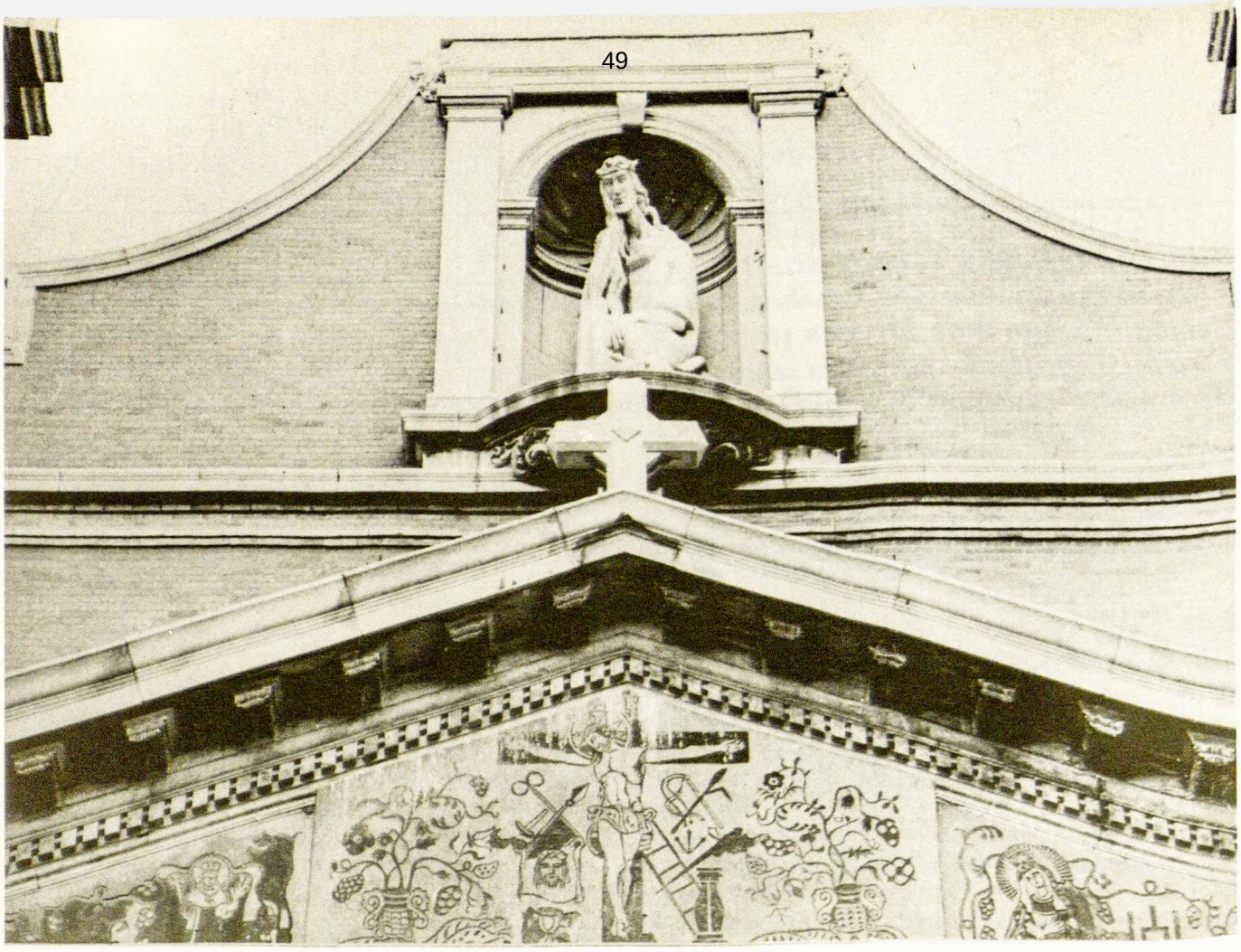

Jonas Kuprys

Dienoraštis

Iš visų Julien Green kūrinių labiausiai pagarsėjęs yra jo daugelį metų rašytas dienoraštis „Journal". Žymi prancūzų Plon leidykla išleido šio dienoraščio devynis tomus; kiekvienas skirtingu pavadinimu, po 300—400 puslapių. Tai vienas įdomiausių dienoraščio žanro kūrinių. Šiame veikale skaitome apie jo didelę meilę Šv. Raštui, religinei knygai ir bendrai literatūrai. Ten randame jo muzikos patirtį, meilę dailės menui ir bet kur pasireiškiančiam grožiui. Iš to dienoraščio sužinome apie jo bendravimą ir pasikalbėjimus su didžiaisiais mūsų šimtmečio rašytojais, kunigais bei vienuoliais. Dienoraštyje jaučiamos jo reakcijos ir atgarsiai į II Vatikano Suvažiavimo reformas, o drauge ir jo susirūpinimas Bažnyčios ateitimi bei jos likimu.

Šiame dienoraštyje autorius labai atvirai pasisako apie save, sunkias kovas su savo kūnu, maištaujančiu prieš dvasią, savo baimes ir rūpesčius, savo mistinius išgyvenimus ir nepaprasto originalumo sapnus. Tai nepaprastai įdomios asmenybės, jos vidinio pasaulio biografija. Jo dienoraščiu remiantis būtų galima atskirais straipsniais žvelgti į jo dvasios pasaulį. Skaitytojas yra gundomas vis iš naujo grįžti prie to dienoraščio ir kiekvieną sykį surasti vis naujų, pirmais skaitymais nepastebėtų įdomybių.

Nenuostabu, kad šis dienoraštis verčiamas į kitas kalbas. Atrinkus pačias gražiausias vietas, 1972 m. Varšuvoje buvo išleistas 795 puslapių Julien Green „Dziennik" (Dienoraštis), lenkų kalba.

Pagaliau, įvertinant jo kūrybą, o ypač jo dienoraštį, Julien Green buvo pakviestas tapti Prancūzų Akademijos nariu 1971 m. birželio 3 d.

Meilė Šv. Raštui

Iš Julien Green dienoraščio sužinome, kad Šv. Raštas yra jo pirmoji gyvenimiškoji knyga, kurią jis skaito daugiau ir dažniau už visas kitas knygas. Jis net išmoko hebrajų ir graikų kalbas vien tik tam, kad galėtų skaityti Šv. Raštą originaliose kalbose, tuo būdu tiksliau ir giliau suprasdamas patį tekstą.

Jo dienoraštyje yra tiek daug pasisakymų ir užuominų apie Šv. Raštą, kad čia atrinksiu tik kai kuriuos svarbesnius.

1926 m. balandžio 12 d. jis rašo: „Biblijoje ieškosiu savo tiesos. Kaip mano gyvenimas besiklostytų, jis niekada nesišalins nuo šios knygos įtakos", nes (kaip jis rašo porą dienų vėliau) „tikroji Biblijos tema — nuo abiejų Testamentų pradžios iki galo — yra meilė. Toji meilė žadindavo pranašus ir nukryžiavo Dievą. Dievo rūstybėje visada glūdi meilė, godi meilė, kuri, bet kuria kaina nori tą mylimą tautą iškelti į aukštumas..."

1928 m. spalio 6 d. jis teigia: „Noriu iš naujo pradėti kas vakarą, kaip seniau, skaityti Bibliją, nors tas skaitymas ir būtų man silpna pagalba prieš pagundas... (šis skaitymas) bent duos man geresnių dalykų ilgesį".

Išgyvendamas sunkias kūno pagundas, 1928 m. lapkričio 1 d. jis skundžiasi: „Man atrodo, kad jaučiu širdyje tam tikros rūšies pragarą. O tačiau kokiu aidu suskamba manyje mažiausias Evangelijos žodis".

Biblijoje ieškosiu savo tiesos.
Kaip mano gyvenimas besiklostytų, jis niekada nesišalins nuo šios knygos įtakos...
Tikroji Biblijos tema... yra meilė.
Toji meilė žadindavo pranašus ir nukryžiavo Dievą".

Julien Green

1934 m. lapkričio 6 d. jam kyla klausimas-svyravimas, ar nereikėtų nustoti Evangelijas skaityti, jei jų skaitymu negalima nutildyti siaučiančių seksualinių audrų. Tačiau prisiminęs Evangelijoje parašytą Kristaus pasakymą „kas mane tiki, darys darbus, kuriuos aš darau, ir dar didesnius už juos" (Jon. 14, . 12), jis apsisprendžia skaityti toliau. Lapkričio 16 d. jis rašo: „Skaičiau Bibliją su didesniu dėmesiu negu paprastai... Juntu aiškiai, kad manyje vyksta gili atmaina..." (Antra vertus, jis yra sykį pareiškęs, kad Evangelijų skaitymas nepadeda, jei ją skaitąs gyvena nuodėmėje, su ja nekovodamas. Tokiu atveju, anot jo, „smegenys žodžius supranta, bet tie žodžiai lieka neveiksmingi..."

1936 m. spalio 20 d. dienoraščio autorius tvirtina: „Ilgas valandas aukoju hebrajų kalbos studijoms... Tai visų gražiausia kalba... Įsigilinau į hebraiškos Biblijos skaitymą. Jau pora mėnesių negaliu apie nieką kitą galvoti, kaip tik apie šią knygą, noriai pasiduodamas jos žavesiui... Tur būt, niekas niekada neišsems tų neišsenkančių turtų, kuriuos tik pradedame pastebėti..." Anot jo, Evangelija ir toliau rašoma kontepliatyvių sielų širdyse. Tad jos supratimas jose didėja ir kitus turtina.

1937 m. gegužės 20 d. autorius teigia: „Uoliai skaitau hebraišką Bibliją, jausdamas vis gilesnę prabangą... Šv. Raštui visada jutau didelį sentimentą. Gal jį paveldėjau iš motinos, kuri mums jį skaitydavo kasdien". Čia pat jis atsimena, kad sykį, jam esant vos penkerių metų amžiaus, viena motinos skaityta Naujojo Testamento mintis giliai įstrigo į jo atmintį.

1946 m. lapkričio 5 d. Green palygina protestantų ir katalikų skirtingą nusistatymą Šv. Rašto atžvilgiu: „protestantas moka Bibliją atmintinai (tai, žinoma, yra perdėjimas, komplimentas — A.G.), myli ją... Tarp jos ir jo yra meilės ryšys — ji tikrai yra jo Biblija, mylimiausia knyga. Gi katalikas... skaito Bibliją, to savumo ir jos gimiringumo nejausdamas..." Netaip yra su juo pačiu: Biblija jam yra sava, nuolatinė jo palydovė; pavyzdžiui, 1949 m. lapkričio 1 d. jis rašė, kad jis iš jos kasdien skaito pusantros valandos.

1967 m. Sekminių dieną jis į dienoraštį įrašo radijo bangomis išgirsto pamokslo žodžius: „Jei jūs neinate bažnyčion, jei jūsų Biblija būna užskleista, jūsų tikėjimas bus iš jūsų išplėštas — pasaulis jį išplėš".

1969 m. gruodžio 14 d. jis nusirašo posakį iš Claudel dienoraščio: „Aš klausiu Biblijos ir Biblija klausia manęs". Po jų daro tokią išvadą: „Tame glūdi mūsų tikėjimas. Jis sunkiai tegalimas aptarti, bet jį galima suprasti žodžiais, kaip šie" (suprask: aš skaitau ją ieškodamas mano gyvenimui vadovaujamos tiesos, o ji klausia, ar aš tą surastą tiesą vykdau — A. G.).

Šv. Rašto skaitymas paliečia gyvenimą. Green rašo: „Kai Bibliją skaitome nuoširdžiai, mus Dievas palenkia melstis anksčiau ar vėliau".

Savo reikšmingiausiame beletristiniame kūrinyje „Moira" šis rašytojas taip leidžia kalbėti vienam personažui apie Šv. Raštą: „Ši knyga turi tokį balsą, kokio negalima su kokiu kitu girdėtu balsu lyginti, nes tas balsas visada pasako žodį, kuris pagauna problemos esmę".

Tą pačią Biblijos įtaką gyvenimui Green skelbia savo dienoraščio antrajame tome; pavyzdžiui, kad ir taip teigdamas: „Biblija kiekvienam mūsų aktuali, kiekvienam ji turi šifruotą pasiuntinybę. Tas šifras — tai tikėjimas, kurį ji mums duoda". Kitoj vietoj jis rašo: „tik Biblija yra amžinai jauna... Ji ne tik yra jaunesnė už visas knygas, bet ir pati jauniausia, nes joje parašyta iš anksto apie visa, kas bus rašoma ateityje. Žmogus, kuris rašys po tūkstančio metų, bus jau pasivėlinęs, palyginus su ja..."

Štai dėl ko pranašiško žvilgsnio prancūzas katalikas rašytojas L. Bloy sakėsi neskaitęs dienraščių, nes visas aktualias naujienas randąs Biblijoje. Gi Julien Green savo dienoraščio antrajame tome dar konkrečiau nusako tą Šv. Rašto aktualų gyvenimiškumą: „Kiekvieną kartą, kai atverčiu Bibliją, randu tiesioginę užuominą mano gyvenimui... Šioji knyga man atrodo esanti magiška".

Jo santykį su Biblija apsako šis jo posakis: „Ji man buvo šaltinis, iš kurio gausiai esu gėręs sunkiose valandose".

(Bus daugiau)

15m. veikla

Ekumeninio ratelio 15 m. veikla — krikščionių suartėjimo idėją skleisti lietuvių visuomenėje

Daugeliu atžvilgiu svarbiausias šio šimtmečio judėjimas susiskaldžiusių krikščionių pasaulyje yra ekumeninis krikščionių suartėjimo sąjūdis. Šio sąjūdžio tikslams bei veiklai pritaria bene visos krikščionių Bažnyčių vadovybės, jų tarpe ir katalikų Bažnyčia II Vatikano suvažiavimo nutarimais. Šio sąjūdžio tikslai atitinka ir Kristaus norą, kad jo visi sekėjai — krikščionys rištųsi vienybėje.

Lietuvių išeivijoj ekumeninėms idėjoms skleisti Chicagoje yra susibūręs ekumeninis ratelis, kuris šįmet švenčia 15 metų veiklos sukaktį, 1966 m. sausio 23 d. įvyko pirmasis neoficialus pasikalbėjimas tarp evangelikų ir katalikų. Iš evangelikų pusės dalyvavo kun. Povilas Dilys ir kuratorius Eugenius Gerulis; iš katalikų pusės — kun. Kęstutis Trimakas, dr. Arūnas ir Aušrelė Liulevičiai. Buvo nutarta burti besidominčius ekumeniniais reikalais ir reguliariai susirinkti pokalbiams. Taip gimė ekumeninis ratelis.

Šio ratelio veikloje išryškėjo trys tikslai: (1) krikščioniškai draugiškoje dvasioje pažinti vieni kitus bei vieni kitų tikėjimą, (2) ekumeninę sugyvenimo idėją bei dvasią skleisti lietuvių išeivių visuomenėje viešais parengimais bei viešomis komunikacijos priemonėmis ir (3) krikščionių suartėjimo savaitėje kasmet rengti ekumenines pamaldas.

Pirmoje susipažinimo stadijoje buvo rengiami pokalbiai tarp ratelio narių. Susirinkimai buvo atviri ir kitiems. Šiuose pokalbiuose buvo pasidalinta mintimis apie Šv. Raštą, artimo meilę, Bažnyčią ir jaunimą, maldą, protestantų teologo Karl Barth idėjas, Vatikano ekumeninių reikalų vedėją kardinolą Bea ir kt.

1966 m. birželio 4 d. ekumeninis ratelis išėjo į platesnę viešumą dviem paskaitom apie Šv. Raštą. Kalbėjo kun. Vyt. Bagdanavičius, MIC, tema „Gyvasis Dievo žodis" ir Mercer universiteto profesorius kun. dr. Algirdas Jurėnas kita tema „Šv. Raštas ir modernusis žmogus" (paskaitos atspausdintos *Ateityje,* 1966, 6 ir 7 nr.).

1967 m. ekumeninio ratelio surengtame simpoziume kun. Povilas Dilys, Ema Žiobrienė, kun. Alfonsas Grauslys ir Vytautas Kasniūnas kalbėjo tema „Ką man reiškia Kristus". Vėliau visuomenei buvo parodytas ir ekumeninis filmas apie Reformaciją bei skaidrės „Krikščionių Bažnyčios 1970 m.".

Kone kasmet pasinaudota komunikacijos priemonėmis, kaip Lietuvių Televizija Čikagoje bei radijo programomis (Lietuvių Radijo Forumu, Lietuvos Aidais ir Margučiu) simpoziumais, pokalbiais bei klausimų-atsakymų forma visuomenę supažindinti su krikščioniško ekumenizmo sąjūdžio tikslais, nuotaikomis bei įvykiais.

Neužmiršta nei spauda. Ekumeniniais klausimais pirmiausia buvo imta rašyti *Laiškuose Lietuviams.* Kulminacija buvo pasiekta 1966 m. specialiu žurnalo numeriu, kuriame ekumeninėmis temomis rašė ar pasisakė vysk. P. Brazys, vysk. V. Brizgys, kun. V. Cukuras, kun. P. Dilys, E. Gerulis, kun. A. Trakis, kun. K. Trimakas ir kiti. *Ateitis* taip pat parodė išskirtiną susidomėjimą ekumeniniais klausimais ir tuo metu bent lietuvių spaudoj (nors kai kur kitose krikščioniškose tautose praktikuojamą) atvirumą 1966 m. savo puslapiuose įsteigdama evangeliko E. Gerulio vedamą skyrių „Protestanto požiūriu" (pasirodė keliuose numeriuose).

Trečioji ekumeninio ratelio veiklos sritis — kasmetinės ekumeninės pamaldos Krikščionių suartėjimo savaitėj. Tokios pamaldos yra skatinamos krikščionių Bažnyčių vadovybių įvairiuose krikščioniškuose kraštuose. Turimomis žiniomis, lietuvių išeivių tarpe tokio pobūdžio pamaldos kasmet rengiamos tik Čikagoje. Ekumeninis ratelis jas pradėjo organizuoti 1969 m., vieną sekmadienį katalikų bažnyčioj (paprastai lietuvių jėzuitų koplyčioj), kur pagrindinį pamokslą pasako evangelikas kunigas, o sekantį sekmadienį — evangelikų bažnyčioj, kur pamokslą pasako katalikas kunigas.

Lietuvių išeivijoje kad ir geros idėjos paprastai tik pamažu prigyja. Šio ekumeninio ratelio reikšmė išryškėja suvokus, kad jame yra susibūrę asmenys, kurie bene vieninteliai visame pasaulyje lietuvių krikščioniškai visuomenei organizuotai skleidžia krikščioniškojo suartėjimo idėjas.

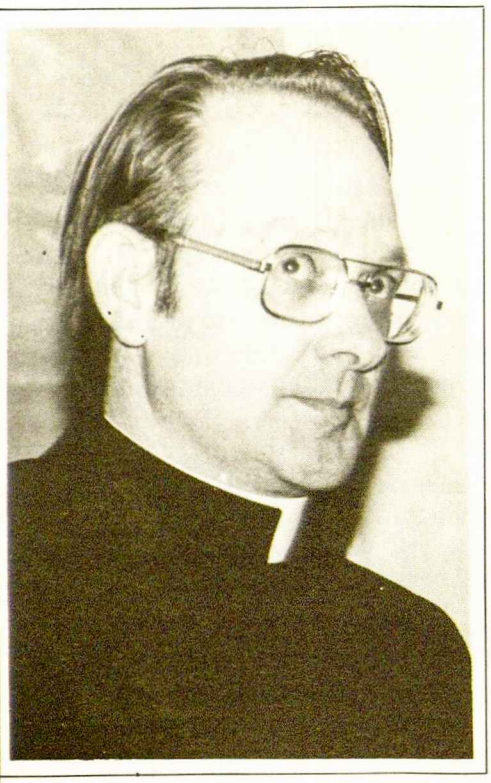

Jonas Kuprys

Kristaus prašymas pildosi: „Tėve, kad jie būtų viena..." Katalikų kunigo žodis evangelikų kunigo sukaktyje

1980 m. lapkričio mėn. evangelikų reformatų kunigui Povilui Diliui sukako 75 m. amžiaus ir 50 m. kunigavimo. Tų sukakčių paminėjimo pamaldose evangelikų reformatų bažnyčioje Chicagoje dalyvavo ir žodį pasakė kun. Kęstutis Trimakas. Tai lietuvių išeivijoje bene pirmas kartas, kad tokiose pamaldose dalyvautų ir žodį pasakytų katalikų kunigas. Žemiau spausdinamas to žodžio tekstas.

Jauku, artima ir sava... Čia su jumis, jūsų tarpe, ypač šalia jūsų, kunige Povilai, man yra jauku, artima ir sava... Matau — atsiveria durys, girdžiu kvietimą; juntu artumo dvasią su jumis.

Kitaip buvo prieš 36 metus. Tada, artėjant Raudonajai Armijai, pasitraukus iš Lietuvos, su mama ir broliais atsiradau Vokietijoje — Memingene. Buvau 14 metų. Sekmadienį ieškojau katalikų bažnyčios nepažįstamam mieste. Radęs gotiško stiliaus bažnyčią, įėjau į vidų. Žmonės giedojo. Iš apeigų suvokiau, kad tai ne katalikų. Pasijutau labai svetimai..., nors žmonės giesmėmis garbino Dievą.

Praėję yra 36 metai. Pasikeitė oficialūs priešiški nusistatymai tarp krikščionių. Ėmėm žiūrėti į tai, kas mus esminiai jungia...

Daugiau negu nusistatymai, žmogaus nuotaikas keičia sutikti, pažinti, bendrauja asmenys. Iš visų sutiktų asmenų kitų krikščionių atžvilgiu teigiamiausiai mane paveikė kun. Povilas Dilys.

Rankoje laikau jo laišką man — pirmąjį, prieš 15 metų. Šiltais žodžiais jis kvietė mane, o per mane ir kitus katalikus, susitikti su juo ir kitais evangelikais pasikalbėti krikščionių suartėjimo reikalais. Susitikom ir užmezgėm pokalbį.

Daugiau negu žodžiai mane paveikė jo tikėjimas, jo gyvenimo orientacija. Tiksliausiai tą orientaciją jis išreiškė 1967 m. Chicagoj viešai kalbėdamas klausimu, ką jam reiškia Kristus. Jis teigė: „Jėzaus Kristaus asmenybėje mes randame žmogaus tikrąjį veidą. Viskas išeina iš Dievo; viskas eina pas Dievą; viskas Dievo valia. Jėzaus Kristaus egzistencija reiškia semti iš Dievo, iš to tikrojo gyvenimo šaltinio, galvoti Dievo, o ne žmogaus kategorijomis... toks Viešpats yra mūsų gyvenimas..." (*Laiškai Lietuviams,* 1967, 5 nr., 171 psl.).

Dievas yra viskas. Kristus yra įkūnytas Dievo Žodis. Kiti yra broliai ir seserys... Iš tos perspektyvos kun. Povilas Dilys žvelgia į visa; žvelgia ir į mus (iš jo požiūrio) *kitus* krikščionis.

Manęs nereikia įtikinti, kokie gali būti ar yra (iš mano požiūrio) *kiti* krikščionys. Aš matau kun. Povilą Dilį. Jei aš esu čia, tai dėl jo ano laiško ir kvietimo. Jei aš čia jūsų tarpe jaučiuosi jaukiai, savai ir artimai, tai didele dalimi atsitiko jo dėka.

Tačiau galutinai viską veskime į pačią Versmę, į pačią Gelmę, visko Pradžią, Prasmę ir Tikslą. Viskas taip atsitiko per Jėzų Kristų dėl to, kad Jo prašymas pildosi: „Tėve, kad jie būtų viena..."

Taip, Tėve, kad mes visi per Kristų **būtume viena** Tavyje, kad Tau būtų visa garbė!

Evangelikų kunigo klausimai:
Blogis ir laisvė gėriui,
tikėjimas ir tautybė,
santykiai tarp Bažnyčių.

Jonas Kuprys

Savo 50 m. kunigavimo ir 75 m. gyvenimo sukakčių pamaldose 1980 m. spalio 12 d. Chicagoje kun. Povilas Dilys aptarė keturius didžiuosius klausimus savo gyvenime.

Pirma: Iš kur yra blogis? Kas blogio šaltinis? Mums negalima klausti, iš kur yra blogis. Mums reikia priimti jį kaipo faktą. Bet yra ranka, galybė, kuri paveikia, kad iš to blogio gali išeiti, kas gera mūsų gyvenime — ir tai mylinčiojo Dievo ranka.

Antras — laisvės klausimas. Priėjau prie išvados, kad mes esame pašaukti būti laisvi geriems dalykams, ne blogiems. Ir kol yra valstybių, kurios to nesupranta, tol bus kova už laisvę ir tol nebus taikos pasauly.

Trečias klausimas, kuris ir dabar dar neišspręstas: santykiai tarp tikėjimo ir tautybės. Ką mes statom pirma: ar tikėjimą į Kristų, ar tautos kraujo šauksmą? Neturiu atsakymo, kas eina pirmiau: ar meilė tėvynei — Lietuvai, ar meilė tikėjimui.

Ketvirtas — labai svarbus klausimas: santykiai tarp Bažnyčių. Ilgus metus tuoj po to, kai pasidariau kunigu, galvojau apie tą klausimą. Ten, Vilniuje, 1926 m. buvo sušauktas visų lenkų evangelikų suvažiavimas. Jau tada galvojau apie vienybę. Jau tada pradėjau galvoti truputį ekumeniškai. Per tuos didelius metus aš pradėjau matyti, kad reikia žiūrėti plačiau, žiūrėti į vertybes, kurias turi ir kitos Bažnyčios. Visuomet man buvo sunku žiūrėti į lietuvių visuomenę, kad yra nesusipratimas tarp krikščionių. Todėl vis žiūrėjau, kaip ir Visser t'Hooft yra pasakęs: „Klaidinga sakyti *‚mano* Bažnyčia'. Yra tik viena Bažnyčia: *Kristaus* Bažnyčia". Esame viename laive. Tada ir pradėjau žiūrėti kitomis akimis į vertybes. Ir dėkoju Dievui, kad klimatas pasikeitė. Todėl didžiausias dalykas, kad šiame įvykyje kun. dr. Kęstutis Trimakas iš šios sakyklos galėjo prabilti Dievo žodžiais į mus.

Algimantas Kezys

Chicagos ekumeninio ratelio susirinkimo dalyviai. Vidury sėdi ratelio iniciatoriai evangelikų kun. Povilas Dilys ir katalikų kun. Kęstutis Trimakas. Už jų stovi kuratorius Eugenius Gerulis ir kun. Gediminas Kijauskas.

laiškai

Jubiliejiniai sveikinimai iš Sao Paulo, Brazilijos

Nuoširdžiai sveikiname Jubiliejaus proga Viktorą Petkų ir visus už ištikimumą idealams įkalintus, kenčiančius ir persekiojamus. Meldžiame Viešpatį jiems šviesos ir jėgų. Dvasios vienybėje esame visuomet su jumis.

Taip pat sveikiname visus laisvam pasaulyje esančius: Federacijos vadą, vyriausią valdybą, Sendraugių, Studentų, Moksleivių, Jaunųjų ateitininkų centro valdybas ir narius, Federacijos Tarybą ir begimstančius Akademikus. Linkime visiems Dievo palaimos ir ištvermingo darbo krikščioniškuose ir lietuviškuose baruose. Ir mes čia, tolimoje Pietų Kryžiaus šalyje stengiamės tiems patiems idealams tarnauti. Garbė Kristui!

Milda Remenčiūtė,
Moksleivių pirmininkė
Aleksandras Valavičius,
Studentų pirmininkas
Sandra Saldytė,
Moksleivių globėja
Lucija Jodelytė-Butrimavičienė,
Sendraugių atstovė
Kun. J. Šeškevičius-Dėdė Juozas,
Dvasios vadas

Nuotraukos iš „Gamtos draugo" ekskursijų

Siunčiu žadėtas nuotraukas. Tai moksleivių ateitininkų „Gamtos draugo" ekskursijų Nemunu 1934 ir 1935 m. nuotraukos. Kadangi anais metais moksleivių ateitininkų veikimas gimnazijose buvo uždraustas, tai ekskursijai pasirinko „Gamtos draugo" vardą. Ekskursijos išplaukdavo iš Kauno.

Anais metais (1932—1936 m.) arkivyskupo M. Reinio buvau prašytas talkinti, globoti Marijampolės Suv. Kalvarijos ateitininkams. Su jais ir vykdavau atostogų metu paekskursuoti.

Įdomūs būdavo susirinkimai draudimo metu; dažnai kaimuose ar gamtos prieglobstyje.

Kun. P. Ragažinskas
Sao Paulo, Brazilija

Atsiųstos nuotraukos spausdinamos šiame jubiliejiniame „Ateities" numeryje. — Red.

Pasityčiojimas iš Sartre ar likimo mįslė?

Sveikinu *Ateitį!* Kaskart gerėjantis žurnalas. Tačiau 1980 m. 7 nr. „Antai" skyriuje (211 psl.), randu paragrafą, besityčiojantį iš Sartre. Tai vėl įrodymas lietuvių inteligentų nesupratimo humanistinio egzistencializmo.

Turbūt reakcingai rusų nihilizmui, Jūs maišote humanistinį egzistencializmą su nihilizmu-cinizmu. Štai ką rašo Paul Tillich, krikščionis egzistencialistas, apie nihilizmą (kurį jis vadina cinizmu):

„Modern cynics are not ready to follow anybody. They have no belief in reason, no criterion of truth, no set of values, no answer to the question of meaning. They try to undermine every norm put before them. Their courage is expressed not creatively but in their form of life. They courageously reject any solution which would deprive them of their freedom of rejecting whatever they want to reject." *(The Courage To Be,* New Haven: Yale University Press, 1952, 149—150 psl.).

Tai ne Sartre filosofija. Jis būtų teigęs, kad jie veikia bloga valia.

Sartre visas savo pastangas dėjo išlaisvinti žmogų, kad žmogus negalėtų paneigti savo atsakomybės, kurią jis turi dėl savęs ir dėl kitų, kad negalėtų sakyti „čia ne mano problema", kad negalėtų užversti savo atsakomybės ant kokio dievaičio: ant stabo, ar prigimties, ar nelaimės. Tai pagirtini tikslai. Kad jis netikėjo Dievu, mes turėtume laikyti jo nelaime, bet gerbti jo gyvenimą ir darbą.

Audrius Tadas Klimas
Cicero, Ill., JAV

Nejaugi tikrai aš tokią nesąmonę pasakiau? Rašydamas apie Sartre, neturėjau nei mažiausio noro tyčiotis iš jo, nei laikiau jo idėjas nihilistiniu cinizmu.

Trumpame komentare paties Satre citatomis nurodžiau, kad jis siekė vertybių, ypač laisvės ir atsakomybės. Deja, jos nesirėmė Dievu. Tavo laiško pastaba „Kad jis netikėjo Dievu, mes turėtume laikyti jo nelaime..." yra artokai to, ką aš norėjau pasakyti, tik ne visai. Prašau atidžiai paskaityti mano komentaro galutinį paragrafą apie Sartre: „Įsitikinęs žmogų esant ‚pasmerktą laisvei', turintį ‚nešti viso pasaulio svorį ant savo pečių', atsakingą niekam kitam, tik sau,... balandžio 15 d. tą laisvę ir atsakomybę nusinešė už mirties ribų..."

Tuose žodžiuose neįžvelgiu nei mažiausio pasityčiojimo. Aš jais išreiškiau mįslę apie likimą žmogaus, kuris juto atsakomybę — bent sau, bet Dievo neišpažino — bent žodžiais. Ar išpažino Jį tos atsakomybės jautimu ir savo darbais? Palieka mįslė, bet palieka ir galimybė, kad ir Sartre po mirties sutiko didžiadvasį gailestingą Dievą (mano tvirtu įsitikinimu — taip! Žr. sekantį komentarą apie kitą „ateistą" Erich Fromm tame pačiame žurnalo puslapyje).

Kęstutis Trimakas

Įvertinimas

Noriu padėkoti Tamstai ir visam redakciniam kolektyvui už taip puikiai redaguojamą žurnalą. O Jaunimo kongreso aprašymas buvo pats geriausias *Ateityje* (1979, 9—10 nr.).

Stasys Kasparas
Lietuvių Bendruomenės
Didž. Britanijoje
pirmininkas, Londone

veikla

SVEČIUOSE PAS DR. E. DRAUGELĮ
Sao Paulo

Vieną sekmadienio popietę Sao Paulo ateitininkai studentai ir moksleiviai aplankė dr. Eliziejų Draugelį, kuriam 1980 m. suėjo 92 metai amžiaus. Jis yra gimęs Lietuvoje ir dalyvavęs ateitininkuose nuo pat jų gimimo (taigi jau 70 metų). Maskvoje jis studijavo mediciną ir nuo jaunų dienų rūpinosi Lietuvos nepriklausomybės atgavimu.

Buvome labai maloniai dr. Draugelio, jo ponios, sūnaus ir marčios priimti. Kalbėjomės apie praeitį, apie sunkumus, kuriuos patyrė pirmieji ateitininkai.

Ponia Draugelienė mus egzaminavo, klausė, ar žinome, kas parašė ateitininkų himno žodžius, muziką, kas sukūrė ženklelį. Mes atsakinėjome, o ji mums aiškino su visomis smulkmenomis. Be to papasakojo, kaip ateitininkai Lietuvoje susirinkdavo mažuose kambariuose, kad kartais visi netilpdavo ir kai kuriems tekdavo likti lauke ir klausytis pro langą. Paaiškino, kad ateitininkų vardas kilo iš *Ateities,* o žurnalo vardo *Ateičiai* vardas paimtas iš šveicarų jaunimo laikraščio.

Įteikėm daktarui mūsų laikraštėlį „Dar kartą dar". Tas laikraštėlis buvo daktarui ir dedikuotas.

Padainavom daug visokių dainų (nelabai blogai). Visas senąsias dainas daktaras ir ponia dainavo kartu. Baigdami sukalbėjom „Tėve mūsų" maldą ir sugiedojom ateitininkų himną.

Esam dėkingi už progą susitikti su garsiu lietuviu ir mūsų organizacijos steigėju iš šio šimtmečio pradžios, turbūt vieninteliu likusiu gyvu iš anų laikų.

Sandra Saldytė

MAIRONIO KUOPA
Clevelande

1980 m. spalio 5 d. įvyko pirmasis šių metų moksleivių ateitininkų susirinkimas parapijoje mažoje saliukėje. Pradėjome malda. Linas Vyšnionis pristatė Andrių Razgaitį, šių metų antrą globėją su Nijole Balčiūniene.

Toliau sekė vasaros stovyklų atpasakojimas. Rimas Puškorius kalbėjo apie Neringos moksleivių stovyklą Vermonte, Siga Bankaitytė apie Dainavos moksleivių stovyklą ir Paulius Ramūnas apie moksleivių stovyklą Wasagoje, Kanadoje. Buvo palyginta skirtingos stovyklų programos.

Po to Lina Žiedonytė paaiškino, ką reiškia šeimyniškumo principas. Padalino mus į tris grupes, ir kiekviena grupė turėjo suvaidinti tris skirtingas šeimos situacijas, kurios gali atsitikti šeimoje. Buvo skyrybų situacija, alkoholikas šeimoje ir kai mama arba tėtė miršta ir kiti tarpusavy nesusigyvena. Po vaidinimų vyko diskusijos, ar galima šeimyniškumo principą pritaikyti prie dabartinio gyvenimo.

Nijolė Balčiūnienė supažindino su straipsniu iš Draugo, Ateitininkų skyriaus apie didelį girtuokliavimą Lietuvoje. Kalbėjome, kaip mes galime prisidėti būdami čia ir ką galime daryti savo tarpe.

Po diskusijų Linas Vyšnionis supažindino su šių metų valdyba ir metų veiklos planu. Šių metų valdyba: Linas Vyšnionis — pirmininkas, Lina Žiedonytė — vicepirmininkė, Edas Čepulis — iždininkas, Vida Kašubaitė — sekretorė, Ramūnas Balčiūnas — korespondentas, kun. Gediminas Kijauskas, S.J. — dvasios vadas, Nijolė Balčiūnienė ir Andrius Razgaitis — globėjai. Metų planas yra rengti susirinkimus vieną kartą per mėnesį, turėti Padėkos Mišias, savaitgalio susikaupimą ar rekolekcijas prieš Kalėdas, Kalėdinę popietę su pensininkais, pasidaryti savo T-marškinius ir kelias išvykas į teatrą, koncertą ar baletą. Šių metų nauji moksleiviai yra: Arūnas Apanavičius, Danius Barzdukas, Vincas Staniškis, Saulius Bankaitis ir Tauras Bublys.

Susirinkimą baigėme malda, po to sekė vaišės.

Vilija Banionytė

J. Vyšnionis

Clevelando Maironio moksleivių ateitininkų kuopos valdyba (iš kairės): pirmoj eilėj — sekr. Vida Kašubaitė, vicepirm. Lina Žiedonytė, dvasios vadas kun. Gediminas Kijauskas, S.J., globėja Nijolė Balčiūnienė, globėjas Andrius Razgaitis; antroj eilėj — pirm. Linas Vyšnionis, korespond. Ramūnas Balčiūnas, ižd. Edas Čepulis.

Visos nuotraukos P. Rukšio

„Šiaurės pašvaistės" artistai, sufleris, grimorius, ir režisierius: (pirmoj eil.) Juozas Vaikšnoras, Edvardas Umaras, Augustas Zaluba, kun. Juozas Šeškevičius, (antroj eil.) Andrius Valavičius, Robertas Saldys, I. Skurkevičiūtė, V. Tūlelis, Klaudijus, Butkus, Stasys Žutautas.

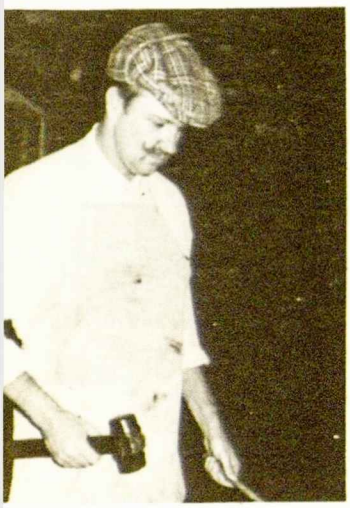

ŠIAURĖS PAŠVAISTĖ
Šv. Povilo mieste

1980 m. rugsėjo mėn. 14 d. Sao Paulo ateitininkai pastatė Naumiestiškio 3 paveikslų veikalą „Šiaurės pašvaistė". Kalvį vaidino Juozas Vaikšnoras, Joną — Stasys Žūtautas, Svečią — Andrius Valavičius, Mokytoją — Robertas Saldys, Kleboną — Eduardas Umaras, Jiezonį — Augustas Zaluba, Sekretorių — Klaudijus Butkus. Tai buvo vienintelis lietuviškas vaidinimas 1980 metais Sao Paulyje. Artistų tarpe buvo du vyresnieji, trys studentai ir du moksleiviai. Sufleriavo I. Skurkevičiūtė. Režisavo Dėdė Juozas. Vaidintojai pagal mūsų sąlygas savo roles atliko gerai. Publikos tikėjomės daugiau. Parengimo pelnas apmokėjo dainorėlio išleidimo išlaidas, be to, dar galėsim išleisti ateitininkų 70 m. jubiliejui skirtą *Mūsų Lietuvos* specialų numerį. Jubiliejiniai metai eina į galą. Atsisakėme nuo sumanymo pastatyti tais metais dar vieną vaidinimą. Jubiliejaus minėjimą baigėme advento Mišiomis ir agape.

„Kalvis" *Juozas Vaikšnoras*

„Jonas" *Stasys Žutautas*

„Mokytojas" *Robertas Saldys*

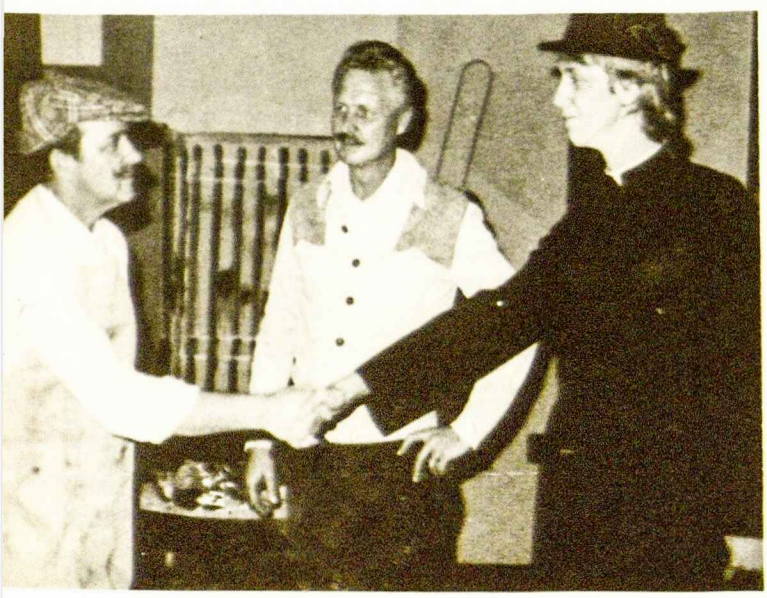

Susitinka kalvis (J. Vaikšnoras) su klebonu (E. Umaras). Stebi Jiezoni (A. Zaluba).

Mokytojas (R. Saldys) tariasi su Jonu (S. Žutautas).

STUDENTŲ ATEITININKŲ SUVAŽIAVIMAS

Rėda Ardytė

Studentų Ateitininkų Sąjungos pirm. Edis Razma sąjungos suvažiavime duoda pranešimą apie centro valdybos veiklą. Šalia sėdi to suvažiavimo pirm. Andrius Razgaitis.

1980 m. spalio mėn. 11—12 dienomis, Clevelande Lietuvių Namuose įvyko Studentų Ateitininkų Sąjungos metinis suvažiavimas. Šiam suvažiavimui pirmininkauti buvo pakviestas Andrius Razgaitis. Suvažiavimas buvo pradėtas tradiciniu vėliavos įnešimu ir malda. Pirmoje suvažiavimo dalyje buvo išklausyti dalyvavusių draugovių pranešimai. Šiuose pranešimuose ryškėjo dvi pagrindinės draugovių veiklos problemos: sunku rasti daugumai tinkamą laiką sėkmingam susirinkimui ir sunku suburti draugovės narius gausiems susirinkimams.

SAS centro valdybos pranešime buvo paliesti praėjusių metų suvažiavimai, veikla ir pateiktas veiklos planas sekantiems metams. Rena Vyšnionytė SAS centro valdybos iždo pranešime minėjo apie nelengvą iždo stovį. Finansiniai reikalai tvarkosi labai sunkiai, suvedant galus su galais tik su dideliu vargu. Čia taip pat ji pranešė, kad SAS centro valdyba įsteigė SAS Fondą, kurio paskirtis bus remti studentų ateitininkų veiklą, projektus, suvažiavimus, o taip pat finansinės paramos reikalingus studentus. Šis fondas įgalins suruošti turiningesnius suvažiavimus, didinti skaičiumi ir apimtimi ateitininkų projektus, gausesnį ateitininkų dalyvavimą įvairiuose kursuose ir suvažiavimuose. Aišku, kad gausesni suvažiavimai, kursai yra labai reikalingi ugdyti tamprius draugystei ryšius lietuvybės darbuose. Dėl to ši finansinė parama yra be galo svarbi. Pradžia šiam fondui jau yra, aukų jau susilaukta, ir suvažiavimas pareiškė dėkingumą tiems sendraugiams, kurie tą centro valdybos rūpestį suprato ir sukojo. Pabrėžtina, kad tik šio fondo palūkanos bus skiriamos SAS veiklai remti, neliečiant pagrindinio kapitalo. Centro valdyba ragino draugoves nuolatos pranešti SAS Edžiui Razmai draugovių ir moksleivių kuopų narių adresų sąrašus.

Po „Gintaro“ valgyklos savininkų gražiai suruoštų pietų, suvažiavimo programa buvo tęsiama diskusinėse grupėse. Čia buvo svarstoma kandidatų programos, draugovių veiklos programos ir statuto pakeitimo pasiūlymai. Surašius pasiūlymus, čia pat buvo sustatyta ir vakaro programa, įgalinusi visus suvažiavimo dalyvius kartu pabendrauti.

Sekmadienio programa pradėta Clevelando Dievo Motinos parapijos bažnyčioje šv. Mišiomis. Čia suvažiavimo dalyviai buvo labai maloniai sutikti šios parapijos klebono kun. G. Kijausko. Savo pamoksle kun. Kijauskas pagyrė mūsų nuveiktus darbus ir ragino toliau dirbti lietuviškoje veikloje.

Po šv. Mišių ir kavutės suvažiavimo programoje buvo pasiūlymų svarstymai ir nutarimai. Stipriausiai svarstomi buvo kandidatų programos pakeitimų siūlymai. Vieni pasisakė už senosios programos išlaikymą. Ši programa susideda iš trijų temų ir dviejų bruožinių santraukų parašymo, kursų lankymo ir egzaminų. Kiti siūlė naują programą, kandidatai turėtų lankyti kursus, rašyti bruožines santraukas ir rašinius iš anksto nustatytomis temomis ir laikyti egzaminus, kuriuose žodžiu gintų savo parašytas temas ir bruožines santraukas. Kursų prelegentai sudarytų egzaminų komisiją. Suvažiavimo nutarime buvo palikta centro valdybai perimti šią kandidatų programą ir formuluoti atsižvelgiant į abu siūlymus.

Pakeitimai statute nebuvo esminiai. Buvo svarstomas SAS inkorporavimo reikalas. Pereitais metais buvo nutarta inkorporuoti SAS, kaip atskirą, nepriklausomą organizaciją. Susidarius sunkumų draugovėse sąskaitybų knygvedyboje, suvažiavimas nutarė SAS inkorporavimą atidėti neribotam laikui. Svarbus šio nutarimo motyvas buvo taip pat ir faktas, kad Ateitininkų Federacija yra inkorporuota. Tad SAS inkorporavimas sudarytų daugiau sunkumų, nei naudos.

Suvažiavimas nutarė įsigyti SAS kontrolės komisiją, kuri turėtų tikrinti SAS centro valdybos darbus du kartus į metus. Kartu į tą komisiją buvo išrinkti Zita Kripavičiūtė, Gundis Vaitkus ir Giedrė Čepaitytė. Draugovės programų

Zita Kripavičiūtė

Studentų Ateitininkų Sąjungos suvažiavime Clevelande pertraukos metu (iš kairės): Gundis Vaitkus, Danutė Balčiūnaitė, Rėda Ardytė ir Paulius Staniškis.

komitetas pateikė tris pasiūlymus, kuriuos suvažiavimas priėmė. Nutarta, kad (1) draugovės turi pasirinkti savo veiklai ilgalaikį projektą, teikti pagalbą persekiojamam broliui laiškais ir materialine parama. Yra draugovių, kurios šios rūšies projektus jau vykdo, (2) stipriau naudotis Ateitininkų Federacijos idėjomis ir pagalba, (3) draugovės turi pasirinkti temą apie moralę, o diskusijų rezultatus, suformulavus į atitinkamus rėmus ir užrekordavus atsiųsti pavasario kursams.

Senosios centro valdybos nariams sutikus vėl kandidatuoti, visi vienbalsiai buvo perrinkti naujai kadencijai. Taigi, naujos centro valdybos nariais pasilieka: E. Razma — pirmininkas, A. Kazlauskas — vicepirmininkas, D. Balčiūnaitė — sekretorė, R. Staniškytė — redaktorė, R. Vyšnionytė — iždininkė, R. Ardytė — korespondentė.

Suvažiavimo proga Lidija Balčiūnaitė ir Rėda Ardytė davo studentų įžodį.

Baigiant tenka paminėti, kad suvažiavimas buvo darbingas, atsiekti gražūs rezultatai ir išsiskirstyta su gaivia viltimi pasimatyti netrukus ateinančio pavasario kursuose.

Rėda Ardytė

AKADEMINIS SAVAITGALIS Ateitininkų Namuose

1980 m. spalio 17—19 savaitgalis Chicagoje praėjo didelio ateitininkų dinamiškumo ženkle. Penktadienio vakare Jaunimo Centro kavinėje sutiktas rašytojas Algirdas Landsbergis ir jo premijuota „Ateities" leidyklos išleista knyga. Leidyklos vedėjas dr. Kęstutis Keblys kalbėjo apie Landsbergio kūrybą, o pats rašytojas paskaitė kelias savo kūrinių ištraukas. Šią klausytojais gausią vakaronę pravedė poetas Kazys Bradūnais.

Šeštadienio ryte jau anksti Ateitininkų Namuose Lemonte būriavosi akademinio savaitgalio dalyviai. Rengėjų vardu sveikino Jonas Pabedinskas. Pirmoji paskaita buvo prof. Algirdo Landsbergio — jis nagrinėjo rašytojo padėtį Lietuvoje. Lietuvio rašytojo padėtį jis svarstė visam Rytų Europos kontekste, lygindamas rašytojų nuotaikas Lenkijoje, Lietuvoje ir Rusijoje. Paskaitininkas, kalbėdamas apie Lenkiją, pastebėjo, kad šiuo metu netikslu kalbėti apie disidentus Lenkijoje, nes dabar „disidentai" susirinkę partijos centriniam komitete, kadangi jie vieninteliai su tautos nuomone nesutinka. Paskaitininkas taip pat pastebėjo, kad Lietuva gausi pogrindine spauda, tačiau grožinė literatūra sudaro jos mažą dalį. Didelis kontrastas šiai padėčiai yra Lenkija, kur rašytojai pogrindžio spaudoje jau pasirašo savo pavardes, o ne slapyvardes. Po paskaitos kilusiose diskusijose buvo daug kartų grįžtama prie Lenkijos.

Tuoj pat po pietų įvyko įdomus pranešimas, kaip lietuviai informuojami apie užsienio lietuvių gyvenimą. Po karo informacija buvo labai skūpi. Paskutiniu metu dalykai kiek pagerėję, bet dar ir dabar Lietuvoje gyvenančiam labai sunku pilnesnį užsienio lietuvių gyvenimo vaizdą susidaryti.

Dar naujų klausytojų atvažiavo išgirsti poeto Tomo Venclovos paskaitos apie lietuvį valdininką. Jis savo paskaitą dalino į dvi dalis — pirmojoje jis bandė būti velnio advokatu, kuris teisins gana kenksmingą valdininko veiklą tuo, kad daug geriau, kad valdininkai yra lietuviai, o ne rusai. Kaipo velnio, advokatas, jis iškėlė Basanavičiaus ir vyskupo Valančiaus pavyzdžius, kurie daugiau Lietuvai gero padarė su caro valdžia bendradarbiaudami, negu tie, kurie nieko bendro su valdžia nenorėjo turėti. Antrojoje paskaitos dalyje Venclova žvelgė į tuos kelius, kuriais gali eiti lietuvis valdininkas. Vienas kelias: nepakėlimas nuolatinės naštos ir daromų moralinių kompromisų ir savęs susinaikinimas alkoholiu. Antras kelias: užmiršimas savo pradinių gerų norų ir susikaupimas prie savo gerovės puoselėjimo. Trečias

Jonas Kuprys

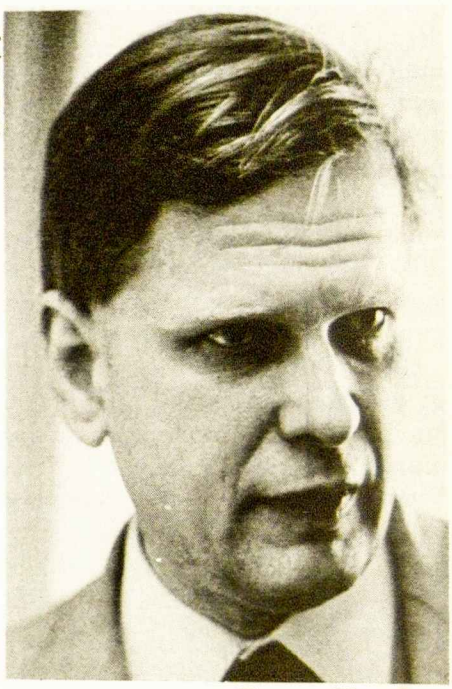

Tomas Venclova

Jonas Kuprys

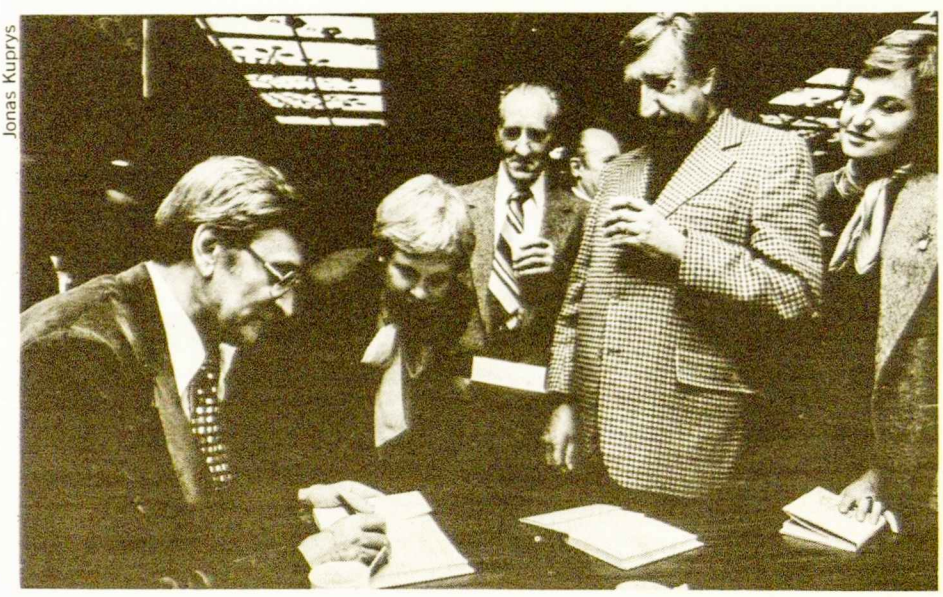

Algirdas Landsbergis pasirašo savo knygoje Muzika įžengiant į neregėtus miestus, *akademinio savaitgalio vakaronės metu.*

kelias: nežiūrint visų pavojų einant su velniu obuoliauti, vis tiek bandymas puoselėti nors ir luošą lietuvišką kultūrą, bandyti daryti visa, kad lietuvių tauta išliktų ir taip sunkiose sąlygose. Paskaitininkas iškėlė naujo sovietinio asmens — žiurkės tipą. Tai žmogus, kuris taip prie sistemos prisitaikęs, kad jis nebegali laisvėje gyventi. Ir jam gaila konstatuoti, kad šių žiurkių nuošimtis kasmet vis didėja. Po paskaitos išsivystė labai gyvos diskusijos, kuriose paskaitininkas dosniai dalinosi su klausytojais naujomis įžvalgomis.

Tą patį vakarą Jaunimo Centre įvyko *Ateities* metinis vakaras, kuris praėjo pakilioje nuotaikoje. Vakaro metu įteiktos *Ateities* premijos. Programą atliko Lemonto jaunų dainininkų grupė, vadovaujama Rasos Šoliūnaitės. *Ateities* vakaro pasisekimu rūpinosi rengimo komitetas, vadovaujamas Vytauto Šoliūno.

Sekmadienio rytą vėl anksti rinkomės Ateitininkų Namuosna išgirsti kun. Kazimiero Pugevičiaus paskaitos apie tikinčiojo lietuvio padėtį Lietuvoje. Jis paskaitai pasirinko originalų būdą: jam statytus klausimus atsakė paskaitydamas ištraukas iš Lietuvos pogrindžio spaudos. Šiose ištraukose girdėjosi didelė drąsa ir gilus įsipareigojimas.

Ateitininkijos septyniasdešimties metų sukakties proga buvęs Ateitininkų Federacijos vadas dr. Petras Kisielius tarė žodį akademinio savaitgalio dalyviams.

Savaitgalis baigtas šv. Mišiomis, kurias netoli esančioje seminarijos bažnyčioje koncelebravo kun. K. Pugevičius, kun. dr. V. Rimšelis, MIC, ir kun. dr. K. Trimakas. Pamokslu į susirinkusius prabilo kun. dr. V. Rimšelis.

Akademinis savaitgalis džiaugėsi ne tik dideliu dalyvių skaičiumi, įdomiais kalbėtojais, bet taip pat ir spalio mėnesio malonia saule. Dalyviai skirstėsi kelionei į namus, linkėdami greito pasimatymo vėl Ateitininkų Namuose.

A. L.

Jonas Kuprys

Akademinio savaitgalio metu prie Ateitininkų namų susitiko V. Orvidienė, A. Grincevičienė, F. Mackevičienė, M. Kuprienė, V. Sklerienė, Alenskienė, D. Augiūtė, Č. Grincevičius, kun. V. Rimšelis, J. Sklerys, Alenskas.

KRISTUS DUONOJ
Pas Los Angeles studentus

Po malonių atostogų ir stovyklų prasidėjus mokslo metams, Los Angeles studentai ateitininkai 1980 m. spalio 26 d. susirinko Polikaičių namuose, kur buvo vaišingai priimti. Susirinkimą pradėjo A. Mičiulytė, paskaitydama ištrauką iš Šv. Rašto. Diskusijomis aiškinomės temą ,,Kaip mes suprantame Kristų per duonos laužymą". G. Grušas painformavo apie artimiausius ateitininkų organizacinius reikalus, o V. Polikaitytė, paįvairindama susirinkimo eigą, pravedė įdomų žaidimą (herbo), pareikalavusį prisiminti daugelį bendro lavinimosi žinių. Turėjome išvardinti žymius žmones, kuriuos dėl jų atliktų darbų gerbiame arba nekenčiame. Reikėjo pasisakyti, ką norėtume savyje pakeisti ir ko savo aplinkoje negalime toleruoti, pavyzdžiui: žmonių kankinimas, žiaurus elgesys su vaikais, naivumas, apatija, nesiskaitymas su kitų nuomone.

Lapkričio 16 d. vėl susirinkome pas Polikaičius, kur aiškinomės, diskutavome ir pildėme atsiųstą Studentų Ateitininkų Sąjungos centro valdybos anketą, atsakydami į joje nurodytus klausimus.

Rita Bureikaitė

CHICAGOS STUDENTAI
Rūpinasi disidentais

1980 m. lapkričio 14 d. kun. K. Trimakas malda atidarė Chicagos studentų ateitininkų susirinkimą Jaunimo centre. Visi prašė Dievo paramos padėti žmonėms Sovietų Sąjungos kalėjimuose ir psichiatrinėse ligoninėse. Taip ir pradėjom susirinkimo temą. Toliau kun. Trimakas visiems papasakojo, kaip Sovietų Sąjungos psichiatrija yra sovietų politinei naudai palenkta. Politinis disidentas neretai diagnozuojamas šizofreniku ir kartais yra „gydomas" stipriais vaistais. Jei kas yra nusistatęs prieš

partijos organizaciją, tam atviras kelias į psichiatrinę ligoninę. Tautiniu pasipriešinimu „susirgę“ yra ukrainiečiai ir lietuviai. Kitos priežastys atsidurti psichiatrinėje ligoninėje — religinis nusistatymas, prašymas emigruoti ir prašymas savo tautao sociopolitinių teisių. Sveiki žmones, atsidūrę psichiatrinėse ligoninėse, nežino, kiek laiko jie išbus ten, dažniausiai iki tol, kol „pasitaisys“, t.y. atsiims savo antisovietinius nusistatymus ir pasirašys, kad jie klydo. Paleisti žmonės vėl gali būti suimti ir pasiųsti į psichiatrinę ligoninę. Nijolei Sadūnaitei neteko būti psichiatrinėje ligoninėje — ją pasodino tiesiai į kalėjimą. V. Petkus buvo laikinai patalpintas į Kauno ligoninę.

Po faktų pilnos paskaitos kiekvienas studentas pasirinko vieną lietuvį kalinį ir užsirašė jo adresą. Jis turės. parašyti į Lietuvos informacijos centrą, sužinoti daugiau apie šį kalinį, ir parašyti jam laišką. Taip darydami norime stiprinti kalinius ir parodyti Sovietų Sąjungai, kad mes nepamiršim žmogaus, kuris turi sėdėti kalėjime, kadangi platino Kroniką ar įmetė Stalino paveikslą į upę.

Nida Misiulytė

JOLANTA MALERYTĖ „Ateities“ viešnia Chicagoje

1980 m. lapkričio 1—2 d. Chicagoje lankėsi jauna poetė Jolanta Malerytė iš Izraelio. Ji buvo atvykusi su „Anachnu kaim“ šokių ir dainų ansambliu, gastroliuojančiu JAV-ių, Meksikos ir Kanados didmiesčiuose.

Jolantos Malerytės poezija jau buvo spausdinta *Draugo* kultūriniame priede, *Aiduose* ir *Ateityje*. *Ateities* jaunimo konkursuose ji yra laimėjusi pirmąsias poezijos premijas 1976, 1977, 1978 ir 1979 metais. Laiške *Ateities* redakcijai ji rašė: „Manau, kad mano poezija bus kaip tiltas, jungiąs mane su lietuviškąja išeivija“ (*Ateitis,* 976, 9, 317).

Lydima *Ateities* vyr. redaktoriaus Kęstučio Trimako, Jolanta aplankė čikagiškę „Lietuvą“. Jai ypatinga įspūdį paliko Jaunimo centras. Ji net susijaudino, matydama jaunus lietuviukus mokantis šeštadieninėje lituanistinėje mokykloje. Susitikus su poetu Kaziu Bradūnu, vienu iš *Ateities* knygų leidyklos redaktorių, ji tarėsi dėl savo eilėraščių rinkinio išleidimo. Lapkričio 1 d. vakare ji susitiko su *Ateities* redakcijos nariais bei būriu jaunimo.

Jolanta su tėvais (tėvas — žydas, motina — lietuvė) iš okupuotos Lietuvos emigravo į Izraelį 1974 m. Ji ruošėsi 1980 m. gale laikyti baigiamuosius klasikinių kalbų egzaminus. Dėl ypatingų gabumų jai siūloma kalbų studijas tęsti doktoratui įgyti ir tapti universiteto profesore Izraelyje. Tačiau ji yra pasiryžusi po egzaminų persikelti į Vancouverį, Kanadą, kur šiuo metu gyvena jos tėvai.

„Anachnu kaim“ ansamblis, kuriam Jolanta priklauso, buvo įsteigtas Vilniuje, vėliau atgaivintas Izraelyje. Jis yra gastroliavęs įvairiuose kontinentuose. Ansamblio sudėty — 12 muzikantų orkestras, 30 su viršum dainininkų choras ir 50—60 šokėjų grupė. Keliolika ansamblio dalyvių yra emigrantai iš okupuotos Lietuvos.

Prieš keletą metų šiam ansambliui čia besilankant Chicagoje, dalyviai iš Lietuvos buvo susitikę su vietiniais lituviais. Šį kartą apie jų atvykimą buvo sužinota tik lapkričio 1 d. (dėl nesenų arabų pasikėsinimų prieš žydus Paryžiuje ir kitur, saugumo sumetimais viešai spaudoje neskelbta). Chicagos Medinah Temple teatro salėj, turinčioj 4 tūkstančius vietų, ansamblio spektaklį lapkričio 2 d. vakare stebėjo gal tik vienas tūkstantis žiūrovų.

Kęstutis Trimakas

Jauna poetė Jolanta Malerytė iš Izraelio (stovi kairėj pusėj) „Ateities“ redakcijos ir Chicagos lietuvių jaunimo tarpe. Sėdi (iš kairės): Dana Juodvalkytė, Edvardas Grubliauskas, Aldona Zailskaitė, Jonas Kuprys. Stovi (iš kairės): Rimantas Žemaitaitis, kun. dr. Kęstutis Trimakas, Laura Vaičekauskaitė, adv. Saulius Kuprys (užstotas), dr. Roma Kuprienė, dr. Jonas Daugirdas ir Jolanta Malerytė.

ATEITININKŲ TARYBA
Rudens posėdyje

1980 m. lapkričio 15 d. Ateitininkų namuose, Lemonte, Ill., JAV, Ateitininkų Taryba susirinko pasitarimui, kuriame dalyvavo ir iš Washingtono atvykęs Ateitininkų Federacijos vadas Juozas B. Laučka.

Po kun. K. Trimako invokacijos ir Ateitininkų Federacijos vado žodžio Jaunųjų Ateitininkų Sąjungos vadovai dr. R. Kiaučiūnas ir J. Udrienė pateikė savo veiklos apžvalgą, ypač atkreipdami dėmesį į jaunučiams - jauniams paruoštus leidinius: dviejų metų programos „Vadovą" (projektuojamas „Vadovas" 8 metams), „Vasaros stovyklų gaires" (surinkta medžiaga) ir „Rankdarbius jauniesiems" (paruošė R. Petrusevičienė). Šios naujos ir jaunos ateitininkų sąjungos pirmosios centro valdybos darbas baigėsi. Darbas buvo atliktas labai gerai. To darbo rezultatai, šių leidinių paruošimas, geros vasaros stovyklos, jaunųjų globėjų kursai ir kt. Už tai jie buvo įvertinti visos Tarybos padėka. Šios sąjungos vadovavimą perėmė adv. L. Garbonkienė. Ji jau teikia kitus valdybos narius.

Naujoji Moksleivių Ateitininkų Sąjungos pirmininkė Rasa Šoliūnaitė Tarybos narius supažindino su naujos centro valdybos sąstatu ir jos planais: kalakursais, žiemos kursais, vasaros stovykla bei jos programa (bus specialus komitetas jai ruošti) ir kt.

Naujai perrinktas antrai kadencijai Studentų Ateitininkų Sąjungos pirmininkas Edis Razma aptarė savo sąjungos padėtį, praėjusią vasaros stovyklą, sąjungos suvažiavimą ir užsibrėžtus veiklos planus, jų tarpe ir specialų finansų fondą studentų sąjungos veiklai remti.

Ateitininkų Šalpos Fondo atstovas St. Rauckinas kalbėjo apie fondo reikalus. 1979 m. fondas išleido daugiau, negu gavo aukų. Buvo svarstomas klausimas, ar finansinė parama vienetų veiklai būtų duodama tiesioginiai Šalpos Fondo, ar per Ateitininkų Federacijos centro valdybą.

Ateitininkų Sendraugių Sąjungos pirmininkas Vytautas Šoliūnas paryškino sendraugių organizacinius sunkumus, ypač kaip sunku surasti kandidatus sudaryti naują centro valdybą.

Ateitininkų akademikų organizatorius Jonas Pabedinskas apžvelgė bandymus suburti Chicagos ir jos apylinkių akademikus ateitininkus. Bandymų rezultatai — riboti. Jis yra pasiryžęs keisti metodą: vietoj oficialesnio pobūdžio susirinkimų bandyti akademikus burti daugiau socialinio pabendravimo pagrindais.

Plačiau diskutuota, kaip paminėti *Ateities* žurnalo septyniasdešimtuosius jubiliejinius metus. Buvo nubalsuota nerengti bendros jubiliejinės stovyklos Dainavoje, bet *Ateities* Jubiliejinį Kongresą — 1981 m. Darbo šventės savaitgalį (pirmą rugsėjo savaitgalį) Chicagoje. Tuoj pat iš šiame pasitarime dalyvavusių asmenų buvo sudarytas kongreso rengimo komitetas. Taip pat buvo nutarta, kad ir *Ateities* vakaras su jaunimo konkurso premijų įteikimu bus atkeltas iš spalio 11 d. į rugsėjo 5 d. Konkurso rengimo komitetą pirmajam posėdžiui sušaukti pažadėjo Vyt. Šoliūnas. Kiti to komiteto branduolio nariai: dr. P. Kisielius, J. Pabedinskas, J. Polikaitis, E. Razma, R. Šoliūnaitė ir K. Trimakas. Buvo pasiryžta įtraukti daugiau asmenų.

K. T.

M. Borušienė

Hamiltono moksleivių kuopos kopirmininkės, R. Pleinytė (kairėje) ir A. Gedrimaitė (dešinėje) metinės šventės metu.

ŽVILGSNIS Į VEDYBAS
Los Angeles

1980 m. lapkričio 23 d. įvyko antrasis Los Angeles Vytauto Mačernio kuopos moksleivių ateitininkų susirinkimas Navickų namuose. Kažkodėl šiame susirinkime, kaip ir pirmame, nepasirodė nei vienas berniukas.

Dalia Trotmanaitė pradėjo susirinkimą malda ir susirinkusius

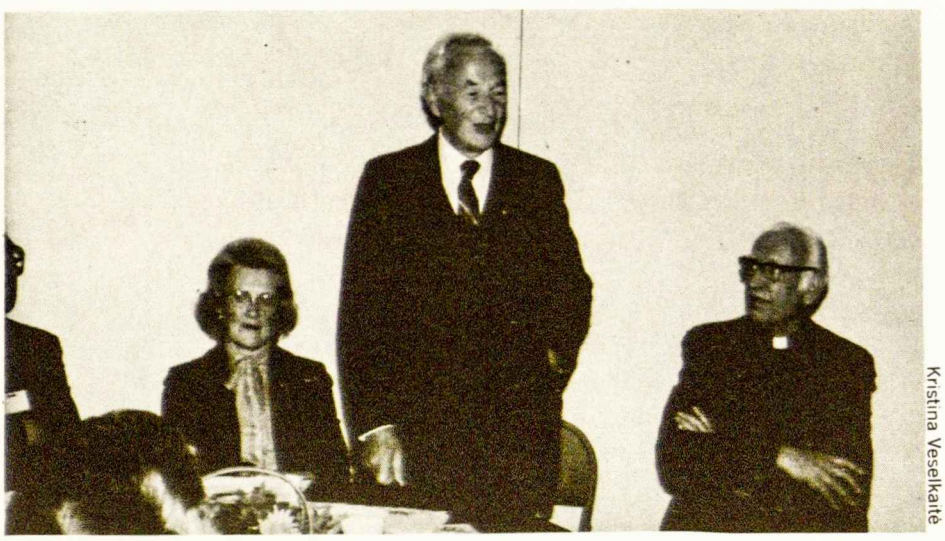

Kristina Veselkaitė

Ateitininkų Federacijos vadas J. Laučka taria žodį 1980 m. Detroito ateitininkų rudens arbatėlės metu. Šalia sėdi p. Laučkienė ir kun. V. Dabušis.

supažindino su valdyba. Ją sudaro Dalia Trotmanaitė, pirmininkė; Lina Kontrimaitė, vicepirmininkė; Audra Kontrimaitė, iždininkė; Milda Tomkutė, sekretorė - korespondentė; ir Petras Žmuidzinas, laikraštėlio redaktorius.

Mūsų globėja, Marytė Sandanavičiūtė-Newsom, vadovavo susirinkimui. Nida Brinkytė buvo paprašyta išvardinti ateitininkų principus, nes vienas iš jų — šeimyniškumas — buvo šio susirinkimo tema. Globėjos klausiami, mes atsakėm: (1) Ar kiekvienas žmogus yra laimingas, kai susituokia? (2) Ar yra problemų, kai vedusi pora pradeda gyventi kartu? (3) Ar skyrybos yra priimtos Bažnyčioje? (4) Ar komunikacija šeimoje svarbu? (5) Ar vaikai pešasi su tėvais? Diskutavome, kas sudaro gerą šeimą ir kas veda šeimas į skyrybas. Kalbėjomės, kodėl yra svarbu tekėti už. lietuvio. Ar norime, kad mūsų vaikai irgi išmoktų lietuvių kalbą ir laikytųsi lietuviškų tradicijų? Visos atsakėme teigiamai. Globėja paskaitė mums tikrą atsitikimą apie Saulių ir Rūtą, kurie, gerai nepažinę vienas kito, susituokė ir turėjo daug problemų.

Tada rašėme ‚skelbimus' ieškodamos mums patinkamiausią vyrą. Susumavus, jis turėtų būti lietuvis katalikas, mėlynų akių, blondinas, mėgstantis sportuoti, raumeningas, bet nestoras. Jis visada būtų gero ūpo, mandagus, inteligentiškas, nerūkantis, negeriantis ir nenaudojantis svaiginančių žolių. Jeigu jis dar būtų aukštas, gražus ir turtingas, tai pilnai išsipildytų mūsų svajonės.

Nors visos šios diskusijos gal buvo kiek vienpusiškos, nes neturėjome vyriškų pažiūrų, bet jos padėjo mums suprasti, kaip mes galėtumėm gerai sugyventi su kitais. Susirinkimą baigėme malda.

Kuopos narėms besivaišinant, valdyba turėjo posėdį aptarti veiklos metus. Atvykęs studentas Gintaras Grušas mums padėjo patarimais ir padrąsinimais, už ką mes jam dėkojam.

Milda Tomkutė

POKALBIS
Chicagos studentų tarpe

1980 m. lapkričio 28 d. pasaulėžiūriniame studentų ateitininkų pokalbyje pas Chicagos studentų draugovės dvasiso vadą kun. dr. K. Trimaką pradžioje buvo pasidalinta mintimis apie studentų vyrų ir mergaičių nuomones apie vieni kitus. Viešnia iš Detroito Vida Nakaitė papasakojo, kad Vitos Musonytės anketos klausimai (jau atspausdinti *Ateityje* spalio nr.). Detroito studentų ateitininkų susirinkime sukėlė tokias gyvas diskusijas kaip niekada anksčiau.

Kun. Trimakas pranešė, kad š.m. Darbo šventės savaitgalį, rugsėjo 4—7 d. Chicagoje bus ruošiamas *Ateities* jubiliejinis kongresas ir kad stengiamasi šį kongresą padaryti darbo, t.y. veiklą ir jos gaires svarstančiu kongresu. Jis prisiminė, kad ir Vida Nakaitė savo pasisakyme *Ateityje* teigė, kad jos viltys, jog IX Ateitininkų Kongresas Clevelande pagerintų ateitininkų veiklą, neišsipildė. Buvo padiskutuota, kokia programa ateinančiam kongresui būtų tinkama.

Toliau diskusijos nukrypo į mokslo šakų ir profesijų pasirinkimą, į poilsio reikalą studijų ir darbo įtampai sumažinti, į mirties prisiminimą ir kas po jos (daugelį yra teigiamai paveikę dabartinis pozityvus dėmesys mirčiai ir pomirtinio gyvenimo galimybei, kaip pvz. dr. Moodey knyga „Life After Life"). Ligoninėj mediciniška praktiką atliekąs Petras Kisielius papasakojo apie mediciniškai neišaiškinamus pagyjimus ir jam pažįstamo prityrusio daktaro tikėjimą stebuklais. Kun. Trimakas atkreipė dėmesį į kitokios rūšies stebuklus — į žmonių vidinį pasikeitimą — pvz. į Dievui artimų asmenų kitiems pasiaukojimą, jų dvasią ir darbus, kas pvz. atsispindi ir Nijolės Sadūnaitės laiškuose iš Sibiro (atspausdinti spalio nr. *Ateityje*).

Paliesta galimybė jaunimui čia paruošti radijo programas transliuoti per Vatikano radijo stotį jaunimui okupuotoj Lietuvoj.

Domui Lapkui paskaičius Kahlil Gibran „Pranašo" ištrauką apie draugystę, pasidalinta mintimis apie draugų sugebėjimą dalintis, pasidovanoti, bet ir kartu išlaikyti

Kristina Veselkaitė

Detroito jaunųjų ateitininkų globėja Birutė Bublienė kalba su Nida Černiauskaite, Dana Rugieniūte ir Vytu Rugieniu.

Detroito jaunieji ateitininkai pašnekesio metu (iš kairės): Karigaila Petrulis, Linas Udrys, Gytis Udrys, Rima Idzelytė ir Vilija Idzelytė.

savo individualumą bręstant jame.

Smagu, naudinga ir prasminga buvo visai laisvai pasikalbėti, padiskutuoti aktualiais kasdienybės ir gilesniais gyvenimo klausimais.

GREELEY
Kalba Chicagoje

Lapkričio 30 d. popietį Jaunimo Centro kavinė prisipildė klausytojais, kurie buvo susidomėję išgirsti, ką pasakys sociologas kun. dr. Andrew Greeley savo paskaitoje apie etnines subkultūras JAV-ėse. Paskaitą ruošė Chicagos skautų akademikų draugovė ir Chicagos sendraugių ateitininkų skyrius.

Greeley yra empirikas sociologas, dirbąs National Opinion Research Center Chicagoje ir dės-

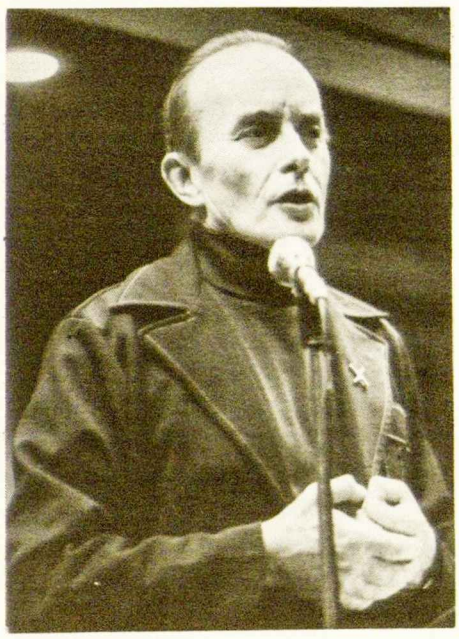

Kun. Andrew Greeley kalba lietuviams Chicagoje.

tąs Arizonos universitete. Jo paskaitos tezė: etninės subkultūros išlaikymas tautinei grupei nėra kliūtis ekonominiam pasisekimui. Savo svarstymą pradėjo apibrėždamas imigrantų į JAV sėkmę ekonominėje srityje. Pavyzdžiui, airiai ne taip labai seniai buvo skaitomi žemesniosios vidurinės klasės nariais, o 1970 dešimtmečio tyrinėjimai parodė, kad airiai vejasi žydus savo šeimų finansinėmis įplaukomis. Studijos rodo, kad imigrantui reikia apie trylika metų

Visos nuotraukos Jono Kuprio

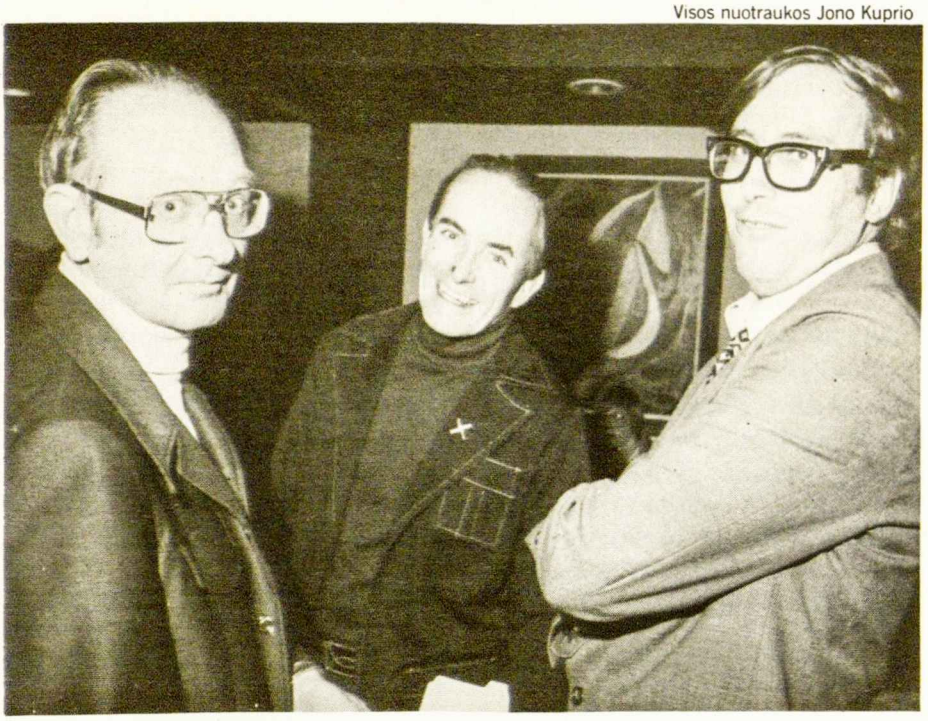

Ateities vyr. red. kun. Trimakas ir buvęs studentų sąjungos pirm. S. Girnius su kun. A. Greeley.

pasivyti čia gimusių finansines įplaukas, o imigranto vaikai uždirba apie penkiolika nuošimčių daugiau, negu čia gimusieji. Sociologas W. I. Thomas savo knygoje apie lenkus Chicagoje priėmė kaip aksiomą, neva ekonominiam imigrantų pasisekimui reikalinga atsisakyti savos kultūros. Ir dabar asimiliacionistai varo propagandą prieš ispaniškai kalbančiųjų svetimą kultūrą. Nežiūrint visos propagandos, kiekvienam aišku, kad yra išlikusios kultūrinės salos. Greeley skyrė du etniškumo tipus: sąmoningo ir pasąmoninio. Antrajam pailiustruoti pasirinko airių gėrimo būdą ir italų šeimų bendravimą. Yra aišku, kad imigrantų pasisekimui reikia, kad jie išmoktų anglų kalba gerai kalbėti (nebūtinai be akcento), kad priimtų politines vertybes ir tikėtų darbo nauda. Yra gausybė būdų, kaip etninis įvairumas apsireiškia — nuo tautinio šventojo dienos ir balsavimo už tautiečių pavardes iki sąmoningo tautinių vertybių puoselėjimo.

Po paskaitos sekė trumpos diskusijos, kuriose Greeley atsakė į adv. Laimos Garbonkienės, prof. Tomo Remeikio, kun. dr. Kęstučio Trimako ir prof. Algio Norvilo klausimus.

A.L.

Chicagos lietuviai klausosi kun. A. Greeley paskaitos.

„ATEITIES“ KONGRESAS
Pirmieji rengimo žingsniai

1980 m. gruodžio 3 d. Vyt. Šoliūnas sukvietė *Ateities* Jubiliejinio Kongreso rengimo komiteto branduolio pasitarimą. Bendrais bruožais buvo aptarta kongreso dienotvarkė, patalpos ir rengiamųjų komitetų vadovai.

Buvo pasisakyta už ilgesnį, ne vien trumpo savaitgalio kongresą. Nutarta kongresą pradėti ketvirtadienio popietę, rugsėjo 3 d., ir užbaigti pirmadienį apie pietus, rugsėjo 7 d. Programa daugiausia susidėtų iš darbo posėdžių. Iškilmingi visų dalyvių susibūrimai — iškilmingos Mišios sekmadienį, iškilmingoji akademija su paskaita, atidaromieji ir uždaromieji susibūrimai. Penktadienį — susipažinimo vakaras, šeštadienį — *Ateities* vakaras, sekmadienį — banketas.

Organizaciniam komitetui vadovauti sutiko Vyt. Šoliūnas. Dr. P. Kisielius sutiko pasirūpinti garbės komiteto pakvietimais, kun. dr. K. Trimakas — pagelbės programos sudarymui. Pačiai Ateitininkų Federacijos centro valdybai paliekama pasirūpinti programos sudarymu. Juozas Baužys rūpinsis informacija apie rengiamą kongresą. Parinkti ir kiti kandidatai į vadovaujamas pareigas: jie tuoj pat bus pakviesti.

MAS KALAKURSAI
Dainavoje

Į Dainavos Kalakursus atvyko 26 stovyklautojai: 13 berniukų ir 13 mergaičių. Daugumas stovyklautojų atvažiavo trečiadienio vakarą (1980 m. lapkričio 26). Iš Clevelando atvyko 6. Kalakursų vadovybę sudarė kun. Stasys Yla, Saulius Čyvas, Andrius Kazlauskas, Vidas Neverauskas, Darius Polikaitis, Daina Kamantaitė, Daiva Barškėtytė, Rūta Musonytė, Rasa Šoliūnaitė, o kalakutus kepė Zita Šoliūnaitė ir Alma Lelytė.

Ketvirtadienis. Kėlėmės 7:30, o 8:00 val. pavalgėme pusryčius. Po pusryčių išklausėm pirmo pokalbio: Andrius Kazlauskas kalbėjo apie „Darbą ir žaismą“. Andrius labai įdomiai aiškino, kaip darbas ir žaismas rišasi. Jis kalbėjo, kad per darbą žmogus auga, pasidaro kultūringas, mokosi. Darbas padaro žmogų laimingą. Jis yra reikalingas civilizacijai ir kultūrai. Žaismas irgi padaro mus laimingus, jeigu jį atliekame per organizaciją, šokius, dainas, sportą, išvykas, savo draugų būryje. Žaismas turi būti kūrybingas. Jeigu žmonės ieško žaismo gerdami arba vien tik sėdėdami prie televizijos, tai tas neatneša laimės. Su Andrium turėjome tris pokalbius su penkiolikos minučių pertraukom iki pietų. Pietų pertrauka buvo dviejų valandų: visi stovyklautojai išbėgome į lauką žaisti futbolą sniege, mėtytis sniego gniūžtėmis; net suritome didžiulį sniego kamuolį — iki liemens.

Rūta Musonytė

1980 m. Kalakursų kursantai ir vadovai. Pirmoj eilėj viduryje sėdi kun. Stasys Yla ir Ateitininkų federacijos vadas Juozas B. Laučka.

Po pietų — pokalbis su Rasa Šoliūnaite apie bendruomenę. Ji aiškino apie bendruomenės sudėtį. Yra skirtingos bendruomenės: šeima, bažnyčia, parapijos, organizacijos ir tauta. Šeimoje visi turi dirbti; jeigu vienas šeimos narys nedirba, šeima pradeda irti. Visos bendruomenės mus riša, ir visur tinka mūsų penki principai. Pokalbis buvo iš trijų dalių su pertraukom.

Vakarienei valgėme kalakutą, o vadovai mums patarnavo. Po vakarienės buvo dainų karas. Dainavo berniukai prieš mergaites. Nieks nelaimėjo, pavargome ir nuėjome gulti.

Penktadienis. Atsikėlėme, pavalgėme, ir pirmas pokalbis buvo su Aldona Zailskaite apie saviauklą.

Rūta Musonytė

Kursantai klausosi paskaitos kalakursuose.

Saviaukla yra savęs mokymas. Ji įdomiai kalbėjo apie savęs mokymą ir iš kur galime išmokti: iš mokyklos, muziejaus, šeimos, knygų, televizijos, draugų, organizacijos ir iš gyvenimo įvykių. Norėdamas save mokyti, turi savęs klausti: kas mane moko ir kas aš esu? Save mokyti reikia mokėti kaip skaityti ir ką skaityti, kaip išmokti skaityti paskaitas, sveikinimus, pranešimus ir prakalbas.

Po pietų kalbėjo kun. Stasys Yla apie ateitininkų šūkį. Mūsų šūkis yra „Visa atnaujinti Kristuje", paimtas iš šv. Pauliaus rašto. Mūsų šūkis liečia visus katalikus, bet daugiausia ateitininkus. Tik žmogus gali žmogų atnaujinti, bet pirmiausia turi atnaujinti save. Žmogus atnaujina save per Kristų, ir tai vyksta visą gyvenimą. Kristus yra viso pasaulio istorijos centras.

Po vakarienės buvo susikaupimo vakaras. Kun. S. Yla jam labai įspūdingai ir įdomiai vadovavo. Pradėjome su tylos valandėle, kur tarpais grojo muzika, matėme skaidres ir girdėjome skaitymus. Kas norėjo, ėjo išpažinties. Po to buvo šv. Mišios, ir visi ėjome miegoti.

Šeštadienis. Atsikėlėme, pavalgėme ir ėjome klausytis Sauliaus Čyvo pokalbio apie šventuosius. Saulius kalbėjo apie svarbesnius šventuosius ir globėjus mūsų istorijoje: šv. Kazimierą, šv. Povilą, popiežių Pijų X, Pranciškų Asyžietį ir Tomą Akvinietį. Jų gyvenimas buvo visoks, kai jie maži buvo ir augo, pridarė ir negerų dalykų. Kai pamilo Dievą ir daug iškentėjo, tik tada pradėjo dėl Jo gyventi ir dirbti žmonėms. Aukodami savo gyvenimą kitiems, pasidarė šventieji.

Per pietų pertrauką vėl lakstėme lauke. Mėtėmės sniegu, žaidėme futbolą ir visiems buvo labai smagu. Po pietų kalbėjo Federacijos vadas Juozas Laučka. Jis kalbėjo apie ateitininkų vadus ir jų gyvenimą. Papasakojo apie savo ryšį su tais vadais, įvykius ir konferencijas.

Po vakarienės buvo talentų vakaras. Padainavo aštuonios mergaitės, dainavo pusbroliai Polikaičiai ir Neverauskas, pasirodė oro orkestras: Julius Palūnas, Darius Barzdukas, Ramūnas Balčiūnas ir Vytas Šulaitis; buvo dar ir kitų talentų. Po to buvo visokie žaidimai.

Kiekvieną dieną po vakarienės vyko diskusijos būreliai. Stovykla buvo padalinta į 5 būrelius. Gaudavome klausimus apie pašnekesius; turėjome tarp savęs padiskutuoti, o diskusijų nutarimus pranešti visiems kursantams.

Sekmadienis. Paskutinė diena. Atsikėlėme ir ėjome į Mišias ir pusryčius. Po pusryčių buvo uždarymas, per kurį išdalino visokias premijas. Premijas gavo Federacijos vadas J. Laučka, nes buvo pirmas Federacijos vadas, kuris atvažiavo į Kalakursus. Kun. Stasys Yla gavo premiją už nuolatinį dalyvavimą; Saulius Čyvas — kaip vyriausias vadovas; Julius Palūnas, Vytas Šulaitis ir Lora Vasiliauskaitė gavo premijas už dalyvavimą trejus metus; Siga Bankaitytė — kaip geriausia stovyklautoja.

Buvo labai smagūs Kalakursai. Dainava labai gražiai atrodo apsnigta; matėme vaikštant stirnas aplinkui, net ir Spyglio ežeras buvo pradėjęs užšalti. Susidėjome daiktus ir visi išvažiavome namo. Daug išmokome, ir buvo verta.

Ramūnas Balčiūnas

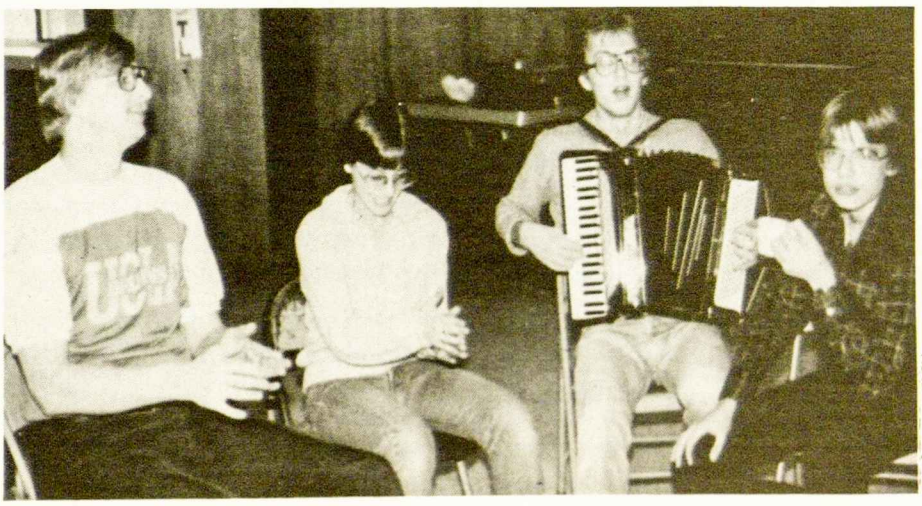

Rūta Musonytė

Saulius Čyvas, Daina Kamantaitė, Vidas Neverauskas ir Tauras Bublys dainavimo metu Kalakursuose.

TRUMPAI

Ateities jubiliejinis kongresas numatytas 1981 m. rugsėjo 3—7 d., Chicagoje, Jaunimo centre ir Ateitininkų namuose. Organizaciniam komitetui vadovauja Vyt. Šoliūnas.

Ateitininkų namų fondo tarybą sudaro šie asmenys: Povilas Kilius (pirm.), I. Kazlauskienė (sekr.), Teresė Alenskienė, dr. Juozas Briedis, inž. Kazys Kriaučiūnas, Faustina Mackevičienė, Edis Razma (SAS atstovas), M. Sodonis ir Stasys Tamulionis.

Ateitininkų namų fondo valdybą sudaro šie asmenys: dr. Juozas Briedis (pirm.), p. Katiliūtė-Boystund (vicepirm.), Milda Tamulionienė (sekr. ir koresp.), inž. Kęstutis Sušinskas (ižd.) ir Teresė Alenskienė (kontrolierė).

Washingtono ateitininkai 1980 m. lapkričio 16 d. susirinko Reginos Viliamienės namuose. Dr. Elena Liatukienė skaitė paskaitą apie dantų priežiūrą.

Detroito ateitininkai 1980 m. spalio 19 d. suruošė savo metinę arbatėlę Dievo Apvaizdos kultūriniame centre. Arbatėlės metu buvo pristatyti visų vienetų nariai bei globėjai. Programai vadovavo Jadvyga Damušienė.

Korp! Giedros 1980 m. lapkričio 2 d. susirinkime Chicagoje kalbėjo adv. Povilas Žumbakis.

Hamiltono ateitininkų metinė šventė įvyko lapkričio 8—9 d. šv. Mišias atnašavo prel. Tadarauskas ir tėv. Jurgutis. Paskaitą apie gyvenimo vertybes skaitė seselė Ignė.

Korp! Giedros šventė įvyko lapkričio 16 d. Ateitininkų namuose, Lemont, IL. Šventėje dalyvavo ir Ateitininkų Federacijos vadas Juozas Laučka.

Ateitininkų Tarybos rudeninis pasitarimas įvyko 1980 m. lapkričio 15 d. Ateitininkų namuose. Jame dalyvavo ir Ateitininkų Federacijos vadas Juozas Laučka.

JAUNUČIAI-JAUNIAI

Jaunųjų Ateitininkų Sąjungos naujoji pirmininkė yra adv. Laima Nainytė-Garbonkienė.

Clevelando jaunučių kuopos praėjusių susirinkimų temos buvo šios: šeimyniškumas, visuomeniškumas ir gamtos pažinimas. Kuopos globėja — Giedrė Ješmantienė. Jai talkininkauja Rimas Puškorius, Zita Stungienė, Rena Vyšnionytė ir Aldona Zorskienė.

New Yorko jaunučių kuopos susirinkimai įvyko 1980 m. spalio 25 d. ir lapkričio 22 d. Kultūros Židiny. Kuopos globėja — L. Gudelienė.

Toronto jaunučių kuopos susirinkimas įvyko 1980 m. spalio 25 d. Seselių namuose.

Detroito jaunučių kuopos susirinkimas įvyko 1980 m. spalio 26 d. E. Baltrušaitienės namuose. Susirinkimo metu vyko pasikalbėjimas apie ateitininkų organizacijos tikslus ir ateitininkų ženkliuko reikšmę.

Chicagos priemiesčių partizano Daumanto jaunučių kuopos susirinkimas įvyko 1980 m. lapkričio 2 d. Ateitininkų namuose, Lemont, IL.

Chicagos Pr. Dielininkaičio jaunučių kuopos nariai dalyvavo žvakučių eisenoje ir Vėlinių Mišiose, kurios įvyko 1980 m. lapkričio 3 d. Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje.

Chicagos Pr. Dielininkaičio jaunučių kuopos narių tėvų susirinkimas įvyko 1980 m. lapkričio 7 d. Polikaičių namuose.

New Yorko jaunučių kuopos susirinkimas įvyko 1980 m. gruodžio 6 d. Kultūros Židiny. Po susirinkimo įvyko iškyla į Manhattan Light Operos pastatymą „Babes in Toyland".

Jonas Kuprys

Prie Kūčių stalo — Chicagos draugovės studentės. (Viršuje) D. Barškėtytė, R. Šoliūnaitė, O. Barškėtytė, (Apačioj) V. Reinytė, Z. Šoliūnaitė, V. Kuprytė.

MOKSLEIVIAI

Clevelando Maironio moksleivių kuoos susirinkimas įvyko 1980 m. rugsėjo 28 d. Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos salėje. Siga Bankaitytė, Rimas Puškorius ir Paulius Ramūnas papasakojo apie savo įspūdžius iš vasaros stovyklų. Sekė vaidinimai apie šeimyniškumo principą, kuriuos paruošė Lina Žiedonytė.

Chicagos kun. Alf. Lipniūno moksleivių kuopos iškyla įvyko 1980 m. spalio 12 d. Ateitininkų namuose, Lemont, IL.

Clevelando Maironio moksleivių kuopos susirinkimas įvyko 1980 m. spalio 26 d. Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos salėje. Vaidinimus apie tautiškumo principą paruošė Vida Kašubaitė.

Chicagos Kun. Alf. Lipniūno moksleivių kuopos susirinkimas įvyko 1980 m. lapkričio 7 d. R. Kučėno namuose. MAS CV narys Saulius Čyvas skaitė paskaitą apie lietuvių dalyvavimą JAV politiniame gyvenime ir „Ethnic Community Services" programą.

Los Angeles Vyt. Mačernio moksleivių kuopos susirinkimas įvyko 1980 m. lapkričio 12 d. Navickų namuose. Globėja Marytė Sandanavičiūtė-Newson pravedė diskusijas apie šeimyniškumo principą.

New Yorko Marijos Pečkauskaitės moksleivių kuopos susirinkimas įvyko 1980 m. lapkričio 22 d. Kultūros Židiny.

Moksleivių Ateitininkų Sąjungos ruošiami Padėkos dienos kursai įvyko 1980 m. lapkričio 27—30 d. Dainavoje. Kalbėjo Saulius Čyvas, Andrius Kazlauskas, Daina Kojelytė, Ateitininkų Federacijos vadas Juozas Laučka, Rasa Šoliūnaitė ir kun. Stasys Yla.

Chicagos Kun. Alf. Lipniūno moksleivių kuopos susirinkimas įvyko 1980 m. gruodžio 5 d. Vidos Momkutės namuose. Kun. Antanas Saulaitis, S.J., skaitė paskaitą apie *LKB Kroniką*.

Clevelando Maironio moksleivių kuopos naująją valdybą sudaro šie asmenys: kun. Gediminas Kijauskas, S.J., (dvasios vadas), Nijolė Balčiūnienė ir Andrius Razgaitis (globėjai), Linas Vyšnionis (pirm.), Lina Žiedonytė (vicepirm.), Vida Kašubaitė (sekr.), Edas Čepulis (ižd.) ir Ramūnas Balčiūnas (koresp.).

Detroito karalius Mindaugo moksleivių kuopos globėjas yra Paulius Kuras, o kuopos pirmininkė Eglė Baltrušaitytė.

New Yorko Marijos Pečkauskaitės moksleivių kuopos naująją valdybą sudaro Ramunė Jasaitytė, Algirdas Lukoševičius, Ramunė Rygelytė, Vita Rygelytė ir Henrikas Šatinskas.

Toronto St. Šalkauskio moksleivių kuopos metinė tema yra „Draugystė".

Los Angeles Vyt. Mačernio moksleivių kuopos naująją valdybą sudaro: Dalia Tromanaitė (pirm.), Lina Kontrimaitė (vicepirm.), Audra Kontrimaitė (ižd.), Milda Tomkutė (sekr.-koresp.) ir Petras Žmuidzinas (laikraštėlio redaktorius).

STUDENTAI

Toronto studentų draugovės susirinkimas įvyko 1980 m. spalio 19 d. Pirmininkas Antanas Rašymas pravedė susirinkimą, kuriame inž. A. J. Ankus skaitė paskaitą „Toronto ateitininkų pradžia".

New Yorko studentai ir moksleiviai 1980 m. spalio 25 d. suorganizavo iškylą į Jono Jurašo surežisuotą vaidinimą „Suicide".

Chicagos studentų draugovės susirinkimas įvyko 1980 m. lapkričio 14 d. Jaunimo centre. Kun. dr. Kęstutis Trimakas skaitė paskaitą „Psichiatrijos teroras Sovietų Sąjungoje".

Toronto studentų draugovės nariai susirinko lapkričio 30 d. rašyti laiškus Lietuvoje esančiam kaliniui Romui Grigui.

Detroito studentų draugovės pirmininkė yra Rita Neverauskaitė, o globėja Janina Udrienė.

SENDRAUGIAI

Los Angeles sendraugių susirinkimas įvyko 1980 m. spalio 12 d. Nyerges namuose. Kun. prof. V. Bartuška skaitė paskaitą apie savo kelionę į Lietuvą, o prel. P. Celiešius perteikė savo įspūdžius iš vysk. J. Steponavičiaus 25 metų vyskupystės šventinimo sukakties atžymėjimo Vilniuje.

Chicagos sendraugiai drauge su Chicagos akademinio skautų sąjūdžio nariais 1980 m. lapkričio 30 d. suruošė kun. prof. Andrew M. Greeley paskaitą „Ethnic subcultures in American life" Jaunimo centre. Jam klausimus pateikė adv. Laima Nainytė-Garbonkienė, dr. Algis Norvilas, dr. Tomas Remeikis, dr. Algis Tamošiūnas ir kun. dr. Kęstutis Trimakas.

Los Angeles sendraugiai 1980 m. gruodžio 14 d. suorganizavo ateitininkų sąjūdžio 70 metų minėjimą, kuris įvyko Šv. Kazimiero parapijos salėje. Sendraugiams pirmininkauja Jonas Motiejūnas.

Chicagos sendraugiai 1980 m. gruodžio 19 d. suruošė Kūčių vakarienę Jaunimo centre.

Detroito sendraugių valdybą sudaro: Alfonsas Juška (pirm.), Jadvyga Damušienė ir Vita Neverauskienė.

SVEIKINIMAI

Ateities redakcija nuoširdžiai sveikina Kristiną (Parėštytę) ir Viktorą Nakus, sukūrus naują lietuvišką šeimą.

Ateities redakcija sveikina idėjos draugus Elytę Pabedinskaitę ir Algį Lieponį sukūrus lietuvišką šeimos židinį 1980 m. gruodžio 26 d.

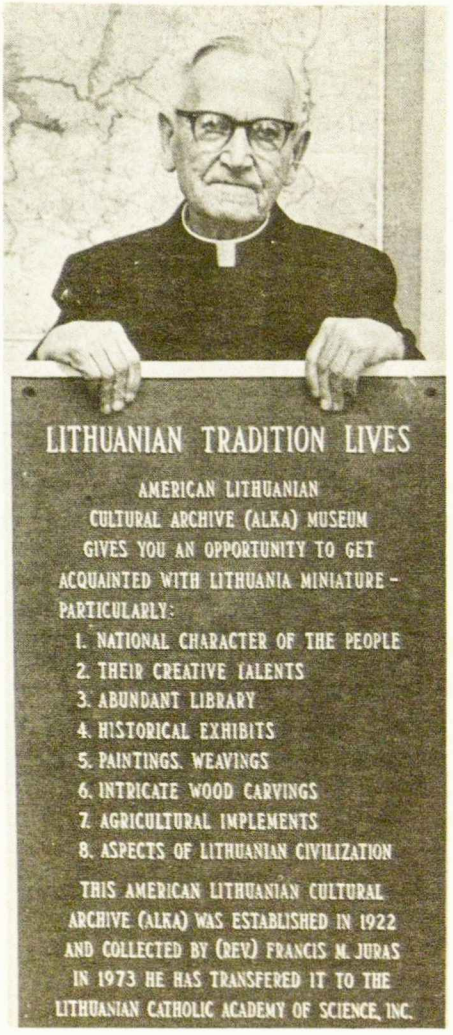

A.a. prel. Pranciškus Juras.

MIRUSIEJI

Ateities redakciją pasiekusiomis žiniomis, 1980 metais mirė šie ateitininkai: dr. Kazys Alminas, Jonas Matulionis (sausio 24), Julius Staniškis (gegužės mėn.), Indrė Damušytė-Čepulienė (birželio 7), dr. Jurgis Balčiūnas (rugsėjo 6), rašyt. Aloyzas Baronas (rugsėjo 7), kalbininkas Petras Būtėnas (spalio 4, Bostone), Elena Balčiūnaitė-Masaitienė (spalio mėn.), dr. Anastazija Barisaitė (spalio 12, Vilniuje), kun. Pranas Masilionis (Sidabravo klebonas, spalio mėn.), gen. Stasys Pundzevičius (spalio 20), dr. Jonas Grinius (lapkričio 10, Miunchene), kun. Vaclovas Martinkus (lapkričio 18, Providence, R.I.) ir prel. Pranciškus Juras (lapkričio 21, Putname, Con.).

Liūdime, kad iš mūsų tarpo išsiskyrė šie idėjos draugai ir draugės. Artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą.

Jonas Kuprys

1981 m. Ateities *redakcijos nariai. Sėdi: Roma Kuprienė, Aldona Zailskaitė, Daiva Markelytė, Grasilda Reinytė, kun. Kęstutis Trimakas. Stovi: Jonas Kuprys, Saulius Kuprys, Arūnas Liulevičius ir Linas Palubinskas.*

ATEITIES
REDAKCINIS KOLEKTYVAS

Linas Palubinskas įsijungė į *Ateities* redakciją nuo šių metų pradžios. Jo rūpestis — telkti medžiagą naujam „Studentų" skyriui. Jis yra buvęs Los Angeles moksleivių ateitininkų kuopos pirmininku, o nuo 1980 m. rudens studijuoja DePaul universitete Chicagoje. Yra laimėjęs keletą premijų *Ateities* jaunimo konkursuose.

Grasilda Reinytė — redakcijos narė nuo šių metų pradžios, suka galvą, kaip palinksminti *Ateities* skaitytojus juokų skyriumi. Grasilda yra įsigijusi magistro laipsnį mikrobiologijos srityje. Praeityje ji suredagavo 25 m. sukaktuves šventusį studentų ateitininkų *Gaudeamus* leidinį. Šiuo metu ji yra IV Mokslo ir Kūrybos Simpoziumo organizacinio komiteto sekretorė bei Chicagos Jaunimo centro kultūrinės programos komisijos narė.

Daiva Markelytė dažna *Ateities* jaunimo beletristikos premijų laimėtoja, įsijungė į *Ateities* redakciją 1980 m. pabaigoje. Užpernai ji baigė dramos, literatūros ir psichologijos studijas bakalaureato laipsniu, o dabar vėl pradėjo studijuoti literatūrą ir kūrybinį rašymą magistro laipsniui įgyti.

Roma Olšauskaitė-Kuprienė — redakcijos narė nuo 1978 m. pradžios. Romai esame dėkingi už „Trumpai" ateitininkų veiklos žinių plačią apimtį. Įsigijusi farmokologijos doktoratą Illinois universitete, ji tęsia mokslinį tyrinėjimo darbą. Anksčiau buvo Cicero jaunųjų ateitininkų būrelio globėja, o iki 1980 m. pabaigos — Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos centro valdybos narė.

Jonas Kuprys — nepamainomas *Ateities* fotografas, redakcijos narys nuo 1975 m. pradžios, kasmetinis *Ateities* jaunimo konkursų foto premijų laimėtojas, taip pat laimėjęs įvairias premijas ir lietuvių fotografų parodose Chicagoje. Jonas yra Lietuvių Foto Archyvo tarybos narys, ruošia tezę magistro laipsniui įgyti fotografavimo meno srityje ir dirba *Draugo* spaustuvės ofseto skyriuje.

Linas Sidrys — susirišęs su *Ateitimi* nuo 1975 m. pradžios, pirma kaip redakcijos narys, paskui nuo 1978 m. kaip vienas redaktorių, o vėliau 1980 m. pradžioje dėl daug laiko, dėmesio ir energijos reikalaujančio darbo medicinos srityje, užleido redaktoriaus vietą savo gyvenimo draugei Rimai, likdamas redakcijos nariu. Tapęs medicinos daktaru, šiuo metu atlieka mokslinį darbą vienoje ligoninėje Gainesville, Floridoje. Jis yra buvęs Ateitininkų Federacijos valdyboje (1974—1975), Studentų Ateitininkų Sąjungos pirmininku (1973—1974) ir tebėra Pasaulio Lietuvių Katalikų Bendrijos valdyboje nuo 1975 m.

Rima Briedytė-Sidrienė — viena *Ateities* redaktorių nuo 1980 m. pradžios, kada jos vyras Linas „užleido" redaktoriaus kėdę (anksčiau — redakcijos narė nuo 1978 m.). Rima yra studijavusi filosofiją Illinois universitete, o 1980 m. veikė Chicagos Marquette Parko Lietuvių Bendruomenės valdyboje. Šiuo metu su vyru Linu ir dukrele Linute laikinai gyvena Gainesville, Floridoje.

Saulius Kuprys — vienas *Ateities* redaktorių nuo 1978 m. pradžios. Užbaigęs teisių mokslų studijas, dirba kaip advokatas ir plačiai veikia visuomeniniame lietuvių gyvenime. Yra Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vicepirmininkas politiniams reikalams, Lietuvių Katalikų Susivienijimo valdybos narys, Lietuvių Fondo valdybos vicepirmininkas, vėl 1980 m. gale perrinktas į Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos centro valdybą, sutiko eiti pirmininko pareigas.

Aldona Zailskaitė — viena žurnalo redaktorių nuo 1975 m. pradžios. Anksčiau buvusi JAMA, JAV-ių gydytojų sąjungos žurnalo kalbos-korektūros redaktorė, dabar dirba kaip vienos amerikiečių leidyklos redaktorė. Ji yra Ateitininkų Tarybos narė ir Cicero moksleivių ateitininkų kuopos globėja. Yra viena *Lituanus* žurnalo fundacijos valdybos direktorių. Buvo Cicero Lietuvių Bendruomenės valdyboje.

Kęstutis Trimakas — *Ateities* vyriausias redaktorius nuo 1975 m. pradžios. Kunigas, įgijęs psichologijos doktoratą, dirba kaip klinikinis psichologas Veteranų ligoninėje Hines, Illinois, ir yra klinikinis instruktorius Chicagos Lojolos universiteto Medicinos mokyklos psichiatrijos departamente. Jis yra Ateitininkų Tarybos narys, ilgametis Chicagos studentų ateitininkų draugovės ir Cicero moksleivių ateitininkų kuopos dvasios vadas. Dažnai skaito paskaitas ir vadovauja atsinaujinimo dienoms. Taip pat yra *Aidų* mokslinio skyriaus redaktoriaus.

Juozas Polikaitis– ilgametis *Ateities* administratorius nuo 1969 m. pradžios. Be to, turi įvairias kitas pareigas ateitininkų veikloje: Ateitininkų Tarybos narys, Chicagos ateitininkų koordinacinio komitete narys, Dielininkaičio ateitininkų kuopos tėvų komitete, Jaunųjų Ateitininkų Sąjungos vasaros stovyklų komendantas. Ateitininkų namų tarybos narys. Dirba kaipo National Can Corporation medžiagų tyrinėjimo koordinatorius.

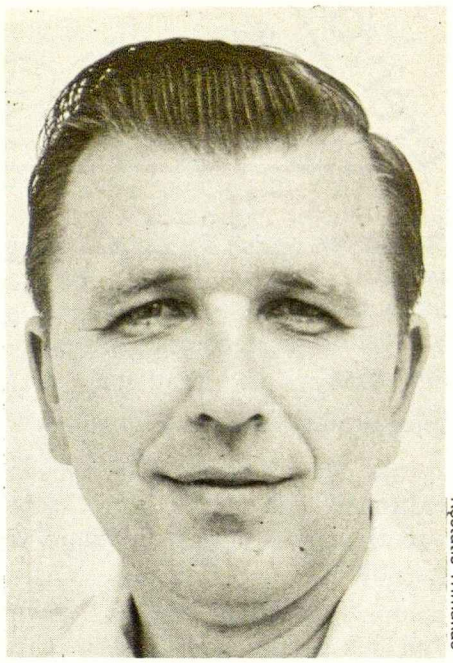

Kęstutis Trimakas

Juozas Polikaitis

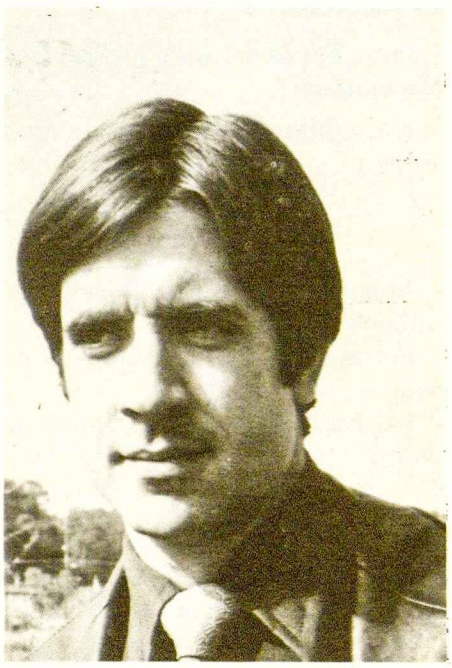

Linas Sidrys

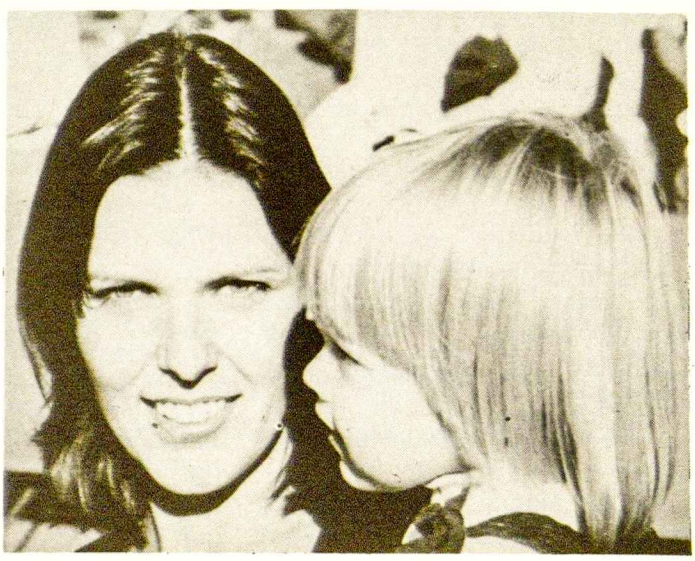

Rima Sidrienė su dukrele Linute.

Padėka dr. Arūnui Liulevičiui

Ateities redakcija labai apgailestauja, kad dr. Arūnas Liulevičius vienas žurnalo redaktorių nuo 1978 m. pradžios, baigiantis 1980 m., pasitraukė iš redakcijos.

Nuoširdžiai dėkojame Arūnui už didelį atliktą darbą *Ateities* žurnalui. Jo kruopštaus darbo ir plataus žvilgsnio redakcijos posėdžiuose labai pasigesime. Linkime jam pasisekimo profesiniame darbe, dėl kurio jis iš redakcijos ir pasitraukė.

kreivos šypsenos

Po mirties vyras ir žmona nuėjo atskirais keliais. Vyras nuėjo į šiltus kraštus, o žmona į dangų. Po poros šimtmečių moteris susitiko su savo vyru.

Žmona: „Kaip tau ten gyvenimas?“

Vyras: „Šiaip sau. Per dienas nieko nedarome, tik karts nuo karto truputį anglies į pečių įmetame. O kaip tau“?

Žmona: „Nelabai lengva. Rytą atsikėlus reikia man debesis patvarkyt, o naktį turiu padėt žvaigždes sustatinėti“.

Vyras: „Tai kodėl tavo gyvenimas toks sunkus?“

Žmona: „Matai, mums trūksta darbininkų“.

— Mamyte, kiek kainuoja svaras kūdikio?
— Bet mažyte, kūdikiai neparduodami.
— Tai kodėl juos, ką tik gimusius, sveria?

Pabėgo nuo katės pelytė ir įlindo į sienoje išgriaužtą skylutę. Katė galvojo, galvojo kaip pagaut tą pelę. Staiga katė pradėjo loti.

Pelytė, galvodama, kad tai šuo, išlindo... Katė ją greit pačiupo ir prarijo.

Išvada: Apsimoka mokėti svetimų kalbų.

Mažas berniukas tą dieną nebuvo labai geras. Prieš eidamas gult, sako jis mamai: „Prašau, išeik, mama, aš noriu vienas su Dievu pakalbėt“.

„O ką tu padarei, kad nenori, kad aš sužinočiau“?

„Matai, mama“, atsakė vaikas, „sužinojusi, Tu mane barsi, muši ir nubausi, o Dievas paklausys, atleis man ir viską užmirš“.

Su futurologija,
su logo-logologija iš Dainavos žiemos kursų loginame...

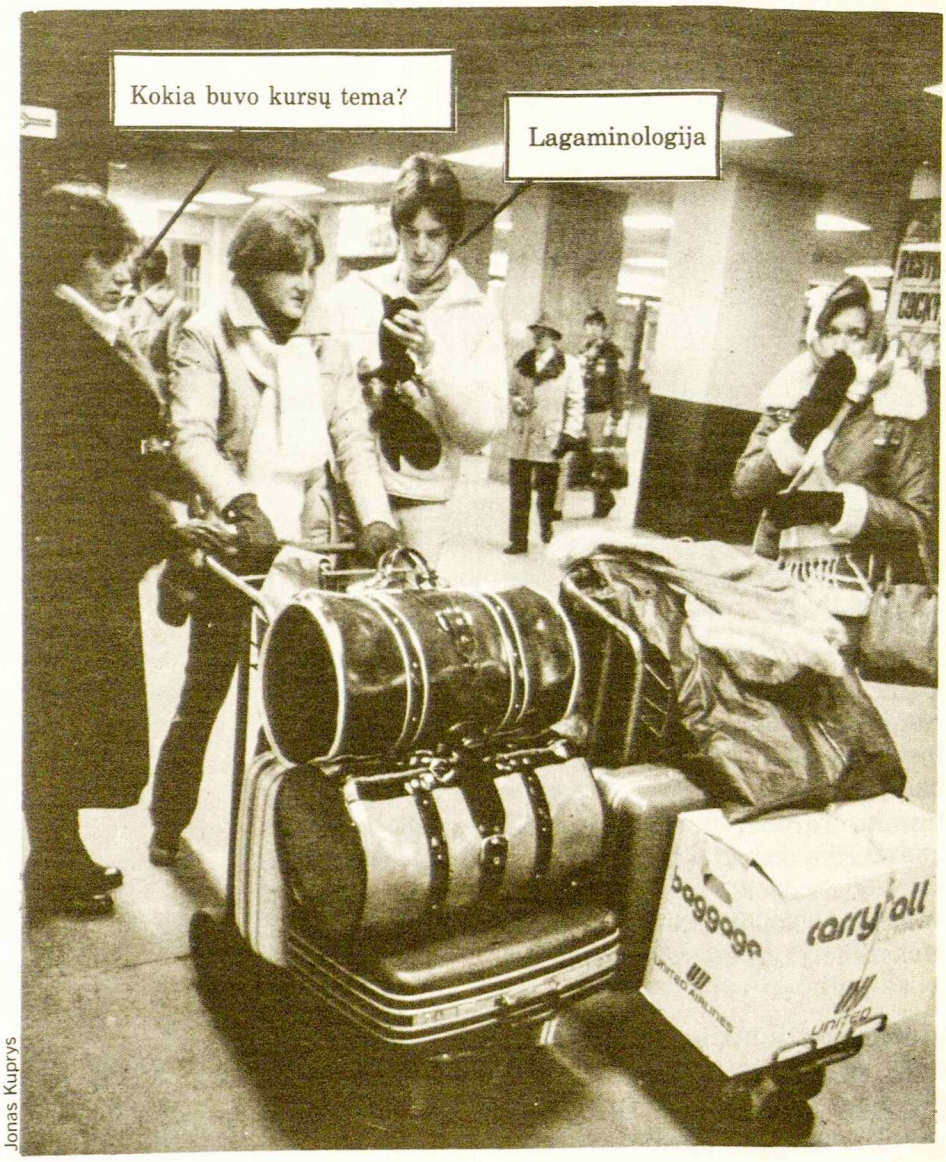

Jonas Kuprys

Mokytoja: „Sauliuk, turi dešimt bulvių ir nori jas lygiai tarp 15 žmonių padalinti. Ką tu darytum?“

Saulius: „Aš padaryčiau bulvių košę“.

Kodėl Nojus priėmė į laivą uodus?

Petras nebuvo labai tvarkingas. Pamačiusi jo visur išmėtytus drabužius, mama paklausė: „Kas nepakabino savo drabužių prieš eidamas gult“?

Petras, pasislėpęs po patalais, atsakė: „Adomas“.

TRIUKŠMO PRIEŽASTIS

Erzelynę kelia
Ne alus, ne vynas:
Mūsų pedagogai
Pamokom... dalinas.

A. Skyrelis

Kodėl tu su frakeliu,
Pengvine iš pietų?
Ar nežinai, kad džinsai,
Nešiojami visų?

Ž. Olytė

Ateities jubiliejinis kongresas

1981 m. Darbo šventės savaitgalį, rugsėjo 3—7 d., Chicagoje ruošiamas *Ateities* Jubiliejinis Kongresas, kurio metu bus svarstomi ateitininkų dabartiniai uždaviniai ir nustatomos gairės įvairioms veikimo sritims. Bus bendrų susibūrimų, bet daugiausia svarstymai, diskusijos ir nutarimai vyks darbo posėdžiuose, dažnai jaunimas ir vyresnieji atskirai, o kartais kartu, priklausant nuo svarstomų klausimų. Kongresas prasidės ketvirtadienį, rugsėjo 3 d., po pietų, ir tęsis iki pirmadienio, rugsėjo 7 d., pietų. Penktadienį bus rengiamas susipažinimo vakaras, šeštadienį — *Ateities* vakaras su jaunimo konkurso premijų įteikimu, o sekmadienį — banketas. Kongreso rengimo organizaciniam komitetui vadovauja Vytautas Šoliūnas. Visi ateitininkai, jaunimas ir vyresnieji, kviečiami atvykti į šį jiems ir visai ateitininkijai svarbų kongresą.

Ateities konkursas jaunimui

Savo 70 m. gyvavimo jubiliejiniuose metuose *Ateitis* skelbia konkursą jaunimui iki 30 m. amžiaus. Konkursas apima visą eilę sričių: 1. beletristiką, (novelę, apsakymą, apysaką ir kt.), 2. poeziją, 3. straipsnį-rašinį, 4. interviu, 5. veiklos (stovyklos, kursų, susirinkimo ir kt.) aprašymą, 6. veiklos fotografiją, 7. meno fotografiją ir 8. iliustraciją. Bus vertinami visi 1980 m. rugsėjo 16 d. — 1981 m. rugpiūčio 1 d. laikotarpyje *Ateities* redakcijai atsiųsti kūriniai, kurie nebuvo atspausdinti periodinėje spaudoje (metraščiai, stovyklų ir kuopų laikraštėliai į periodinę spaudą neįskaitomi). Geriausiam beletristikos kūriniui, geriausiai poezijai ir geriausiam straipsniui skiriama po 250 dol. Šiaip moksleiviams (ar jaunimui iki 19 m. amžiaus) ir vyresniajam jaunimui (19—30 m. amžiaus) premijos (pirmoji ir antroji) skiriamos atskirai. Jų sumos bus paskelbtos vėliau. Premijoms jau pažadėta ar įduota 1770 dolerių suma: 1000 dol. yra pažadėjęs kun. dr. J. Prunskis; 500 dol. yra pažadėję Kamantai, Kleizos, Kebliai, Kiliai ir Kaulėnai; 220 dol. jau įteikė F. Mackevičienė, surinkusi šią sumą iš *Ateities* bičiulių, o 50 dol. paskyrė dr. J. Jakševičienė.

Mokslo ir Kūrybos Simpoziumas

Š. m. Padėkos savaitgalį Chicagoje rengiamas IV Mokslo ir Kūrybos Simpoziumas. Paruošiamieji darbai eina į priekį. Mokslinės programos įgauna vis aiškesnes gaires. Humanitarinių ir socialinių mokslų programa pagrindinai remsis Lituanistikos instituto ruošiama programa, bet nesiribos vien instituto nariais. Kiekvienas iš Lituanistikos instituto 9 skyrių suorganizuos bent po vieną sesiją; (iš viso gali būti 10—12 sekcijų. Griežtųjų mokslų programoje numatoma bent 12 sekcijų.

Atsiųsta paminėti

Antanas Vaičiulaitis. IR ATLĖKĖ VOLUNGĖ. Autoriaus pirmoji eilių knyga. Išleido Lietuviškos knygos klubas. Spausdino Draugo spaustuvė. Viršelis Viktoro Petravičiaus. Knygos skyriai: Šiaurės soduos, Prie žaliųjų vandenų, Debesėliai, Pieva. 96 psl.

Vanda Frankienė-Vaitkevičienė. PASAKŲ PASAULIS. JAV LB Švietimo Tarybos leidinys. Viršelis ir iliustracijos A. Korsakaitės-Sutkuvienės. Spausdino Draugo spaustuvė. 79 psl. Kaina 3 dol. Užsisakyti galima pas A. Kareivą, 6557 S. Richmond Ave., Chicago, Ill. 60629 USA.

MARY SAVE US. „Marija, gelbėk mus“, Sibiro lietuvaičių maldaknygės vertimas anglų kalba. Į anglų kalbą išvertė kun. K. Trimakas (britų laidai kalbą pritaikė R. Sealey). Trečioji britų laida. 1980 m. išleido Aid to the Church in Need kartu su Didž. Britanijos Lietuvių Bendruomenės Krašto valdyba. Galima užsisakyti tos valdybos adresu: 55 Ringmer Avenue, London, S.V. 6 5LP, England.

ALp(LKA)1786
1981, Nr.1/2

90.725.248